

Kitap Cumhuriyeti 2022 Öykü Seçkisi

Çevre ve İklim

ÖYKÜ

KİTAP CUMHURİYETİ

KİTAP CUMHURİYETİ

2022 Öykü Seçkisi

Tema
Çevre ve İklim

KİTAP CUMHURİYETİ

Kitaplar özgürlük ister!

Aralık 2022

Kitap Cumhuriyeti

bilgi@kitapcumhuriyeti.net

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım amaçlı kısa alıntılar dışında yazılı izin olmaksızın kitapcumhuriyeti.net haricindeki bir internet sitesinde yayınlanamaz ve basılı hale getirilemez.
Ticari mal değildir; satılamaz.

Yayın Yönetmeni: Emrah Polat

Editör: Ömer Turan

Kapak ve Sayfa Tasarımı: Esranur Gelbal

ÖYKÜLER

Ayakkabılı Ağaç / Meral Çiçeklidal.....	5
Ömrümün En Uzun Günü / Ganime Gülmez.....	14
Şaloma / Tijen Ergöner.....	26
Öz Evlat Duvarı / Gülay Gökçen.....	43
Yeniden Tersten / Selin Öner.....	50
Beyaz Gökyüzü / Dilek Taş Arslan.....	60
Mmcxxıı / Tuğba Turan.....	79
Suyunu Kaybeden Dereye Ağıt / Zozan Çetin.....	118
Mad, Aden, Ene, E Ha, Ayı, Ir / Erkan Solmaz.....	123
Yadigâr / Selma Sayar.....	135
Yeryüzü Sürgünleri / Necla Akdeniz.....	148
Kuyruk İzi / Abdullah Kara.....	160
Zincir Kıran / Habib Umut Kaygısız.....	179
Rus Ruleti / Melisa Parlak.....	182
Diğerleri / Utku Şahin.....	189

AYAKKABILI AĞAÇ

Meral Çiçeklidal

Ellerinde kazma, küreklerle, daha önce buralarda görmediğim iki adam bayır aşağı, köye doğru iniyorlardı. Onları gördüğümde yüreğime ince bir sızı yayıldı. Çünkü bizim buraya ne zaman iki yabancı gelse, o zaman bulutlar adamların suretine bürünürdü.

Adamları gören gençten biri; “Yaşanması mümkünken yaşanmamış şeylerin hüznü var üzerimde,” dedi. Niçin böyle söyledi bilmiyorum ama bu sözünün üstüne o lanet günü anımsadım.

Lori, o gün, babasının şehir dönüşünde getirdiği ayakkabıları giyip sevinçle evden çıkmıştı. Bizim buralarda lastikten yapılmamış bir ayakkabı görmek pek mümkün değildi. Lori de ilk defa gerçek bir ayakkabıya sahip olmanın heyecanı-

la uçarcasına koşuyordu. Arada, hızını bir anda kesen rüzgâr gibi durup ışıldayan ayakkabılarını izliyor, hemen peşinden de hayran bakışlarını önüne katarak koşmaya devam ediyordu. Düşüverecek diye çok korkmuştum. Rüzgâr ve Lori o gün birbirlerine çok benziyorlardı. Ama Lori'nin esintisi ne kadar sevinçliyse rüzgârınki bir o kadar tedirgin ve huzursuzdu.

Onun bu haline şaşırdım çünkü doğanın bugüne kadar bizimle hiçbir derdi olmamıştı; bizim de onunla olmadığı gibi. Ezelden beri birlikte, huzur içinde yaşamıştık. Fakat bugün her şey bir başkaydı. Toprak sert, ağaçlar gergin, bulutlarsa sanki ölüydü. Sis, her şeyi görünmez kılmak ister gibi köyün üzerine boylu boyunca uzanmaya hazırlanıyordu. Tüm bu olumsuz şartlara rağmen Lori'nin içindeki neşede zerre azalma olmadı. Bugün hiçbir şey içinin mutluluktan taşan yanını gölgeleyemiyordu. Sokakta oynayan çocuklara yaklaşıncaya sevinçli ve heyecanı iyice arttı. O sevinçli hali dudaklarından karnına yayılarak şiddetli bir işeme ihtiyacına dönüştü. Zaten ne zaman heyecanlansa Lori'nin çışı gelirdi. Onun çocuk heyecanını az saklamadım koca cüssemin ardında.

Lori cıvıldaayan sesiyle az ötede oynayan çocuklara doğru bağırarak koştu.

“Bakın, bakın! Ayakkabılarıma bakın!”

Arkadaşlarının sevinç çılgınlığını duyan çocuklar oyunu bırakıp Lori'nin yanına koştular. Kimi hasetle, kimi imrenerek kızın ayakkabılarına baktı. Harflerin uzadığı çocuk konuşmaları yayıldı etrafa.

“Loriii ayakkabın çok güzeel, ayyy kırmızı reeenk...”

Lori arkadaşlarının coşkusuna kapılarak ayakkabısını övüp durdu. Çocuklar tekrar oyuna dalınca da onları orada bırakıp yola koyuldu. Bir an kafasını kaldırıp gökyüzüne baktı. Orada, bir başına duran bulutu gördü, şaşırdı. Bulut, üşenip yatan bir adamın sureti gibi geldi ona. “Hem tembel hem mutsuz... Gözleri kapalı bir bulut adam,” dedi. Ellerini gözlerine siper alarak biraz daha süzdü bulutu. Ardından, “Hım, onun da ayağında yeni ayakkabısı var. Belki babası almıştır,” diye devam etti.

Lori kendi kendine konuşmayı seven bir çocuktü. Konuşmasını sürdürdü.

“Çiçeğe, kuşa, köpeğe hatta ölüp giden anneme benzeyen bulutlar gördüm de hiç böyle ayakkabı giymiş tembel bir bulut adam görmedim,” dedi.

Sonra ölü annesine benzeyen bir bulut aradı fakat bulamadı. Eli istemsizce kulağına gitti. Annesi ölmeden hemen önce onun kulaklarını delmiş ve deliklere siyah ipler takmıştı. Kulağında duran ipleri annesini okşar gibi okşadı, ardından elini öpüp ipe sürdü.

Lori'nin annesi kolay ölmüştü, bir gece yatağında sessiz sedasız ve oldukça sakince gitmişti buralardan. Yüzüne yayılan gülüşüyle gömdüler onu. İnsan doğarken nasıl da güç doğuyordu oysa. Saatlerce süren sancılar, bağırımlar sonucu dünyaya geliyorduk ama ölüm öyle miydi? Sakin, sancısız, zamansız ve bir başına oluyordu. Kesin ve kısa bir an bulup gelip alacağını alıyor, sonra da hızla gidiyordu ölüm.

Lori buluta bakmaya devam etti. “Seni tembel bulut adam,” dedi. Gözlerini buluttan tam alamadığından ayağı taşa takıldı ve yüzüstü yere kapaklandı. Açıkta kalan ağzına toprak doldu. “Tadı kötü yemek gibi... tıpkı babamın yaptığı fasulye gibi,” diye söylenerek ağzına dolan toprağı tükürdü, üstünü başını silkeledi. Önce ayakkabılarına baktı, sonra başını tekrar gökyüzüne kaldırdı. Bulut adam hâlâ oradaydı. Ensesinde duran rüzgâ-

rı kontrol etti. Rüzgâr daha da şiddetini artırmış halde oradaydı. ‘Önüne bak, sana ne adamdan, buluttan,’ der gibi sürüklüyordu onu. Rüzgârın hırçın kollarının desteği ve sağlam ayakkabılarının da sayesinde varacağı yere oldukça erken vardı. Bana ulaşmıştı. Bugün bana geleceğini biliyordum. Karşıma geçip usulca izlemeye koyuldu önce beni. Sarkan dallarımdan birine ulaşmayı denedi, başaramadı. Ulaşmaya çalıştığı dalımda ayakkabı için dilek dilediği kurdele asılıydı. “Senin için dilek dileyecektim bu sefer,” dedi. “Benim dileğim oldu, burada başka ağaçlar da olsun da, sıkılma diye dilek dileyecektim.”

Adımı anımsamaya çalıştı; olmadı, anımsayamadı. “Ama yardım etsene bana ağaç!” diye sitemle sesini yükseltti. Baktı olmayacak, sırtını gövdeme yaslayıp oturdu. Annesinin yıllar önce ona tam da burada anlattığı hikâyeyi anımsadı.

“Zamanında bu tepede sırf Ermeni diye bir genç öldürülmüş. Adamlar genci parça parça etmişler. Annesi oğlunun parçalarını toplamış, günlerce ağıt yakıp durmuş. Evladının ölüsünü gömülmesine razı olmamış, onu kimselere vermemiş. Ama bakmış çare yok, ölüyü saklayamayacak, sonunda oğ-

lunun her bir parçasını götürüp farklı bir yere gömmeye karar vermiş. Gömdüğü her parça için toprağı bolca sulamış, ellerini göğe açarak dua etmiş. Tanrı'ya 'Yavrumu topraktan yeşert,' diye yalvarmış. Mezarların başına da oğlunun ayakkabılarını bırakmış. Ölene kadar her gün o mezarları ziyaret edip dua etmiş. Tanrı onun dualarını boş çevirmemiş. Her mezarın üstünde bir ağaç yeşertmiş. Buradaki bu ağaç da insana en çok benzeyen ağaç olmuş. Zamanla sevgililerin, dertlilerin ve dahası dilek dilemek isteyenlerin uğradığı bir yer olup çıkmış. Sen de ne zaman bir şey istersen bu ağaca gel."

Lori'nin annesinin ona anlattığı hikâye benim hikâyemdi işte. Kadın, Lori'ye adımı da söylemişti ama Lori hatırlayamıyordu adımı. Lori'nin annesi hikâyemi anlatırken araya girmek istemiştim. 'Annem sadece toprağı sulayarak, Tanrı'ya yalvararak yeşertmedi beni, demek istemiştim. 'Her bir zerremde onun gözyaşları var,' demek istemiştim. 'O yüzden bu kadar benziyorum insana.'

Lori ayağa kalktı. "Ama o zaman ölmüş birini buraya gömmek mi lazım?" diye sordu gövdeme sarılarak. Onun benim için benden istediği dileğe içim acıyarak gülümsedim. "Boş ver Lori,"

dedim. “Yıllardır benden başka tek bir ağaç daha büyümedi bu tepede, iyi ki de büyümedi...”

“Ben de kimse ölmeden ağaçlar çıksın diye dilek dilerim,” dedi beni duymuş gibi. “Senin gibi ayakkabılı ağaçlar olsun burada.” Sonra da kurdeleye erişebilmek için boyunu yükseltecek bir şeyler aramaya koyuldu. O sırada uzaktan, bağıra çağıra koşuşturan insanların sesleri duyuldu. Lori aranmayı bıraktı, seslere dikkat kesildi. Ben de merakla ne olduğunu anlamaya çalıştım. Bütün gün deli deli esen rüzgâr bile merakından sessizliğe bürünüp kenarda beklemeye başladı. Sis yoğunluğunu arttırdığından uzağı ve gelenleri tam seçemiyordum. Sonra sesler yaklaştı.

“Kaçın, çabuk kaçın!”

Gözlerimin önünde önce bir toz bulutu havalandı, ardından kaçmaya çalışanlar belirdi. Lori bir an ayakları toprağa saplanmış gibi kalakaldı. Sanki hareket etmeyi unutmuştu. Sesini ve dilini yitirdi. Ardından bakışları dışında her şeyini kaybetti. Bana döndü, gözlerinde dehşet vardı, korku vardı, çaresizlik vardı...

“Behran Ağaç, ne olur kör olayım ben, dileğimi kabul et!” dedi.

Adımı nihayet anımsamıştı. Lori'nin dileğini Tanrı'ya ulaştırdım, hatta aynı dileği kendim için de diledim. Kör olmayı, zifiri karanlığa bürünmeyi, renkleri, ağaçları ve dahası yabancıları görmemeyi ne çok istedim. Yapamadım. Lori'nin bakışları babasının ona bakan bakışlarına düştü. Babasının gözlerinde çaresizlik, cevabı bulunamamış soruların mahcubiyeti var gibiydi. Keşke babası da kör olsaydı. Sonra usulca kapandı babasının gözleri. Sessiz, sitemsiz, öylece kapandı...

Lori ayakkabılarını çıkarıp ardıma koydu, az ötemde sırtüstü yere yattı. Gözlerini gökyüzünde yatan adam suretli buluta dikti. Bulut adam sakın görünüyordu. Sanki onun gözünün önünde yaşanmamıştı bunca şey. Ya da bütün bunlar hep olmasını beklediği ve hep karşılaştığı şeylerdi. Bulut adam doğrudu. "Tembellik ettiğim yeter," dedi. Önce eliyle sisi şöyle bir bertaraf etti. Sonra yukarıdan aşağının görüntüsünü kapatacak kadar toprak serpiştirdi. En son yağmur yağdırdı. Çokça yağmur. Sanki tembelliğini örtmek ister gibi bol bol yağdırdı.

Adamların adım sesi yaklaşınca dalıp gittiğim anılardan dönüp yanımda duran Lori'ye baktım. Lori onu ölü sansınlar diye gözlerini kapatmış,

öylece yatıyordu. Yabancılar iyice yaklaştı. Gelenlerden uzun boylusu Lori'nin önünde durdu. Bakışlarını ona sabitleyerek öylece bekledi. Büyülenmiş gibiydi. İlk gözlerini kırıştırdı ardından elindeki küreği toprağa fırlatıp biraz daha ilerledi. Ellerini Lori'nin üzerinde gezdirmeye başladı. Lori'nin korkudan dili damağı kurudu, nefesi kesildi, sesi kayboldu. Adam onu okşadıkça onun yaprakları diken diken olup her biri yere döküldü.

Adam, "Sokarım böle işe, tüm güzel yerler de bu gâvurların ha," diye arkadaşına söylendikten sonra kabaran önünü gizlemeye çalıştı. Lori'ye doğru biraz daha eğildi. Sonra ne olduysa bir an için durdu. Gözleri korkuyla açıldı. Kabaran önü söndü. Yüzüne yayılan ifadeden korktum. Hızla uzaklaşmaya, geri geri yürümeye başladı. Arkadaşına bağırarak: "İsa, koş gidelim buradan, bak lan ağacın ayağında ayakkabı var. Söylenenler doğru. Büyülü burası, bu ağaçlar insan lan, kaç kaç!" diye bağırarak uzaklaştı.

Lori gözlerini açtı, derin bir nefes alarak bana doğru dönüp gülümsedi.

"Bak, Behran Ağaç, ayakkabılarım çok işe yaradı de mi?" dedi.

ÖMRÜMÜN EN UZUN GÜNÜ

Ganime Gülmez

Hazırlandı. Şimdi toprak kokusuyla boyanacaktı bu film. Saçak saçak köklerle. Yaprak hışırtılarıyla. Yağmur damlalarıyla, pırıl pırıl. Tanıdığı tanımadığı yüzlerce böcek sesiyle. İspanyolcayla, Arapçayla, Kürtçeyle, Farsçayla, Türkçeyle ve onlarca dünya diliyle.

Ellerini yıkamadan dokunmayacağına binlerce kez söz vererek büyükannesinden kopardığı ata yadigârı, oyma ağaç siluetli radyonun düğmesini çeviriverdi. Yine aynı haberler! Savaş. Doğal afetler. Isınan yeryüzü. Avrupa Parlamentosu kararları. Birleşmiş Milletler açıklamaları. Bakanların canhıraş konuşmalarından kısa kısa spotlar. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin kararsızlık dosyaları. Göçmen dramları. Yenilenebilir enerji

projeleri. Aşılar. Maskeler. Zamlar. Dünyanın açlık-susuzluk yaşanan ülkelerinden haberler. Ardından! Ardından peri masallarını andıran sihirli proje röportajları.

“Boş vaatler cümbüşü. Olsun. Bilgisiz kalması. Hepsi bu anın ruhu.”

Hazırlandı. “Salaş bir şeyler doldur şu çantaya. Dilediği gibi yırtılsın dokunmuş bu kumaşlar. Teninden utanmadan parçalansın hepsi, salınsın iplikleri rüzgârda, karış seni var eden dünyaya. Haydiii! Uuuç! Ah! Termos, kahve, can yongalarım. Kap ve uuuç!” Merdivenlerden uçarken hızla geri dönüverdi. Bu topraklardaki ehlileştirilmiş renklere meydan okuyan bozuk ritimli cırtlak yeşil, pembe, sarı, eflatun, mavi, siyah, turuncu ve pastel kırmızılı kocaman şalı kaptı önce. Peru’dan getirmişti bunu Lilia. Ve Sitem’in “hapishane-den” diyerek hediye ettiği aynı renk cümbüşündeki bilekliği taktı bileğine. Tim’den kaptığı Küba hatırası kupayı ve termosu ve kahveyi, şekerini.

Zaten hep yanındaydı, gözleriyle yüreğine nakşolan İranlı genç kızın halı işlemeli çantası. Kamerasına özel korunaklar da eklenmişti bu çantaya. Çanta ve kamera hep bir arada. Kendi-

sinden daha uzundu boyu, daha atletikti vücudu. Saçları daha gür, simsiyahtı ve sert mizaçlı. Hayallerindeki kadın betimlemelerinin hepsini paramparça etmişti bu gözler. Hambi Ormanı'na minnettardı ikisi de. Bu orman olmasaydı onlar asla buluşamayacaktı. Bu orman olmasaydı birlikte kök salamayacaklardı. Hambi olmasaydı Hayyam'dan bihaber geçecekti ömrü. Senaryolarına sızamayacaktı bambaşka toprakların kokusu. Şimdi sıra Hambi'nin kokusunu gökyüzüne savurmakta. Gecenin bir vakti uykusundan uyanıp çalakalem bir sayfa döşeyivermişti. Yüreğinin atışlarıyla haykıran, "öncekinden daha iyi olmalı" çığlığını dindiremiyordu bir türlü. Derslerde öğrendiği sayısız tarihi yapıt ve yapımcıları kemiriyordu beynini. Bin yıl önceye gitti. Çaresizleşti. Elli yıl önceye geldi, o zamanların ruhunun yüreğini parçalamaya yetmediğini bile bile. İki yüz yıl öncekilerle yüz yıl öncekiler arasında mekik dokuyup durdu. Bu zaman aralığı tam da yüreğinin atışlarına eşlik etti. Henüz yeryüzünü talan etmeyi beceremediğimiz zamanlar. Yeryüzünü talan etmekte uzmanlaştığımız zamanlar. Ve bizler, şimdideki bizler.

Ritmi bozuk bir makine gibi faaliyete geçti yine elleri. “Nasyon da yok enternasyonal de. Nasyonsuz bir cennete uçağım şimdi.” Alelacele bedenine yerleştirdiği tüm bu renklerin canlanacağı ormana dalacağı anın heyecanından parçalanmak üzereydi yüreği. Temel atıldı ya, gerisi sadece yoğun bir çaba. Hadiiii!

Fırladı. Şehir sessiz. Sokaklar tertemiz. Kaldırımların milim sekmeyen düzeni. Programlanmış robotlar işte, hedefe kilitlenmiş bu insanlar. Sağa sola bakınmadan dümdüz ama dümdüz yürüyorlar. Öyle ya, seyirlerinin ahengini bozarsanız sizi hemen medeniyet görmemişlikle itham ederler. Korna sesi, koşuşturan çocuk çığlıkları, savrulan küfürler. Yok bunların hiçbiri.

Şehir sessiz. Sokaklar tertemiz.

Bu karanlık, soğuk ülke insanının gözünün ferisi hep sönük. Yüzler mimiksiz. Mimiksiz yüzlerde tebessüm yakalamak mucize. Sohbetlerde sevgi tınısı yakalamak da.

Ne iyi! Tıpkı her günkü gibi, yeşillendirilmiş kaldırımlarda boy veren ağaç yaprakları bugün başka bir besteyle günaydındalar. “Günaydıın! Günaydıın! Bugün yine yeni bir dünyaya uçuyorum.”

Bu lke güneşsiz. İnsan gözleri de güneşsiz, denizsiz. Vücut dilleri hep piyasa eğitimli. Tüm iletişim yöntemlerinde olağanüstü bir tedbir. Herkeste korku. Her yerde bariyer.

mrmn En Uzun Günü; ne kadar zorlanmıştı bu filmi yaratırken. “Polonya sınırına gitmeseydim, orman işgallerine katılmasaydım, gönüllü gazetecilik yapmasaydım, yrngem canlı haberleri paylaşmanın mıknaısında şaşmasaydı ve çiftleşmeseydim doğayla asla doğamazdı bu film,” diyerek hissediverdi o zamanların ruhunu. Upuzun günlerle doldurulan kısacık bir mrn, kaçıncı yılında nihayetlendiğine hayıflanma geleneği. Daha, daha, daha ve hep daha uzun yaşama arzusunun tkenmezliği. Tüm bunları paramparça ederek filmi yaratmaya başlayacağı alana doğru daha da hızlı çevirmeye başladı pedalları. Sartre’nin hiç kimseleşerek bir kişi olma felsefesi eşlik etmeye başladı yine. Mutluluktan çıldırılır mı? Çıldırmak üzereydi işte.

Öğrenci yurdunun önünde durdu. Üç yıl öncesi canlanıverdi bina önünde. Güvenin göçük altında kalmaya mahkûm edildiği yaşam tarzlarından firar etmeye karar vermişlerdi. Kolay

olmadı bu kararlarında sebat etmeleri. Tekrar “Hambi olmasaydı asla başaramazdık. Binlerce ağacın yok edilmesini engellemeye çalışırken hep biz yeniden ve yeniden var olan olduk” senaryo yazımı dönmeye başladı beyninde. Kapıda bitiverdi Marcan. Safranlı pilav yapmıştı yine, herkesin ağzını şapırdatarak yediği pilav, memleketinin pilavı. Henüz iki ay önce, İran’a son gidişinde, anneannesinin özgün tarifıyla de pişirmeyi öğrenmişti artık. Günaydın diyerek atladı bisikletin arkasına. Tek bir öpücük kondurdu, daha fazlası değil. Hemen ormana ulaşıp günlük plan akışı rayına oturana dek Marcan’dan umut yoktu. Sımsıkı bir kucaklanış, yürekten bir tebessüm, bu tebessümün gözlerde patlayacak olan ışıltıları ve dudaklara konacak öpücükler tüm bu işlerin yükü ormana bırakıldıktan sonra gerçekleşecekti. Artık öğrenmişti ve hiç sitem etmedi. “Safran saçlım, safranlı pilav yaptım yine. Tastamam saçlarının, sakallarının renginde yapabildim bu kez. Görünce inanamayacaksınız. Safran görünce Steffen aklıma geliyor diye anlatıp durdum anneaneme. Çok ders çalışmaktan delirdiğimi zannetti kadıncağыз günlerce. Sonra fotoğrafını gösterince

hemen jeton düştü tabii, bayıldı gülmekten. Ağaç evlerde, en az üç gün yeter bu hepimize. Hurma getirmedim bu kez. Hurma, safranlı pilav ve ben. Gına geldi bu üçlemeden. Memleketimizin gıdalarıyla damgalanmak, neymiş efendim kültür alışverişi. Oha! Bu kadarı da kültürsüzlük artık. Onların çizdiği role soyunmak, böylesi övgülere maruz kalmak. Oha! Benden bu kadar, ben onların biçtikleri roldeki İranlı değilim. Bu kadarı da kültürsüzlük artık.”

Şaşırdı. Marcan'ın ne zaman ne yapacağını tahmin edebildiğini, hatta ezbere bildiğini düşünürdü hep. Afyonu patlamadan tek kelime etmeyenlerdendi o. Bu sabah bir çuval kelime döktü önüne. Vay be! Yeni bir güne başlamak böyle bir şey işte. Büyük yeniliklerle. Vay be! Bu yenilikler hep İran'a gidip geldiğinde patlıyor. Hele de annenle ortak işler yapılmışsa. Öyle ya, anneanne seksen altı yaşında. Onu kaybetme korkusu olsa gerek. Hıçkıra hıçkıra ağlamak isterken sesini büyük bir zorlukla ağzına hapsetti. Gözlerindeki yaşı engelleyemedi. Senaryosuna sayısız sözcük ekleniverdi. Bunların firar edeceği korkusu sardı tüm bedenini. Belki bir çuval daha dökülür diye

umut ederek bekledi sabırla, hiç ses etmedi iki kilometrelik bir mesafe boyunca. Yok, dökülmedi. Çuvalın ağzı bir kazaya kurban gidecekmişçesine tekrar sımsıkı büzüştürülüvermişti. Hemen bisikleti durdurdu, çalاکalem notlar aldı. Görüntülerle özgürlüklerine kavuşacaklarını bilmenin tarifi imkânsız rahatlığıyla hapsediverdi sözcükleri.

Şimdi yine, yeniden ve yeni bir hayat başlattılar işte. Geldiler ormana.

İki bin on iki yılında başlatılan orman işgalleriyle birlikte on binlerce ayak girmişti bu topraklara. Sanatçısından çiftçisine, öğrencisinden işçisine kimlerle gece sohbetlerine tanıklık etmişti Hambı. Ormanda depremler yaratabilecek bir kuvvette sesler çıkarmaya vakıf olan çevik kurbağalar, karanlığı aydınlığa çeviren insanlara isyan eden yarasalar. Yani ormanın kolluk kuvvetleri önce şaşkına dönüyorlardı. Sonra ise gayet uyumlu bir akış yakalanarak, kimse kimseyi rahatsız etmeden geçip gidiyordu aylar. Ta ki güvenlik kuvvetleri ormanda temizlik harekâtı yapma izni çıkartana dek! Sonra yine ve yine...

Şimdi iki bin on sekiz. Dört yıldır sürekli katılıyorlardı bu işgallere. Yaşadıkları kent yakındı

zaten, Köln. Diğerleri gibi aylarca kalmıyorlardı burada. Ancak mutlaka, aralıksız en az bir hafta konaklayabilecekleri yıllık bir planları vardı.

Konaklayacakları seyyar evler ağaçların üzerine yerleştirildi. Önceki yıllardan deneyim edindikleri polis müdahalelerine karşı küçük teleferikler üretildi. İki ağaç ev arasında gidip gelmeyi kolaylaştıracak birkaç teleferik ulaşım hizmeti sunmaya başladı hemen.

Mekân mükemmel bir film seti tasavvurunun ta kendisiydi zaten.

Kaçırılmayacak saniyeleri kalıcılaştırma hedefine ulaşmalıydı bu kez Steffen. Kültür geceleri, günlük koşuşturmacalar, yeme içme anları dışında hep av peşindeydi. Eylülün ortalarıydı. Bu bir haftayı iyi değerlendiremezse, yakalamak istediği en önemli saniyeleri bir sonraki yıla ertelemek zorunda kalacaktı.

Küçük anlatılar kaydetti teleferikteki birkaç dakikalık seyahat anlarında. Kalp atışlarının ritminden türeyen sözcükler kaçmamalıydı kendisinden. Onları dahi kaçırmamak üzere çok büyük bir itina göstererek çalışıp durdu. Marcan da çok meşguldü. Bu meşguliyetler içerisinde ezkaza çarpışan

gözlerinde yakaladıkları anlar yeterdi hep onlara. O anki ulaşamamazlığın tadı, üretmek istedikleri şeyleri tetikleyen bir enerji ihtiyacını karşılardı.

Beş gün geçti. Kimileri mart ayından beri sürekli buradaydı. Kimileri sadece nisan-ağustos arası uğrarlardı. Ve her yıl en az bir kez güvenlik kuvvetlerinin “toparlama” faaliyetine tanıklık ederdi bu orman. İki yüz elli hektarlık bir alan, bu kez de A 4 otobanı inşa edilmek üzere yok edilmeye başlanılmıştı bile.

Altıncı günlerinin sabahıydı. Polislerin karınca gibi öbek öbek üşüşmeye başlayışını kaydetmişti Steffen. Bu sabahki gün doğumunu kesinlikle kaçırmamalıydı. Sabah beşte uyandı. Alacakaranlıkta teleferikle birkaç tur yaparak ışık değişimindeki manzaraları sabitledi. Tüm bu değişim içerisinde polis kasklarının parıldayışını, dallar ve yapraklar arasından uzanan dipçiklerin danslarını. Sincaplardan arılara, çekirgelerden tavşanlara dek ormandaki ev sahiplerinin büyük bir umarsızlıkla artık rutin hale gelen günaydınlarını.

Gün böyle geçti. Henüz Marcan’la bir kaçamak yapmaya dahi vakit yaratamamışlardı. Gün batmadan hemen önce başlamalıydı çekime. Ve

sonra, bitti bu kadar! Artık diğer günler, sadece birkaç saatini bu işe ayırması yeterli olacaktı.

Gün batımı. Marcan kendini çimenlerin üzerine attı, dayadı sırtını teleferikli ağaca. Steffen diğer ağaçtan Marcan'ın yaslandığı ağaca doğru yola çıktı, teleferikle. Doğa, en hazin duruşunu sergilediği saatlerinde. Polis çemberleri daralmış. Resmi izin alıp almadıklarını dahi belgelemeden “toparlanın” anonsları gümbürdedi ormanda. Börtü böcek te-laşlandı, insanoğlu ve insankızı bu işlere hep alışık-tı. Steffen bu kısacık yolun son bir metresindeydi.

Marcan “kahvekolik, tamam anladık uykunu kaçırmak için devirdin kaç termos kahveyi, bana da bir yudum kalmıştır umarım,” diye seslenir seslenmez küüüt diye düşüverdi çalılıarın arasına termos. Kahve şekerli, karınca ordularını tetikle-yiverdi. Kahve ve yüzlerce karınca, Marcan'ın he-men arkasında. Peru şalı yorgan oluverdi onlara. Beyninde şimşekler çaktıran koca bir gümbürtü daha. İran'dan getirdiği halı örgülü çanta sav-ruldu sağ omuzunun üzerine. Kameraysa sadece dokunuverdi sol omuzuna, uçuverdi çalılıkların arasına, kırılmadı. Günlerdir saniyeleri kaçırmak için koşuşturup duran bu avcıya inat, sali-

seler içerisinde oldu ve bitti her şey. Sadece ama sadece birkaç salise.

Marcan'ın tutulan dili. Can havliyle çırpılan kanatların sesi.

Nihayetinde, sadece ama sadece imasız bir çığlık savruldu gökyüzüne. Bir an bulutlarda görüverdi çektiği filmin karelerini, bileğinde Sitem'in emaneti. Sessizce yeni sözcükler ekledi senaryosuna. “Ne var ki! Bu da benim ömrümün en uzun günü! Hiç kimse kaydedemedi son saliseleri, olsun. Bunu da ben yazdım ve başrolü de kendim oynamak zorunda kaldım. Daha ne olsun!” Nefesi yetmedi devamını fısıldamaya. Gözleri böylece kapandı işte.

ŞALOMA

Tijen Ergöner

Sıcak, parlak, renkli bir yaz başıydı. Yeryüzünün asık surati, havanın yumuşaklığıyla gevşemişti. Bitkilerin şemsiyesi altında, taş, toprağa, oyuklara sere serpe yayılmış küçük böceklerin, iştahla ağlarını atmış örümceklerin keyfine diyecek yoktu. Karınca yuvaları cümbüş yerine dönmüştü. Buram buram yaşam kokuyordu. Her gün kaç yaprağa, çiçeğe, dala ya da ota konduğundan habersiz uçan zar kanatlılar havanın tozunu atıyor, pırıltılı izleri çabucak siliniyordu. Maviliğinin doruğundaydı gökyüzü. Kuşları kucaklıyor, rüzgârlara yol veriyor, uçan araçlarla sarsılıyordu. Çağıldayan akarsular, göğsü kabarıp inen denizler nefesleri tazeliyordu. Yaşamı filizlendiren bir ışıkla dönüyordu masum görünümlü Dünya.

Oysa yerle gök arasında nice zamandır kavgalı, gürültülü süren bir alışveriş vardı. Havaya salınan gazların, tozların, dumanların, küllerin, buharların kıvrak danslarıyla kızıışan sıkı pazarlık, atmosfere yükselip başka kılıklara girenlerin yer yüzüne savurduğu tehditlerle alevlenmişti. Şiddet dolu Dünya’da korunaklı yuvalarına sığınanlar ne kadar güvendeydi?

Şehir merkezine uzak, güneyde bir mahallede, çok katlı binalar arasına sıkışmış bir avuç bahçeli, iki katlı evin üzerinden uçtu saksığan. Sokak kapısının tepesinde baykuş lambası olan evin çatısına kondu. Güneş enerjisiyle çalışan lamba, geceleri bahçe kapısından eve kadar giriş yolunu aydınlatıyordu. Saksığan ağzındaki cevizi düşürüp telaşla havalandı. Çatının ahşap kaplaması altında sarı, siyah çizgili birkaç yaban arısı vızıldıyordu. Evden külotla bahçeye fırlayan küçük kız, “Hayır,” diye bağırdı. Arkasından yetişen kadın tayt giydirmek için çömelince çocuğu yine kaçırdı elinden. Çam ağacının görkemli gölgesi bahçeyi kaplamış, ferforje çitlerin önündeki pembe, kırmızı güllerin kokusu hanımeline karışmıştı. Çimenlerin arasından baş veren yoncalar, ayrık

otları, karahindibalar, yabancı otlar, uçuşan tohumlarıyla, sarıcı kökleriyle bahçelere yayılıyordu. Kadın beş yaşlarındaki kızı kolundan yakalayıp poposuna bir tane yapıştırdı. Tiz bir ağıt sesi yükseldi ağaçların tepesine. Evin üst kat penceresinden başını çıkaran temizlikçi kadın elindeki bezi çırparken onları seyretti. Arılardan biri tepesinde vızıldayınca hemen kapadı pencereyi. Taytı giydiremeyen kadın, küçük kızla birlikte içeri girdi. Baştankara öttü yan bahçenin kayısı ağacından. Çam ağacına, oradan iki bahçe ilerde kiraz ağacına kondu. Peşinden tekir kedi atladı dala, kaçırdı pençesinden. Birkaç yaprak yere düştü. Hortumlardan, fiskiyelerden fişkırان su damlaları ışıktta dağıldı, takla attı, renklere bölündü, toprağı doyurdu. Yemek kokularıyla güneş tepeye yükselirken iki beyaz kelebek uçtu bahçeden bahçeye, salına salına, cilveleşerek...

Akşam üzeri baykuş lambalı evin oğlu okuldan döndü. Antrede topuklarını sıyırdığı bağcıklı ayakkabılarından kurtulup merdivenleri hızla tırmandı. Odasına girince yere fırlattı sırt çantasını. Okulu tatil olmuştu. Karnesi fena değildi ama geleceğı hakkında pek fikir vermiyordu. Masasın-

da lise giriş sınavı için çözülmeyi bekleyen testler vardı. Giysilerini soyunup atleti, şort donu ve çoraplarıyla sırtüstü yatağına attı kendini. Gümbürtüsü aşağıdan duyuldu. Uzun süre gözleri tavana dikili, öylece kaldı. Bahçeli evlerden sokağa düşen gölgeler güneşin kızıl parlaklığında yer değiştiriyordu. Yenilene kaldırım taşlarına inat, geçmişte kalan bir zamandan aşırılmış gibiydi sokak. Sakinliği ve huzuruyla hayatın keşmekeşine direnmiyor, birbirine yapışık evlerin tasalarını, sevinçlerini, telaşlarını paylaşıyordu. Sokağın sessizliği bisikletlilerin, motor kuryelerin, arabaların gelip geçmesiyle bozuldu biraz. Köpekler sahipleriyle kaldırımda gezmeye çıktılar. Evlerin bahçesinden havlayan köpeklere kulak asmadılar, sokak köpeklerine yüz vermediler. Kediler park etmiş arabaların altına gizlendi. Odasında film izler gibi hâlâ gözü tavana dikiliydi oğlanın. Temizlikçi kadın, “Çatının altında arılar çoğalmış, camı açarken dikkat edin abla,” diye seslendi kapıdan çıkarken. Oğlan kulaklıklarını takıp müzik açtı telefonundan. Kadın başını salladı ama pek umursamış gibi görünmedi. On beş yıldır yaşadığı bu evde her türlü börtü böceğe alışkındı. Zaten

aklı tatilde, denizin dalgasında, kumunda, balı-
ğındaydı. Oğlu sınavı versin, yola çıkacaklardı.
Lastikleri gevşeyen mayolarını, kuaför randevu-
sunu, diyet listesini düşündü...

Akşam yemeğine inmedi oğlan. Babasının,
“Her akşam bu sofrada olunacak,” ulti-
matomu-
na kafa tutuyordu. Adamın önünü kesti kadın.
“Üstüne varma, aç değilmiş, ben sonra götürü-
rüm odasına,” dedi. Kurtlu kızını sandalyesinde
zor zapt ediyordu. Kocasının suratından koyu
bir bulut geçti. Gözlerini devirip, “Nasıl çocuk
bunlar ya,” dedi. Tekrar kalkmaya yeltenen kızını-
na, “Otur,” diye emretti en sert tondan. Kız bir
müddet hareketsiz kaldı sonra dudağını büzünce
adam kalktı masadan. Salona geçip televizyonun
sesini iyice açtı. Ağlama sesi i çekmelerle kesildi.

Bir ay önce keşif uçuşuna çıkmıştı genç krali-
e yaban arısı. Kokuları takip edip yiyecek ve su
bulacağı yerleri kontrol etmiş, gün ışığına, hava
sıcaklığına bakmış, betonlarla doldurulmuş alan-
lardan eli boş dönmüştü. Sonunda, bahçede oyun-
cak bebek arabasıyla sarı saçlı bebeğini gezdiren
küçük kızın pembe şapkasının üzerinden uçarak
baykuş lambalı evin çatısındaki ahşap delikten

içeri girmiş, kolonisine aradığı yeri bulmuştu. Geçen sonbaharda erkek yaban arılarıyla çiftleşme uçuşuna çıkmadan önce iğnesini sadece bir kez, başka bir petek gözünden çıkan rakip kraliçe yaban arısını yok etmek için kullanmıştı. Sperm kesesine tek seferde milyonlarca sperm almıştı. Kuluçka gözlerine iki bine yakın döllenenmiş, döllenenmemiş yumurta bırakabilirdi. Uygun bulduğu bu çatı aralığında üremek için ilk yumurtalarını kendi hazırladığı birkaç peteğe bıraktı. Tüysüz gövdesiyle uzun arka bacaklarını sarkıtarak uçuyor, tırtıllar, böcekler, çiçek nektarları, meyve özleri, atık yemeklerle yuvasına dönüyor, bütün gücüyle yavrularını besliyordu. Peteklere bıraktığı döllenenmiş yumurtalardan erginleşen, kısır dişi işçi yaban arıları yardımına yetişince rahatladı, işleri onlara bıraktı. Artık hizmetkârlarıyla birlikte kolonisini hızla genişletebilirdi. İşçi yaban arıları kovan içinde, dışında temizlik, bakım, beslenme, alışveriş ve bekçilik gibi görevlerinin yanı sıra, dalların kabuklarını çiğneyerek yaptıkları malzemeyle katmanlı kovan inşa ediyor, yuvalarını büyütüyorlardı. Kendilerini ve yuvalarını korumak için dişlerindeki mızrak gibi iğnelerini defalarca

sokup zehirlerini akıtabilirlerdi. Döllenmemiş yumurtalardan çıkan yaban erkek arıların görevi ise sadece çiftleşmeydi. İğneleri ve zehir bezleri olmadığından kendilerini savunamazlardı.

Kavurucu sıcaklar daha kendini göstermemişti. Yuvaların yeme içme, temizlik, alışveriş telaşı birbirine geçiyordu. Evin oğlu çoğunlukla odasındaydı. Kapısı çalınıp içeri bakıldığında bilgisayar başında, kulaklığından müzik dinlerken ya da telefonunun içine düşmüş görünüyordu. Sınava üç gün kala, zaman geçirmekten hoşlandığı her şeye babası el koydu. Çözmesi gereken testler ve arka sırada oturan sınıf arkadaşı Tuğba'nın hayaliyle baş başa kaldı. Yemekleri odasına taşıttı, yan odada yatan kız kardeşinin canı sıkıldığında gelmesine izin vermedi. Karalama kâğıtlarındaki rakamlar, denklemler, geometrik şekillerin aralarına Tuğba'ya benzer yüzler çiziyordu. Bazen kaşına gözüne, bazen saçına kulağına dakikalarca uğraşıyordu. Her fırsatta evdekilere kendinden bekleneceği fazlasıyla yaptığını duyurdu. Sınav gününe kadar asabiyetine ve emirlerine ses çıkaran olmadı.

Beklenen sınavdan ifadesiz bir suratla çıkan oğlanı okulun kapısında karşılayan annesi baba-

sı meraktan çatladıkları halde ağızından bir şey alamadılar. Ertesi günkü yolculuğun telaşıyla da üstüne gitmediler. Eve döndüklerinde çatıya sıcak çökmüş, sabah baştan savma sulanan bahçedeki bitkiler küsmüş, bakımsız ağaçlar kuşlara, böcek- lere kalmıştı. Çocuklar her yaz tatilinde anneleriyle birlikte iki aylığına babaannelerinin deniz ke- narındaki yazlığına giderlerdi. Elektrikçi dükkânı olan babaları da arabasıyla götürdüğünde ve geri almaya gittiğinde birkaç gün onlara eşlik ederdi. Evde bavullar açılmış, yerleştirilmeye başlanmıştı. Kadın kulaklığını çalışma masasında bulamayan oğluna yatağının altına bakmasını söyledi. Kızı- nın oyuncak bebek giysilerini şifonyerden çıkar- dı. Güneş kremlerini çantasına yerleştirirken içini çekti. Kocasını, “Anneniz bilir,” diyerek her sorudan sıyrılıyordu. Bitip tükenmeyen işlerden yorul- muştı. Lekeli tişörtlerin lekesini çıkartmış, tekleri kaybolmuş çorapları bulup birleştirmişti. Kışlık- ları dolaba kaldırmış, evin dibine köşesine böcek ilacı sıkılmış, bozuk sifonu bile tamir etmişti. Ko- casının şarjlı süpürgeyi soran sesini duymazdan geldi. “Bul nerdeyse,” dedi diliyle dişi arasından. Kızı sarı saçlı bebeğine bikinisini giydiriyordu.

Omuzunu çıkarıp bir kolu elinde kalınca sızlandı. Kadın bebeğin kolunu yerine takana kadar püfle-di. Oğlan odasında, telefonundaki resimleri kay-dırıyordu. Bıraksalar yatana kadar telefonu eline yapışık kalırdı. Çişini yapmaya bile üşeniyordu. Babasının gök gürlemesini duyunca aşağı indi. Şarjlı süpürgeyle arabanın içi temizlenecekti. Ya-landan süpürdü arabayı. Memnun kalmadı adam, aleti elinden alıp tekrar üstünden geçti.

Ertesi gün yolculuk başlamadan bavullar ara-banın bagajına yerleştirildi. Unutulan eşyalar yü-zünden evin kilitlemiş kapısı tekrar tekrar açıl-dı, iki defa yoldan geri dönüldü. Kadınla kocası olur olmaz şeyler için tartıştı.

Ev boşalmış, içeriye derin bir sessizlik çökmüş-tü. Çatıdaki hummalı işgali duymak mümkün değildi. İşçi yaban arıları gündüzleri hiç durma-dan çalışıyor, çok katlı kovanlarını büyütüyordu. Rahat girip çıkacakları derin dehlizler yapıyorlar, yavruları besleyecek yiyeceklerle dolu bahçenin nimetlerinden sonuna kadar yararlanıyorlardı. Bu sırada bitkileri tırtıllardan, küçük böceklerden temizlemiş, çiçeklerde tozlaşma yapıp dölleme-lerine yardım etmişlerdi. Ara sıra bahçeye gelen

kahverengi tüylü, toparlak bal arılarının çiçeklere dalmasına göz yumuyor, peşlerine düşüp bal kovanlarına saldırmaya gerek duymuyorlardı. Güçlü rüzgârlarda sallanan çam ağacının gıcirtısını dinlediler. Yağmur, dolu yağdığında, yuvalarına kaçtılar. Sokaklardan oluk oluk sular aktı, çukurdaki evlerin alt katlarını su bastı. Arabalar göllenmiş yerlerde mahsur kaldı, karşıdan karşıya geçmek isteyenler paçalarını sıvadı. Yaban arıları yuvalarında güvendedi. Yağmurlar dinince, güneşli günlerin tadını çıkardılar.

Adam ailesini bırakıp eve döndüğünde çatıdaki göçmenlerden habersizdi. Sessiz, sakın kafasını dinledi. Akşamları iki tek attı. Kavun kesti. Ayaklarını sehpaye uzattı. Eve çağırdığı arkadaşlarıyla maç izledi, dedikodunun belini kırdı, fıkralar anlattı. Kasıklarını tuttu gülerken. Akşam bahçede mangal yaptıklarında yaban arıları yuvalarında uyuyordu. Çitlerin dibindeki karanlıktan bir kirpi yürüdü. Gece rüzgârı anason kokusunu önüne katıp sürükledi usul usul.

Ailece tatilden eve döndüğünde, kraliçe yaban arısı koloniyi büyütmüş, petek gözlerine yüzlerce yavru bırakmıştı. Yaz meyveleri ağaçlardan dökülmüş, kalanlar kuşlara, böceklere, çift kanatlılara, zar kanatlılara yem olmuştu. Vızır vızır yuvalarına girip çıkan yaban arıları, bahçelerden topladıkları nektarla besleniyor, larvalar için tırtıl avlıyordu. Evin babası hafta sonu çim biçme makinasıyla uzayan otları biçti. Öğleden sonra da mangal yaktı. Dumandan rahatsız olan yaban arıları kaçtılar. Yemek için bahçeye masa kurulunca, etlere, kutu kolanın kapağına, domatese, şeftaliye sorti yaptılar. Masadakiler ellerinin tersiyle uzaklaştırdı onları.

Gürültüyle uyandıkları bir sabah sokağa büyük künkler yerleştiriliyordu. Kepçeyle kazılan yerden kalkan toz rüzgârla savruluyor, saçlara, kirpiklere, arabaların üstüne konuyor, gökyüzüne yükselenlerin akıbeti bilinmiyordu. Adam yastığı ve pikesiyle geceyi salondaki koltukta geçirmişti. Günlerdir karısına yaranamadığı için hayıflanıp duruyordu. İşe geç kalmıştı. Çocuklara görünmeden, kahvaltı yapmadan çıktı. Oğlan yaktan daha kalkmamış, telefonda arkadaşlarıyla mesajlaşıyordu. Tuğba'nın okuldan biriyle çıktığı-

ğını öğrenince deliye döndü, yatağa fırlattı telefonu. Mutfak dolaplarını karıştıran küçük kız, annesi daha yatak odasından aşağı inmeden elinde erimiş çikolatayla bahçeye çıkmıştı. Parmaklarını yalarken eline konan sarı siyah vızıltıyı yakalamak istedi. Avucunun içinde daha önce tatmadığı yangılı bir acıyla kıvranıp açtı parmaklarını. Yaban arısı uzaklaşırken çığlık sesi çok katlı binaların tepesinden bile duyuldu. Annesi geldiğinde parmağı şişmeye başlamıştı. Ne olduğunu anlayamadı kadın, iğne falan yoktu, bal arısı olsa iğnesini bırakırdı. Başını kaldırınca çatının altında gördü onları, sarı siyah vızıldıyorlardı. Kızını hemen içeri götürüp eline buz torbası koydu. Tepesi atmış halde aşağı inen oğlan, kardeşine ne olduğunu öğrenince dalga geçip taklidini yaptı. Küçük kız uzun bir ağıt başlattı.

Evde yerinde duramıyordu oğlan. Odasına çıkıp iniyor, mutfaka dalıyor, ne yapacağını unutup geri gidiyordu. Nasıl olurdu? Onun da kendisinden hoşlandığına emindi. Kaç defa bahane uydurup yanına gelmiş, basketbol oynarken ona hayran hayran baktığını görmüştü. Okul tatil olmasa duygularını açacak, büyük ihtimalle sevgilisi olacaktı. Kimdi o çocuk, hangi cesaretle güzelim

Tuğba'sına çıkma teklif etmişti? Nefes alıştı sıklaştı, içinden çıkmak isteyen bir ayak göğsünü, boğazını tekmeliyordu. Ağlamaktan gözleri kızarmış kız kardeşine baktı. Zavallı ve suskun haline acıdı. Yaban arılarıyla hesaplaşmaya, kardeşinin intikamını almaya karar verdi. Annesinin, “Dur, bekle, yapma,” demesine aldırmadan plastik süpürge sopasıyla böcek ilacını alıp çatıya çıktı. Tüm gücüyle vurdu çatıya. Çatlak sesiyle, “Çıkın lan ortaya,” diye bağırdı. Yaban arılarından biri ok gibi sapladı iğnesini boynuna. Elindeki böcek ilacını sıkarken kolundan, bacağından, dört yerinden daha şişlendi. Öyle canı yandı ki neredeyse çatıdan aşağı atlayacaktı. Feryadı bahçelerde dalgalandı, sokakta çalışan işçiler durup baktılar, kuşlar havalandı, saksaganlar birbirine bağırdı. Yan bahçede yuvasından fırlayan siyah köpek, arkasından da diğerleri havladı. Annesi yetişip içeri çekti onu. Boğazı şişmeye, başı dönmeye, dili peltekleşmeye başlayınca kadın yeri göğü inleterek komşularını çağırdı. Hemen hastaneye, acile yetiştirdiler oğlanı. Babası başına geldiğinde serum şişesinden damlalar akıyordu damarına. Hastaneden çıkar çıkmaz olanı biteni mesajla arkadaşlarına anlattı. “Atma lan,” diyenlere sinirlendi. “Ölüyordum lan, ne at-

ması,” dedi. Tuğba’dan gelen geçmiş olsun mesajını defalarca okudu.

Zehir kesesine bağlı küçük bir iğneden başka silahlı olmayan işçi yaban arıları savaşı başlatmıştı. Sonbaharın başında, işe yaramaz erkek arılardan birini daha yuvadan dışarı atarlarken çatıda iki dev gölge görüldü. Baştan aşağı beyaz arıcı tulumu ve maskesi giymiş iki adam çatıda dikkatlice yürüyordu. Evin babası elinde tüpe takılı şaloma ile çatının kenarına kadar geldi. Önündeki çatı ustası, şingil kaplamayı kaldırmış, yanan körükten duman püskürtüyordu. Kovandaki arılar kaynar kazana düşmüş gibi telaşla çırpındılar. Yuvalarını korumak için dumanlardan kurtulmaya, saldırmaya çalışıyorlardı. Kısa çoraplı çatı ustasını ayak bileğinden soktu biri. Can havliyle zıplayıp dişlerini sıktı adam. Orantısız güçle devam eden savaş, tüm hararetiyle yok ediyor, can yakıyordu. Şaloma alevi koloni yuvasını sarmıştı. Büyük adamlar gözlerinde kızıl kıvılcımlarla yanan kovanları seyrediyorlardı. Çaresizlikten deliye dönen işçi yaban arılarından bazıları canını zor kurtardı. Yavrularından ayrılamayan kraliçe yaban arısı hayatını kaybetmişti. Çatıdaki büyük

adamlar isli, yanık petek gözlü, çok katlı kovayı yerinden kaldırıncaya hayret ettiler. İkisinin kucağını da dolduruyordu. Zaferlerini kutlamak için telefonlarına poz verdiler.

İşçi yaban arıları zaten mevsimlik ömürlerinin sonuna geliyordu. Kışa girerken kraliçe yaban arısı dışındakiler ölecekti. Yuvaları sağlam kalsaydı, gelecek yaz yeni gelenler kullanabilirdi. Çatıdan inen büyük adamlar yanık kovan parçalarını sokaktaki çöp konteynerine attı. Çocuklar evde anneleriyle birlikte savaşın bitmesini bekliyordu. Kapıdan içeri, uzaydan yeni dönmüş astronot gibi başlığı elinde, beyaz arıcı kıyafetiyle giren babalarının heyecan ve gururla nasıl başardığını anlatmasını dinlediler. Düşman etkisiz hale getirilmişti.

Çatı ustasının işi henüz bitmemişti. Yuvanın bulunduğu yeri kokulardan arındırmak için çamaşır suyuyla yıkadı. Çatıyı kalın bir yalıtım maddesiyle kaplayıp tamir ettikten sonra parasını alıp gitti. Her şey normale dönmüş gibi görünüyordu. Çatının ahşabına sıçramış kıvılcımdan kimsenin haberi yoktu. Tutuşan ahşap, içten içe yanıyordu. Rüzgârla dağılan alevler çatı kenarlarını sardı. Havaya yükselen koyu duman, kül ve is, gökyüzünün

korkulu rüyası nükleer savaş kadar olmasa da küçük bir gözdağıydı. Bir süre sonra, sokakta siyah köpeğini gezdiren komşu kızı evdekilere yangını haber verdi. Dışarıdan yuvalarına yeni dönen işçi yaban arıları gördükleri karşısında dehşete düşmüşlerdi. Çatıya yaklaşamayınca pencere camlarına kafalarıyla hücum ettiler. Gözleri birleşip tek bir göz olmuş, çektikleri acı gövdelerini büyüt-müştü sanki. İçeri girebilmek için defalarca geri çekilip saldırdılar. Evin annesi, kucağında tir tir titreyen kızıyla evden kaçarken cama yapışmış bir yaban arısının su damlası gibi aşağı kayışını izledi. Yuvadan kovulmuş erkek yaban arısı, çam ağacından olanları izlerken çaresizlikten kahroldu.

Ev halkı, itfaiye çatıdaki yangını söndürene kadar arabalarında bekledi. Yangın sönünce eve girmek istemeyen çocuklarına sarıldı kadın, sakinleştirdi. Adam alnında pul pul biriken terleri sildi. Hasar tespiti için çatı ustasını tekrar çağırdı. Yorgun, bitkin sürüklendi ayakları. Hayatta kalan yaban arıları evin etrafından uzaklaşmışlardı.

Gün geçtikçe yeşilden sarıya, kıızıla, kahverengiye dönüştü uçuşan yapraklar, sokakları doldurdu. Akın akın gelen sert ve acımasız hava titretti orta-

lığı, dalları yapraklarından ayırdı. Yağmurlar kara döndü, beyaza kesti, dondu, dondurdu. Gökyüzü gaddarlığını gösterip güneşten mahrum bıraktı uzun süre. Umulmadık zamanlarda ok gibi gönderdi güneş ışıklarını, buzulları eritti, erken gelen baharla kandırdı yeryüzünü. Masum görünümlü, şiddet dolu Dünya'da savaş tamtamları duyulmaya devam etti. Bombalar patladı, binalar yıkıldı, yangınlar, kül ve barut iyice kışkırttı gökyüzünü.

Ertesi yıl yaz başında baykuş lambalı evin annesi bahçeye, saksılara yaban arılarını uzak tutan naneler, kekikler ekti. Ara sıra başını kaldırıp çatıya bakmayı huy edinmişti. Birkaç yaban arısını bir arada gördüğü zaman şüpheleniyordu. Oğlu liseye başlamış, Tuğba'yı çoktan unutmuştu. Küçük kızı kendi kendine okumayı sökmüştu. Akşam yemeklerinde bir arada olmaya özen gösteriyorlardı. Çocuklar babalarıyla orta yolu bulmuştu. Sıcak, parlak, renkli bir yaz sabahı, pembe şapkalı küçük kız bahçede oyuncak bebeğini uyuturken ona hikâyeler anlattı. Sonra annesinin eline verdiği hortumla bahçeyi suladı, üstünü başını ıslattı. Önünden geçen zar kanatlı bir yaban arısının arkasında bıraktığı pırıltılı izi sadece o gördü.

ÖZ EVLAT DUVARI

Gülay Gökçen

Kapkara görünüyordu deniz. Onu gündüz görenler, gece de masmavi hayal ettiler. Aynı, gecede ki ormanı yeşil, güneşi sarı, umutları bembeyaz hayal ettikleri gibi. Bu zifiri karanlık, bütün hinliğini bırakırken yeryüzüne, ay dede önüne çıkan kara bulutlardan kurtulup tanrıların evi İda üzerinden denize salıyordu ışığını. Beyaz ışık derinlere inemeyince yakamoz yapıyordu yüzeyde, ışıl ışıl kristal pırıltılar. Sinsi bulutları aralarken tek düşüncesi -güneşin ışığı kadar olmasa da- gün yüzüne çıkamayanları açığa çıkarmaktı, geceye inat. En çok da beybabanın sırrettiklerini. Pek de diretmezdi karanlığın yüzü suyu hürmetine. Gecenin hatırı vardı neticede, bir ağırlığı, ürkünçlüğü, hülasa entrikaları gizlemekteki ustalığı.

Böyle zamanlarda döl evlatların çağıl cuğul sesleri gelmeye başlardı karanlığın içinden, “ay dede, ay dede, ay dede” diye, yalçın kayalardan çarpıp pınarların şırıltılarına karışan. Şaşkın şaşkın göğe bakıyorlardı. Neden dersen? Yıldızlar nokta gibiyken ay dedenin şeklinin değişmesinden, tombul bir dedeye dönüşmesinden. Gülüp geçmişti toprak ana, döl evladının bu şaşkınlığını saflık bilmişti. Döl evladın saflığı şöyle dursun, karanlıkta cinlik peşindeydi beybaba. Doğayı çıplak kılmışlığı vardı bir gecede. Toprak ana yüz binlerce yıl doğurmuş, beslemiş, büyütmüştü. Bilememişti beybabanın gaddarca, fütursuzca davranacağını. Herkes babanın koruyup kollayacağını zannetmişti ama bir süre sonra yanıldıklarını anlamışlardı. Hiç sevmemişti, sevmek nedir bilmezdi beybaba. Belki de hiç oturtmamıştı kucığına döl evladını. Seveyim demişti de bir gün sakalları batmıştı öperken. Her şeyi uzaktan yapmayı öğretmişlerdi ona. Döl evlatlar kendi aralarında konuşuyorlardı usanıp, “Öyle uzaktan sevmek mi olur? Kokumuzu içine çekmeyince.”

O gece yeryüzünün bütün akli bir karış havada canlıları, “ay dede, ay dede, tombul ay dede” diye

şaşkın şaşkın bakarken gökyüzüne, oyalanırken dedenin masallarıyla, beybaba neler yapıyordu dersiniz? Neler yapmadı ki, börtü böceğin ağaç kavuğundaki evini yıktı önce, talan etti pınarları bol İda'nın ormanını, hür ağacın tekini, sonra kardeşesine yaşayan yüz binlercesini kanırta kanırta söküp aldı toprak anadan. Sincap da, “ay dede, ay dede, ay dede,” diye bakıp gökyüzüne, sevinmeden gecenin karanlığında kayboluverdi. Nereye dersin, bilinmezliğe, yurtsuzluğa, çoğalamamalığa ve çoğalamamaktan belki de ölmeye, en kötüsü açlıktan ölmeye. Diğer hayvanlar da kaçışmışlardı sağa sola, hepsinin aynı sincaplar gibi kaderleri. Kepçeler, dozerler, iş makineleri İda'da. Toprak ana kızılıyordu beybabaya ama elinden ne gelsin, sesini de çıkaramıyordu zavallı. Ona hep yenisini doğurup beslemek, büyütme öğretilmişti. Yitirilene ağlayıp üzülmek, dövünmek bir de. Kepçeye, dozere, iş makinesine serzenişte bulunmuştu, “Sesinizi kesin, zııııı zıııı zııııı, başımın etini yediniz, ben yaşlı bir anayım,” diye, ama nafîle. Beybaba erk gücünü kullanmıştı yine, darbe üstüne darbe indirmişti doğurgan yerlerine, sarıp sarmalayan kollarına, ellerine, öpülesi pamuk ellerine.

Çok eski zamanlarda beybabayla toprak ananın hiç birleşmemecesine ayrılmalarıyla başlamıştı her şey. Evlatlara tanrılar sordu, beybaba mı, toprak ana mı? İşte o zaman döl evlat dünyasında kesin ayrılıklar baş gösterdi. Kanlı bıçaklı ayrılıklar bunlar. Kör evlatlar beybabayı, öz evlatlar da toprak anayı tuttular. Öyle tutmak ki bu, nesilden nesle aktarmak için bedeller ödercesine. Hikâyeler dizdiler, masallar yapılandırdılar, anlatıla anlatıla gelen, süreğen bir ırmak gibi. Döl evlatlar büyüdükçe öz evlat mı yoksa kör evlat mı olacaklarına karar verdiler. Habil ile Kabil'den beri. Toprak ana arabuluculuk yapsa da nafiye. Asırlardır bunun için uğraşsa da nafiye. Anaçlık bir yere kadar, çünkü kör evlat dikti mi başını ne ana der ne hürmet.

Döl evlatlar ay dedeye karşı minnet duyuyorlardı ilk başlarda, geceye inat. Ay ışığında olan biteni anlamışlar, kapıları açıp o yollara girmişlerdi bile. Keşke girmez olaydım, diyenler de oldu, kuyruğunu kısıyanlar, korkanlar, köşeye çekilip pusanlar ne şiş yansın ne kebab diyenler. İşte tam da o zaman bazısı kör evlat oluvermişti bir gecede. Ay dede evlat ayırmazdı. Oturup kör evlatlara

masallar anlatmıştı. “Ay dede, ay dede, ay dede,” demişlerdi kör evlatlar alışlagelmiş bir şekilde, “Bir daha anlat bir daha, bize hep masal anlat, ışığın görünür kıldıklarının bizim için ehemmiyeti yok, hakikatlerin de. Karanlıklarda olan biteni anlat, karanlıkta canavarların yaptıklarını anlat.” Kör evlatlar niyeti bozduğundan beri istekleri hiç bitmemişti. Hep kazananları anlat, diyorlardı, başka bir şey demiyorlardı, “Mutlu sonla biten masalları, zengin olan kör evlatları anlat,” diye bağıryorlardı içleri hıncahınç dolu hırslarıyla. Sonunda kulak asmadı ay dede, adı üzerinde dedeydi, dedelikten yorgun ve yaşlıcaydı.

Ak köpükler rüzgârı Notos, kara bulutları ay dedenin önüne toplayınca ışık bir gece kayboluverdi. Yağmurla birlikte selamete çıkmıştı her canlı. Yağmurlar da olmasa, dedi sincap ve diğer hayvanlar hep bir ağızdan. Kör evlatlar yine, “ay dede, ay dede, ay dede neredesin, sen neredesin? Bize masallar anlat, avut bizi,” diye yalvarmışlardı. Çünkü hiç yağmurda ıslanan toprağın kokusunu içlerine çekmemişlerdi, hiç koku bilmezlerdi, dağ çileği kokusunu, yeni doğmuş kuzunun kokusunu, ilkyaz meyvesi eriğın, akasyanın, ça-

mın, bilmezdi onlar. Kim bilirdi ki? Toprak ananın öz evlatları bilirdi ancak. Onlar, yağmurla ıslanan toprak analarının kokusunu içlerine çekip varlığına amen diyenlerdendi. Kör evlat tıklıdı kaldı betonarmede, ıslanmamak için. Islanmayı da bilmezlerdi onlar, kokuyu içlerine çekmeyi de. Kokusuz kuru dünyalarında, betonarmelerde yaşayanları iyi, karıncayı bile incitemeyenleri matah bir şeymiş gibi bilirdilerdi.

Beybaba, toprak ananın ürettikleriyle öyle çok uğraştı ki sanırsın soyları tükenecek ölümlünün. Yasaları çıkarıp döl evlatların ocağına incir ağacı dikedurdu. Körükledi durdu, kötülerin elindeki ateşe. Rüzgâr beybabanın yanında kaldı. Körüğe doldu da üfleye üfleye bir haller oldu. “Ateşe körükle gitme,” dedi kara benizli ak elli toprak ana, “Ormanımı kurtar, onsuz nasıl yaşarım.” Yalvardı, yalvardı durdu. Yine nafiye, hep nafiye. Siyanürlerle çıplak yerlerine girmek istediler toprak ananın. Altın leşini eşeleyen akbabalar gibiydi kör evlatlar. Tanrılarının evi İda’da makine tanrısından korkuya hepsi sus olmuştu kutsal meşenin üzerinde. Yel ayaklı İris İda’nın en yüksek tepesine ulaşsaydı, bulut devşiren Zeus’u uyandırsaydı böyle

mi olurdu? Gürler sesli Zeus neredeydi? Hani o yer ile denizin hudutlarına varan. Döl evlatlara gücenikliğiyle tahtında oturmuş, olan biteni seyirlikte binlerce yıl. Ya Sarıkız'ın tanrısı. Şimdi toprak anaya yardım etmeyecekler de ne zaman edeceklerdi. Ölümlü döl evlatların ölümsüz tanrılardan ümidi keseli çok oldu. Tanrılardan medet ummak masallarda kaldı. İda yalnız, pınarları bol İda, kimsesizdi. İçli öz evlatlar dayanamadılar olan bitene, analarının ağlamalarına, ormansız çıplak kalmasına. “Ağaçsız toprak ana, ana değildir,” diye sloganlar attılar, “toprak anamıza sahip çikalım,” diye diye topluştılar karıncalar gibi, kıvıl kıvıl. Neyse ki çok oldular. Dozerlerin, kepçelerin, iş makinelerinin önüne öz evlattan bir duvar ördüler. Öz evlat duvarı, dediler buna. Etten kemikten ve ruhtan ölümlü bir duvar bu, her seferinde yıkılan. Yıkılan ama tekrar tekrar etten, kemikten ve ruhtan örülen bir duvar.

YENİDEN TERSTEN

Selin Önen

Şehrin çevrelediği boz bulanık duvarlara bakarken diğer yakasında olabilme hayali kurardım. Her zaman indiğim durakta, duvarın gökyüzünü ikiye ayırıyormuş gibi duran yerde, güneşin batışına doğru baktığım bir an gökyüzü deniz oluvermişti ve bu kurak şehirde bir serap etkisi yaratmıştı. O anda içimi biriciklik duygusu kaplamıştı.

Dışarıda bulunmamamız gereken saatler sokaklardaki hoparlörlerden bildiriliyordu. Gençler ne amaçla dışarıda olduklarını sokaktaki görevlilere bildirmek zorundaydılar. Nüfusumuz iyice azalmıştı ve o yüzden şehrin belediye meclisi, aşırı sıcaklardan daha fazla kaybı göze alamıyordu. Duvarın öte tarafına geçiş iznimiz yoktu, orada neler olup bittiğini bugüne kadar kimse göreme-

mişti. Mezar taşlarının üzerinde kertenkelelerin bekçilik yaptığı bu şehrin sokaklarını insanlar yerine kum fırtınaları dolduruyordu.

—Denemekten başka şansım yok, yoksa delireceğim, diyordu Deniz. Birlikte kaçmamız gerektiğini yineliyor; fakat her seferinde sudan sebeplerle geçiştiriyordum.

Deniz ise, “Kuraklıkla boğuşan, gençleri hapseden, hayallerimizi çalan bu yerden ne umuyorsun bilmem ki!” sözleriyle birlikte sitem dolu bakışlarını iletliyordu.

—Git öyleyse! demiştim, bir tartışmamız sonrasında.

Hiçbir şey söylemeden gidivermişti. Gideceğine inanarak söylememiştim oysa. Hayatım o günden sonra yaşadığım şehirden daha kurak, yaptığım işten daha düz olmuştu; yolda yürürken ayakkabımla savurduğum şu şekilsiz taşlar gibi.

Cesareti için hem onunla gurur duyuyor, hem de için için onu kıskanıyordum. Beni böylece bırakabilmesine ve yaşadığım çaresizliğe öfkeleniyordum. Çölün sonsuzluğunda yitip giden güneşin batışını izlerken giden sevgilinin hayaliyle avunmaya çalışıyordum. Bazı geceler hayal etme-

yi bırakamayan dostlarla evlerde toplanıyorduk. ölden öte bir yaşamı istemek ve hayal etmek bile suç sayılıyordu. Düşüncelerimiz her gün işyerlerimizde kayıt altına alınıyor ve güvenlik görevlilerince denetleniyordu. O yüzden korsan bir grubun geliştirdiği yazılım sayesinde hayallerimizi birbirimize konuşmadan tuşların yardımıyla iletiyor, sonra yine aynı yazılımla hafızamızdan siliyorduk. “Hayalciler” ismini bulmuştuk kendimize. Şiirler, öyküler okuyor; denizlerle ilgili efsaneler anlatıyorduk. Poseidon, sirenler görsel hafızamızda bize gösteriler sunuyorlardı. Her birimizde neden bu kadar deniz takıntısı vardı da hiç birimizin tuhafına gitmemişti, bilemiyorum.

İşten sonra sokaklarda boş boş dolanıyordum, sinema salonlarına girip içinde denizin sansürlendiği filmleri izliyordum.

—Umut, buraya gelmelisin, seni bekliyorum. Çabuk!

Film izlerken birden Deniz’in sesini duyduğumu sandım. Evet, Deniz’in sesiydi; ama nereden geldiğini bir türlü anlayamadım, çünkü film normal akışında devam ediyordu. Büyük bir ihtimalle filmde geliyordu sesi, peki sesini nasıl oraya

kaydedebilmişti? Onu çok özlemekten artık hayal görmeye başlamıştım sanırım.

Görevlileri aşarak duvardan öteye geçmek mümkün değildi, tünel de kazılamazdı, elli metre boyunda demirden duvar şehrin etrafını çevrelemişti. Şehrin etrafını saran, ezeli ve ebediymiş gibi duran duvar, ben doğmadan önce de vardı. Kendisi şehrin yaşayan bir parçasıydı, üzerine çıkmazdın ya da kıramazdın. Ona olan tehdide karşı kendisini savunabiliyordu ve geçmiş zamanlarda lakabı “insan yutan duvar”dı.

Buna karşın dev panolar şehrin etrafını çevrelemişti. Panolardan reklamlar veriliyordu ya da belediye meclisi şehir-devletimizin propaganda-sını yapıp diğer düşman şehir-devletlere karşı bizi uyarıyordu. Geceleri üzerinde yanan neon lambalarla “*Kumların Gözbebeği, Bozkırın İncisi Yenikent*” ismi aydınlatılıyordu. Şehir-devletimizin ismiydi bu. Şu anda dünyada ne kadar sayıda şehir-devlet var bilemiyorum; ama bizimkisi en dayanılmazı sanki. Diğer şehir-devletlerle ilişkimiz yok, haberleşmemiz yasak. Küreselleşmenin sona erdiği, göçlerin durduğu bu zamanda şehir-devletler sınırlı kaynaklarıyla kalkınmaya çalışıyor-

lar. Büyükbabamdan dünyanın susuzluktan çöle dönmeye başladığını, büyük göçlerin yaşandığını, dünyadaki pek çok canlı türlerinin yok olduğunu öğrenmiştim. Nitekim büyükbabam da güneyden kuzeye göç edenler arasındaymış. Şimdiki şehir-devletimizin kurucuları arasında yer almakta. Şehrin ulusal gurur anıtında onun da ismi yazılı.

Sıcaklık ve sıkıntıyla sarmalanan ruhumu işyerimdeki o küçücük sandık odasının penceresinden dışarıya bakmaya zorladığımda, reklam panosunda gazoz içen kırmızı rujlu, beyaz çerçevesi güneş gözlükleri takan kadın fotoğraflarına istemeden de olsa baktığımı hatırlıyorum. Kadın fotoğrafları o yılın güzel kadın imajının ne olacağını söylüyorlar, kendilerine bakan insanların düşüncelerini okuyarak onlara cevap veriyorlar.

Beşinci kat olduğu için aşağısı görülebiliyor. Şehrimizde ısıya dayanıklı dev gökdelenlerde yaşıyoruz. Şehrin muhafızlarından bir tanesi bankanın önündeki panodaki kadına gözlerini dikmiş şehvetle bakıyordu, belli ki hayalini kurabileceği bir kadındı. Karşı binanın sadece mutfak penceresi gözüktüyordu. Aşçılar öğle yemeklerini hazırlamaya sabahtan başlamışlardı. Aşçıların başlarını

görmeme ise pencerenin darlığı izin vermiyordu. Arşivde çalışıyordum, küreselleşme zamanındaki gazeteleri inceleyip şimdinin diline çeviriler yapıyordum. Oda arkadaşım ise yaptığım işi sansürlemekle görevliydi. Yaptığım iş çok anlamsız gelse de hayatımı devam ettirmek için mecburdum, çoğunluğumuz gibi. İşimi yapmaktansa karşı pencerede hazırlanan yemeklere dikiz atmak daha cazipti. Sanırım türlü yapıyorlardı; kabaklar, patlıcanlar, biberler geziniyordu ellerinde. İşte o an Deniz'in sesini yeniden işitmiştim.

—Umut, buraya gelmelisin.

—Deniz neredesin?

Fark etmeden ayaklarımla pencerenin pervazına kadar ulaşmışım.

—Buradayım.

Türlü güvecinin içinde başını da görebiliyordum Deniz'in. Burası dediği, türlü güvecinin içi değildi muhtemelen. Bana mesaj iletebiliyordu, demek ki hayaline ulaşmıştı. Sinema salonunda da hayal görmemişim. Bu mesajlarını nasıl iletirdi bilemiyorum, belli ki bizim kullandığımız teknolojiden çok daha gelişmiş bir teknoloji vardı. O günden sonra ne sesini işittim, ne de görebildim. Hayalciler, sinema salonları, güneşin batı-

şı, içki acımı sadece hafifletiyordu. Deniz'in bana ulaşmak için çabalarına karşın ben sadece günleri geçirip onun hayaliyle yaşıyordum. Artık zamanı gelmişti; duvarı geçmeli ve Deniz'i bulmalıydım.

Hayalciler, duvarın yazılım programının asla kırılmayacağını söylüyorlardı. Nitekim yakalanan olursa cezası ölümdü. Duvarın karşısında ağladığım da oldu, uzun uzun onunla konuştuğum da. Sanki bir canavarın iyicil bir tarafını arıyordum yıllardır ama bulamıyordum. Aşkına kavuşmama izin vermeyen görkemli bir dağ gibi yığılmıştı aramıza. Biriktirdiğim parayla duvarı delmek için işçi tuttum, yakalandım ve kamu cezasına çarptırıldım. Beş yılın sonunda hâlâ aynı yerdeydim. Muhafızlara rüşvet vermeyi denediğim sırada yakalanıp hapse atıldım. Deniz'in sesini bir kere daha duymalıydım. Kıvırcık sarı saçlarında güneşin parladığını, denizin tuzlu sularıyla yanmış vücudunu hayal ettikçe hapisteki günlerim daha dayanılmaz hale geliyordu.

Herhangi bir açıklamada bulunulmadan, bir gün aniden salıverildim. "Serbestsiniz, gidebilirsiniz" dediler. Beş yıl, iki ay on iki gün sonra dışarıdaydım. Hapisteki herkes özgürdü.

“Ha dışarıda hapistim, ha içerde” diye şaşkın şaşkın ortalığa bakarken, sokaktaki herkesin duvara doğru koştuğunu gördüm. Gerçi duvar kalmamıştı, halk isyan etmiş, duvarı yıkmıştı. İnanılmaz olan olmuştu; duvarın yazılım programı şehirdeki en genç yazılımcı tarafından hacklenmişti. Sonrasında da iş makineleri ateşten toplarla duvarı eritmişlerdi. Duvarın yerinde kablolar çöplüğü vardı. Deniz ve yeşillik görebilmek uğruna duvarı yıkanlar ise artık cesettiler. Bu şehir-devlette yaşamak da çoğu insan için yaşayan ölü olmak demektir. Demirden kuleler içinde sabahtan akşama çalışıyor, bize sunulanın dışındaki dünyayı ne görebiliyor ne de konuşabiliyorduk. İnsanlar duvar kalıntıları üstünden koşuyorlardı, ben de koştum onlarla; Deniz’e doğru, hayalime doğru. Koştukça deniz kokusunu duymaya çalışıyor, lodosu nafille yere hissetmeye çalışıyordum. Çünkü bu kent de bizimkinden farklı değildi. Değişen sadece insanların çok yaşlı olmasıydı. İnsanların şaşkın bakışları arasında koşarken genç insan görememek gerçekten çok tuhaf diye düşünüyordum. O sırada küçük kıvrıkcık saçlı bir çocuk:

—Nereye koşuyorsun amca, diye yolumu kesti.

Bu yüz o kadar tanıdıktı ki!

—Oğlum, buraya gelir misin, diye seslenen kadının sesi ise bildiğim bir sestti.

Annesini kırmadı ve gittiler. Deniz, hiçbir şey söylemeden beni oracıkta bırakıvermişti. “Dur, gitme” bile diyemeden gidivermişti. Hep öyle yapmamış mıydı zaten?

Bizi izleyen gözlüklü, tüm takma dişliler gibi konuşan ihtiyar teyze;

—Deniz bizim şehrimizin incisidir, şehrimizin tek çocuğuna sahip. O yüzden çocuğu da bizim için çok değerli. Burada genç yok yavrum. Duvar-dan beri böyleyiz. Deniz buraya geldi ve hayalleri olan her genç gibi, deniz arayıp durdu. Tabii var dedik, kandırdık onu anlayacağını. Ve en gencimiz altmış yaşındaki Tahsin Bey’le onu zorla evlendirdik, ama bunu yapmaya zorunluyduk. O kadar zalim değiliz. Çocuğa ve gence ihtiyacımız var. Artık duvar yıkıldığına göre...

Sözlerini tamamlamasına izin vermeden ayrıldım oradan; bu çöl şehirde ayak izlerimi bırakma-ma müsaade etmeyen kumların içinden, duvarın yıkılmadan önceki tarafına doğru yol almaya. Ertesi gün şehrim geri dönmüş, işbaşı yapmıştım.

Yerel gazeteden öğrendiklerimi okurken, kahvaltımı yapıyordum.

“Eskikent İstihbarat Teşkilatı’nın yaydığı bilgiler asılsız çıktı. Denizin yan komşuda olabileceğini yayan ajanlar tutuklandı. Halkın isyanıyla yıkılan duvar artık onarılmayacak. İşgücünü yaşlılara kaptırmak istemeyen Yenikent yönetimi duvarın yıkılmasından sonra yeni politikalar üreteceklerini, yaşlılarla savaşmayacaklarını açıkladı. Duvar yıkılmadan önce yaşlılar şehrinin istihbaratının ve teknolojisinin gelişmiş olduğunu, sorgulanması biten komşu şehir-devletin yaşlı ajanından öğrendik: “İstihbaratımız çok iyiydi, ses bantlarını yayarak şehrinizin insanlarını buraya çekmeye çalışıyorduk, özellikle hayal kuran insanlara görüntüler üzerinden bu ses bantlarıyla ulaşabiliyorduk. Nitekim Deniz Hanım’ın bir zamanlar görüştüğü bir adama bu yolla ulaşabildik. Sesi biz yönlendiriyorduk. Bir kere de görüntüde başarılı olabilmıştik. Eğer onu da buraya çağırabilseydik, bir ikinci çocuğumuz olabilirdi.”

BEYAZ GÖKYÜZÜ

Dilek Taş Arslan

Hey sen! Evet sana diyorum, beni duyabiliyor musun? Yüzündeki şaşkınlıktan anlaşıldığı üzere duyuyorsun. Ne o, hiç mi uzay boşluğunda gezen domates tohumu görmedin? Siz insanlar hep böylesiniz zaten, en doğal olana hayret eder, akla hayale gelmeyecek tuhafılıklara iki günde alışır hatta burun kıvrırırsınız. Bilmiyorsan söyleyeyim domates tohumları konuşabilir hatta bütün canlılar birbiriyle anlaşabilir. Siz yıllar önce dinlemeyi bıraktığınız için duyamazsınız. Sadece kendi anılarını değil yaşamış tüm anları içinde taşıır küçücük bir tohum. Evrenin ortak bilinci, atomlar arası iletişim... Anlamadın değil mi? Tamam tamam bilgisayar belleği gibi düşün sen, hani internetle birbirine bağlı binlerce karışık sistem. Nasıl

ki internet yokken bilgisayarlar birbiriyle konuşamazsa kökünü topraktan ayıran canlı da artık kendisinden başkasını duyamaz olur. Hah şimdi oldu dediğini duyar gibiyim. Anladıysan sadede gelelim, neden buradayım?

Bizi o beyaz gökyüzünün altına götürdüklerinden tam on kuşak sonra doğdum ben. Başımı topraktan çıkardığım o ilk anı, yüzüme çarpan sıcak nemli havayı, beyaz gökyüzünün ardından görünen soluk sarı güneşin sıcaklığını hiç unutamam. İlk anda gözüme devasa gelen o toprak koridor, sıra sıra dizili boyunlarından tavana asılmış domatesler, bir de Asuman... Hep birlikte yaşadığımız bu büyük seranın çalışanıydı Asuman. Beni ve benim gibi fideleri bulduğumuz küçük kasaların içinden alır gerçek dünyaya yani diğer domateslerin yanına dikerdi. Bir insanla temasım ilk o zaman oldu benim. Sıra bana geldiğinde kendimi Asuman'ın şefkatli ellerine bırakmıştım ben de, içimde hayata karışıyor olmanın heyecanıyla. Koca koca memeleri vardı Asuman'ın, bir de sarı yazması. Böyle koca memeli kimi görse güven duyası gelirdi her domatesin. Ama biz ne çektiysek o memesizlerden çektik: Kadir ve Hü-

seyin. Onlar da seranın diğere çalışanlarıydı. Ben büyüdükçe dünyam da değişti.

O zamanlar boyum otuz santime yaklaşmış tam on iki tane de yaprağım vardı. Çok uzun değildim belki ama halimden de memnundum. İçimde çabucak büyümeye dair sabırsızlıkla, günler birbirinin aynı şekilde geçip gidiyordu. Her sabah aynı saatte Kadir gelir baştan başa serayı gezer, bir sorun olup olmadığını kontrol ederdi. Kadir dolaşırken bütün büyük domatesler kendilerine çekidüzen verir en güzel yapraklarını güneşe doğru çevirip ne kadar sağlıklı olduklarını Kadir'e göstermeye çalışırlardı. Derlerdi ki, aramızdan birinin hasta olduğunu düşünürlerse onu gövdesinden tutup topraktan koparırlarmış hem de kökünü hunharca parçalayarak. Yeterince büyümezsek, sararırsak, hele hele domates vermezsek ki en büyük günah buymuş, hep aynı son beklermiş bizi. Bu ve buna benzer hikâyeleeri bizi korkutmak için anlattıklarına inanırdım ben. Kimsenin bu kadar kötü olabileceğine ihtimal vermez, içimden, "Hadi oradan koparırlar ha, hem de kökünden!" der, yaprak altından da gülerdim anlatılanlara. Ama bir hikâye vardı ki

onu duyduğumdan beri çok sever, etraftaki yetişkin domateslere tekrar tekrar anlattırırdım. Denilirdi ki gökyüzü aslında maviymiş! Bizim içinde bulunduğumuz şeye sera deniyormuş, sonradan insanlar kapatmışlar üstümüzü böyle. İlk kim söylemiş bilinmez, kimse de buna inanmazdı. Bizim serada mavi diye bir renk yoktu o yüzden kimse neye benzediğini anlatamaz, mavinin varlığına inanmazdı. Bense bunu duyduğum andan beri aklımdan çıkaramıyordum. Günlerim mavi gökyüzünü hayal etmekle geçiyor, zihnimde tasavvur etmeye çalışsam da bir türlü maviyi tanımlayamıyordum. Aramızda mavinin suya benzediğini söyleyenler vardı ama her gün damla damla kökümüze verdikleri suyun kendisini bile göremiyordum ki ben rengini bileyim. Birkaç domatese neden dışarı çıkmadığımızı bile sordum. Bir yolunu bulur da çıkarsak gerçeği öğrenebilirdik. Şiddetle karşı çıkıldı bu fikrime. Her kafadan bir ses çıkıyordu. Kökümüzden bağlıyız hareket edemeyiz ki diyenler oldu. Dışarısı diye bir yer olmadığını söyleyenler vardı, bir de dışarısı olsa bile orada yaşayamayacağımızı düşünenler. Burada güvende olduğumuzu, insanlar tarafından

korunduğumuzu savunanlar çoğunluktaydı. Duyduklarına göre rüzgâr diye bir şey varmış bir geldi mi çiçeklerimizi savurur parçalamış. Güneş desen yakar kuruturmuş. Ha bir de kuşlar. Kuş denilen canavar uçabiliyormuş -bunu söyleyen domatesin yapraklarının titrediğine yemin edebilirim- uçarak gelip domateslerimi yerse halimiz niceymiş. Mavi böyle bir merak kaldı bende.

Aradan günler geçti boyum uzuyor yapraklarım artıyordu. Bir gün sırtında koca bir çantayla Hüseyin geldi. Çantanın üzerinden uzayan metal bir boru vardı elinde. Etrafımdakilere bunun ne olduğunu sormama bile fırsat kalmadan gövdem o yakıcı pis kokulu sıvının içinde kalmıştı. Yapraklarımdan başlayan bir sızı tüm bedenimi sarmış nefesimi kesmiş bir halde öylece kalakaldım. O an yalnızca bunu neden yaptıklarını sormakla meşguldü zihnim. Neden? Hüseyin sırtındaki çantayla seranın içinde dolaştı dakikalarca her domatese tek tek elindekinden sıkarak. Biraz kendime gelir gibi olunca etrafıma bakındım. Çektiğim acıyı aradım diğerlerinin bedeninde ama kimse benim kadar umursamış görünmüyordu. Çoktan gündelik hayatlarına dönmüşler-

di. Dehşet içinde cevap almaya çalışarak bağırdım. “Bunu neden yaptılar, günah işlemedik ki biz”? Domateslerden birkaçı gülümsemekle yentindi bazıları sesli güldü ama hepsinin söylediği aynıydı. Zehirmiş bu, üzerimizdeki böcekleri öldürmek içinmiş. Bizi korumak için yapıyorlarmış hasta olmayalım diye. Hem sonra hasta olursak başımıza neler geleceğini hatırlamam lazım gelirmiş. Biraz sabredersem alışmışım, alışmayacak ne varmış herkes alışmış. Bu gençler de hiç adap bilmiyormuş. Bizi düşündükleri için teşekkür etmem gerekiyorken şikâyet ediyormuşum. Aklım almıyordu. Böcekleri öldürme fikri beni dehşete düşürmüştü. Öldürmek! Ne de kolay söylemişlerdi öyle. Ölüme alışılır mı?

Bu olaydan sonra günlerce üzerimdeki, topraktaki, havadaki böcekleri, sinekleri izledim ölmelerini dileyerek. Her ölü böcek gördüğümde biraz daha sesli konuşmaya başlamıştım. Hatta biraz daha ileri giderek bir dahaki sefere yapraklarımızı kapatmayı teklif ettim ben boydaki domateslere. İçlerinden bazıları kabul edecek gibi olup hasta olurum da beni sökerler korkusuyla vazgeçti. Bir kısmı en baştan karşı çıktı. Kulak-

tan kulağa yayıldı bu asi fikirlerim. Şikâyetlerim diğer domatesleri rahatsız etmeye başlamıştı. Büyük domateslerden birkaçı bana nasihatlerde bile bulundu. Geldiğim günden beri tuhaf sorularım-la diğer domateslerin de kafalarını karıştırdığımı, düzeni bozduğumu söyleyip bir güzel azarladılar beni. Böyle giderse insanları kızdırmışım. Bize bakmazlarsa hepimiz hastalıktan, susuzluktan ölmüşüz. Dediklerini yapıp sustum. Hatta bir süre diğerleri gibi mutlu olmaya bile çalıştım, alışmayı denedim. Kendimi zorladıkça aklımdaki sorular yok olmasa da biraz hafifler gibi oldu, sonuçta bu kadar domates aynı şeyi söylüyorsa ben yanılıyor olabilirdim. Bir gün Kadir elinde koca bir makasla gelip hepimizin o güzel yeşil yapraklarından üçer beşer kestiğinde bile sesimi çıkarmadım. Zaten benim sorun çıkartabileceğimi düşünen birkaç domates Kadir'i görür görmez açıkladılar bana durumu. İçlerinden biri bunun budama olduğunu, beni güzelleştirip çiçeklerimi de çoğaltacağını anlattı kısaca. Biraz acırmış ama sonra geçermiş, alıştırmışım. Demek ki güzel değilim diye düşündüm içimden. Gözlerim Asuman'ı arıyordu böyle zamanlarda. Onun beyaz

tombul ellerinin sıcaklığı dindirebilirdi belki bu acıyı ama Asuman, Hüseyin ve Kadir buralardayken pek görünmezdi ortalıkta. O yalnızca fidelelerin dikimi ve olgunlaşan domateslerin toplanması zamanı görünür, her domatesle tek tek konuşur okşardı. O bilmezdi ama ben Asuman'ın şefkatli sesini duyunca yapraklarımı ona doğru çevirir onu dinlerdim. Bu bir tür ibadet gibiydi benim için, huzur veren, mutlu eden. Bizi duymazdı biliyorum ama ben hayatımda en çok Asuman'la konuşmak istemişimdir. Yalnızca sormak için bizi neden yalnız bıraktığını. Neden bu memesizlerin bu kadar zalim olduğunu. Neden o kocaman gövdesi ve kollarıyla bizi korumadığını. Hiç sormadım. Asuman beni hiç duymadı.

Zaman hızla geçmiş ben büyümüşüm. Sarı çiçeklerim yavaş yavaş küçük yeşil yuvarlaklara dönmeye başlamıştı. Bu ne büyük mutluluktan anlatamam. Üzerimde büyüyen bu hayat tomurcuklarıyla beraber içimde de bir kaygı büyümeye başlamıştı. Ben görememiştim mavi gökyüzünü ama domateslerim de göremeyecekti. Bütün bunlar yetmezmiş gibi her gün başka bir tuhaflik yaşıyor, şaşkırdıkça şaşırılmamayı öğreniyordum. Kadir'in o

tuhaf gazı üzerimize sıkması da bunlardan biriydi. Bu acıtmıyordu ama üzerine sıkılan domateslerin çabucak büyümesini sağlıyor, yemyeşil domatesleri kıpkırmızı hale getiriyordu. Gazı soluduktan sonra bende de birtakım değişiklikler olmadı değil. Yeni dikilen fidelerin gevezeliğinden şikâyet etmek gibi yan etkiler... Neyse ki bendeki değişikliklerin sebebini çabuk anlayıp diğer olgun domatesler gibi davranmaktan çabuk vazgeçtim.

Hüseyin'in zehir çantasıyla ikinci gelişi benim için eski ve üzeri kirli bir çarşafı örtülmüş, unutmaya çalıştığım bir anı gibiydi. Meğer orada öylece duruyormuş, tam karşımda, tıpkı Hüseyin gibi soğuk, acımasız ve şişman. Demek ben bakmazken gizli gizli atıştırmış, benden bir şeyler eksiltmişti. Senin anlayacağın onu karşımda görmek bile beni çocuk kitaplarının sevimli kahramanından şiirlerin acılı şairi yapmaya yetmişti. O anda yapabileceğim en iyi şeyi yapmış içimden şiir okumaya başlamıştım.

Ne oldu inanmadın mı? O halde şunu dinle!

Bir beyaz gökyüzü altında

Sarı çiçeklerim tomurcuklarım ve ben

Acılar içinde şu küçük gövdem

*Ah! Her şeyi gören Asuman, görmedin ya beni
Dilerdim yapraklarım
Zehir yerine
Yansaydı güneşten*

Hüseyin elindeki sıvıyı gözeneklerimin içine içine sıkarken ben de bağıra bağıra şiir okudum yapraklarımı sıkmaya çalışarak. Bir nebze azaldı acılarım, ya da ben öyle hissettim, şiir büyüğü bir şeydi. İşte o an karar verdim buradan kaçmaya. Ne olursa olsun gidecektim, tohumlarımı bu pis kokulu seraya bırakmaya hiç niyetim yoktu. Dışarıysa varsa eğer, mavi gökyüzü gerçekse, onu görmeden öleceksem, ha şimdi ölmüşüm ha daha sonra fark etmezdi.

Hüseyin gidince son kez ikna ederim umuduyla kaçma fikrimi açtım diğer domateslere. Beraber olursak başarabileceğimizi, bir yol bulabileceğimizi anlattım. Ama yanılmışım. Değil beni desteklemek bana karşı nefretlerini arttırmaktan başka bir işe yaramadı bu sözlerim. O günden sonra domatesler kendi aralarında bana karşı birleşmeye ve beni susturmak için çeşitli yollar aramaya başladılar. Huzuru bozmuşum bir kere, buna şimdi karşı çıkmazlarsa başlarına büyük be-

lalar açabilirdim. Hele ki son şiir mevzuum, küçüklerin akıllarına böyle çılgın sözcükler bağıyor oluşum bardağı taşıran son damla olmuştu. Sonunda bir karara vardılar. Ölmeliydim! Bana en yakın domatesler el birliğiyle yapraklarını yavaş yavaş benim üzerime çevirmeye başladılar. Güneşsiz kalacak, zamanla da solup ölecektim. Düşündükleri gibi de oldu, gündün güne sararan yapraklarım, eğilen boynum, yeni yeni kızarmaya başlayan domateslerimin ağırlığıyla artık bu yükü kaldıramaz olmuştu. Elveda mavi gökyüzü, elveda domateslerim derken bir gün Asuman gelip beni kökümünden koparıverdi. Birdenbire... Kimse bunu beklemiyordu. Beni öldürmeye çalışan bu domates topluluğu, hiç böyle bir girişimleri olmamışçasına şaşkın ve korku doluydu. Bense hayatımda hiç olmadığım kadar hafif ve huzurlu hissetmiştim. Asuman gövdeme asılıp var gücüyle köklerimi topraktan sökerken en ufak bir acı duymamış olmam sağlıyordu bu huzuru. Bunca zaman korktuğumuz şey benim başıma gelmişti ve mutluydum. Şaşkın bakışlar arasında Asuman beni, içinde başka kuru fidelerin de olduğu bir kasanın içine atıp oradan uzaklaştı. Asuman'ın

kollarında uzaklaşırken arkamdan konuşulanları duyuyordum. Büyükçe domateslerden biri yaşça küçük olanlara; “Bakın işte, onun gibi davranırsanız sonunuz da onun gibi olur,” diyordu. Bir başkası; “Aslında iyi biriydi, böyle olmasa daha iyi olurdu,” dedi. Bir diğeri; “Çok iyi şairdi,” dedi. Duyduğum son söz bu oldu.

Topraktan bir anda ayrılmanın verdiği sersemlikle kasanın içinde sallana sallana gelen baş dönmesi birbirine karışmıştı. İlk andaki sakinliğim yerini belirsizliğin verdiği kaygıya bırakmış, huzur endişeye dönüşmüştü. Ölmüş müydüm şimdi ben, neydi ölüm, bundan sonra ne olacaktı? Aklımda bu sorularla bir kasanın içinde Asuman’ın kalça kemiğinin üzerinde ilerliyordum ki birden tepetaklak oldum. Asuman bizi öylece fırlatıp atmıştı, acımadan. Korkudan ölmek üzereydim ki tam karşımda onu gördüm. Sonu yokmuşçasına uzanan, çok uzakta mavi gökyüzü! İşte oradaydı, gerçekte, cennetin ta kendisindeydim. Her şeyin bittiğini düşündüğüm, en çaresiz, en

umutsuz anımda gerçekleşen bir mucizeydi bu. Demek gerçek dünya buydu. Şimdi uzakta beyaz bir kutu gibi görünen sera dedikleri şeyin ne olduğunu daha iyi anlamıştım, buradan bakınca ne kadar da küçük görünüyordu, ama bunu öğrenmem için kendimi öldürmem gerekmişti.

Mavi gökyüzünün altında boylu boyunca uzanmış, bedenimin ne zaman çürüyeceğini bilmeden sevinçle etrafıma bakındım. Bu dibinde durduğum koca ağaç, yapraklarımı yalayıp geçen sıcak rüzgâr, üzerimden geçerken gövdemi gıdıklayan karıncalar, hepsi aynı rüyanın kopmaz parçaları gibi etrafımı sarmıştı. Güneş aslında ne kadar parlak, dünya ne kadar da büyüktü. Rüzgâr, Asuman'ın eski şefkatli elleri gibiydi. Parçalanmış köklerim toprağa değdikçe hissettiklerimin yanında anladıklarım hatırladıklarım da çoğalıyordu sanki. Var gücümle bağırarak seradakilere; "Mavi gökyüzü gerçekmiş!" diye haykırmak geçti içimden ama artık beni duyamayacak kadar uzaktaydılar. İçinde bulunduğum özgürlük duygusuyla, kendimi bütün ağırlığımca toprağa bıraktım. Ağacın dalından koca kanatlarıyla siyah bir kuş inip domateslerimin birini gagalamaya başladı.

Varsın yesindi bütün meyvelerimi artık hazırdım huzurla toprağa karışmaya.

Aradan günler geçti. Gövdem, meyvelerim küçüldü. Üzerimden yüzlerce böcek geçti. Onlarca kuş meyvemden yedi. Rüzgâr bazen sert bazen yumuşak esti. Hatta birkaç kez yağmur bile yağdı. Kökümüze damla damla verdikleri suyun gökyüzünden böyle bereketli yağması inanılır gibi değildi. Galiba en çok o anlarda yaşadığımı hissettim diyebilirim, tam da ölüme bunca yakinken. Artık benden geriye birkaç kuru yaprak bir iki de tohum kalmışken bir şey fark ettim. Ben hep buradaydım. Gövdem neredeyse yok olmuşken de güneş artık eskisi kadar ısıtmıyorken de günlerce süren yağmurlar boyunca da buradaydım. Tohumlarımdan biri kış boyu toprak altında kalıp baharın ilk ışıklarıyla fidelendiğinde de buradaydım, ölmemiştim. Üstelik bundan önce serada ne yaşadıysam hepsini hatırlayarak bu ağacın altında taptaze hislerle yeniden can bulmuştum. Kimdim ben? Dökülen tohumlarımdan biri miydim, seradan kaçan yarı ölü domates miydim? Anladım ki hepsi bendim. Seraya ilk gelen on kuşak önceki ya da seradan kaçan, hepsi bendim. Yal-

nızca artık hatırlamaya başlamıştım. Tohumlarımı bu sonsuz derinlikteki toprağa bırakmak bana yeniden her şeyi hatırlatmıştı. Serada üzerimize sıkılan tuhaf sıvılar olmayınca zihnim berraklaşmış algılarım açılmıştı. Sonra ne mi oldu? Hayatımın en güzel üç yılını bu ağacın altında etrafımdaki ağaçlar çimenler ve hayvanlarla konuşarak geçirdim. Bundan önce sağır ve dilsizmişim de birdenbire duymaya başlamışım gibi, körmüşüm de gözlerim açılmış gibi baktım, baktım, baktım ve konuştum. Ağaçlar bana bulunduğumuz yerin tarihini anlattı, kuşlar uçup döndükleri denizleri dağları, kırmızı kiremitli evleri olan insanları. Rüzgârlar uzak yerlerin kokusunu, çiçeklerin polenlerini taşıdı her gün. Yağmursuz günlerde su bulma umuduyla kökümün nasıl en derinlere inip hayata daha sıkı sarılmamı sağladığını, dünyayı, insanları, her bir zihnin içinden geçen ufacık düşünce kırıntısını, teknolojiyi ve duvarlara yaptığınızı bizon resimlerini hep burada öğrendim.

Üç yılın sonunda bir gün göçmen bir kuşun bağırsaklarında terk ettim yuvamı. Beni yutan kuşun çok uzakta bir yerde yine mavi bir gökyüzü altında geri bıraktığını yere yaptığım şiddetli

düşüşte anladım. Sonrası kuşların bana anlattığı nehirler gibi hızlı geçti. Bir gün koca koca makinelerle gelen insanlar tarafından bulunduğum toprakla beraber götürüldüğüm tuhaf yerde açtım gözümü. Etrafımda beyaz giysili insanların dolaştığı güneşin hiç olmadığı seradan da beter bir yer. Zamanla duyduklarımdan anladığım üzerimizde bir çeşit deney yaptıkları oldu. Deney için getirilmiş diğer tohumlarla beraber ben de boy verdim topraktan. Beni de alıp kökümde içi su dolu tankların üzerine koydular. Her gün etrafımızda dolaşp çeşit çeşit aletle oramıza buramıza bakıp ölçüp biçtiler. En nihayetinde domateslerimiz olunlaştığında sevinçle birbirlerine sarıldılar. Ben yıllarca o ağacın dibinde domates verdiğimde kimse dönüp bakmadığı gibi ben bile bu kadar sevinmemiştim hiçbir seferinde. Ne vardı buna bu kadar sevinecek? Birkaç ay sonra tohumlarımızı toplayıp tuhaf kutulara doldurdular. Bundan sonraki günlerde uzun bir bekleyişin ardından gözümü yeni bir serada açtım. Bu sefer giysileri daha da tuhaf olan insanlar, birileri iplerle kollarından bacaklarından çekiyormuş gibi ağır adımlarla oradan oraya geziniyorlardı. Kâbus bir türlü

bitmiyordu. Aklım hep bırakıp geldiğim yerde, ağacımda, mavi gökyüzündeydi, oysa ben yine dönmüş dolaşmış mavisiz ve güneşsiz bir yerde kapalı kalmayı başarmıştım. Daha kaç kez ölmem gerekirdi yaşamak için? Etrafıma bakındım, köklerinden suya gömülü kendini dik tutmaktan aciz bir yığın ot öylece duruyordu. Beyaz duvarlardan yansıyan ışık gözümü alıyor, zihnimi bulanıklaştırıyordu. İçimden şiir okumak istediysem de tek kelime çıkmıyordu ağzımdan. Ne Asuman'ın yumuşak elleri ne de şiirler yanımda değildi artık. Gücümü toplayıp bağırdım; "Arkadaşlar, dışarıda masmavi bir gökyüzü ıslık ıslık bir güneş var. Beraber olursak buradan çıkmayı başarabiliriz!" Etraftan çıt çıkmıyordu. Kızmalarını, gülmelerini bekledim bir süre ama nafile, bu ot yığınının değil ses yaprak kıpırtısı beklemek bile boşunaydı. Ama içlerinden birinin belli belirsiz; "Delirmiş!" dediğini duyduktan sonra konuşmalar bile artık duymak istemediğimi anladım. Günler geçti, toprağa hasret su içinde köklerimizle gövdemiz hızla büyüdü, domateslerimiz kızardı. Tuhaf giysili insanlar buna yine çok sevinip birbirlerine sarıldılar. Bense yine bir ölüm vaktinin

yaklaştığını anladığımdan mutluluk içindeydim. Kim bilir hangi topraklarda tekrar yeşerecek hangi gökyüzü altında nefes alacaktım. Ben bunları düşünürken elinde plastik şeffaf bir kutuyla aramızda dolaşan insanlardan biri hepimizi topladı. O günün sonunda artık kıvrım kıvrım pis kokulu ve karanlık bir insan bağırsağında idim. Sonrası uzay tuvaleti ve sonsuz boşluğa fırlatılış. İtiraf etmeliyim ki işin en eğlenceli kısmı buydu. Başıma daha ne gelebilir ki derken kendimi o boşlukla, karşımda muhteşem görüntüyle baş başa buluverdim. Sonu yokmuşçasına uzanan, çok uzakta mavi gökyüzü! İşte oradaydı, gerçekte, cennetin ta kendisinde idim. Her şeyin bittiğini düşündüğüm, en çaresiz, en umutsuz anımda gerçekleşen bir mucizeydi bu. Demek gerçek dünya buydu, yusuvarlak masmavi. Buradan bakınca ne kadar da küçüktü. Az önce fırlatıldığım tuhaf makine bile daha büyük görünüyordu ama bunu anlamak için çok uzun zaman yaşamam gerekmişti.

Şimdi burada bu kara boşluğun ortasında tek başınayım. Karşımda bu küçük mavi yuvarlak. Ne oraya aitim şimdi ne de fırlatıldığım koca makineye. Ah Asuman duymadın ya beni! Ama sen beni

duyuyorsun değil mi? O halde hâlâ umut var demektir. Hey sana diyorum, görüyor musun? Orada bir yerde, dışarıda masmavi bir gökyüzü, ıslıl ıslıl bir güneş var. Ne o göremedin mi? Siz insanlar hep böylesiniz zaten, burnunuzun ucundakini göremezsiniz de benim kadar uzaktan bakmanız gerekir tam da içinde olduğunuz dünyaya. Ne, sesim mi gidiyor? Acele etmelisin öyleyse. O ayağında-kileri çıkar önce, sonra bulabildiğin en yakın toprağa doğru koş. Ne ilgisi mi var? Sen beni dinlemiyor musun? Ah siz insanlar he..niz ..nı..nız hey! ...prak top... d...orum ...rak. Duy...or...un?

MMCXII

Tuğba Turan

Theodora, Sirkedji İstasyonu'ndaki Günlük İğne Merkezi'nde (GİM) açlık iğnesini vurulmasına rağmen, Sinus Ceratinus yani Haliç Surları boyunca Phanarion semtine kadar taban tepti. Bir GİM'e dönüştürülmüş Kanlı Kilise'nin önünde tekrar kuyruğa girdi.

Konstantinopolis vatandaşları, açlık iğnelerini, sağ kollarında bulunması gereken barkod şeklindeki dövmeyle GİM'lerdeki kırmızı ışığa okuttuktan sonra vurulabiliyorlardı. Her vatandaşın günlük tek doz iğne hakkı vardı. Dövmeler, vatandaşların günlük istihkakının sistemden takip edilebilmesi için ada-devlet yönetimi tarafından yaptırılıyordu. Sadece Mektebi Kebir Hastanesi'ndeki dövme memurlar tarafından yapılmasına izin verilen bu

dövmeden Theodora'nın her iki kolunda da vardı. Sağ kolunu bilerek kırıp alçıya aldırıldıktan sonra, sırf hayatta kalmaktan biraz daha fazlasına yarayacak olan ikinci iğneyi de olabilmek için sol kolundaki dövmeyle kendi kendine yapmıştı.

Kanlı Kilise'de sırası gelince, sağ kolunu kırık-mış gibi askıya alarak görevliye sol kolunu uzattı. Kendince sistemin boşluğundan faydalanıyordu ama ensesinde gezen kolluk kuvvetlerinden bir türlü kurtulamıyordu. İkinci ve kaçak iğnesini vurulduktan sonra gizli gizli görev yerine dönerken koyu renk hırkasının arkasına ördüğü şapkayı kafasına geçirerek kendini kamufle etti. Bu kamufleli giysiyi, Büyük Sel'den sonra ağaç dallarından topladığı iplerle örmüştü.

Büyük Sel'den on yıl sonra, insanlık açlıktan kırılma noktasına geldi. Açlık iğneleri Himalayalar'ın zirvesinde kurulan Como-lungma ada-devleti tarafından üretildi ve selden sonra açlıktan ölmeyenlerin hayatlarını kurtardı. Himalayalar'dan Konstantinopolis ada-devletine gönderilmesi dört ay süren iğnelerden her vatandaşa günde bir adet hak tanındı. İğneler hayatta kalmaları için gerekli enerjiyi sağlıyor ve herhangi bir şey

yemek zorunda kalmıyorlardı. Zaten artık hiçbir şey yetiştirilmiyordu. Himalayalar'dan Konstantinopolis'e sevk edilen sadece iğneler değildi. Çeşitli dedikodular da iğneleri taşıyan gemilerle beraber yolculuk edip adaya varıyordu.

Her dönem olduğu gibi üzerinden yirmi üç yıl geçmiş olan Büyük Sel sonrası dönemi de kendi kurallarını yaratmıştı. 2122 yılının, hakkında yazıcıların net olarak bilgi sahibi olduğu son yirmi üç yıldan daha zorlu geçeceği belliydi.

Theodora, bir süre Vefa Stadium kalıntılarında saklandı. Hem yaşadığı yer hem görev yeri olan Philoxenos Su Sarnıcı'na gitmek üzere Lykos Deresi boyunca yürümeye başladığı anda bir el koluna yapıştı.

“Şapkanın altına gizlenirsen fark edilmeyeceğini mi sandın Theodora?”

“Yine mi sen Yüzbaşı Javertus! Muhafız Birliği'nin başına geçmedin mi sen? İnsanları takip etmekten daha önemli işlerin yok mu?”

“Senin gibi ekmek hırsızlarını yakalamaktan daha önemli işlerim mi? Tabii ki yok!”

“Ekmek ne demek?”

“Bilmiyorum. Yazıcılar konuşurken duydum. Eski bir deyimmiş. Biliyorsun iğnelerden mükerrer vurulmak yasak ve yüz gün hapis cezası var.”

“Sanki siz ikinci iğneleri vurulmuyor...”

“Uzatma! Düş önüme!”

Ertesi gün Theodora, Beyazıd Campus Adalet Sarayı’na götürülerek Yargıç İgnorance’nin huzuruna çıkarıldı.

“Hayırdır Theodora? Yine evlenip tek eşli olacağım diye tutturduğun için mi çıktın mahkemeye? Ne dedim ben sana? ‘Evlilik ve çocuk medeniyetleri geri götürür.’ Böyle buyurdu Zerdüştinyen. Bilmiyor musun?”

Theodora biliyordu. Mahkeme duvarındaki **Cahillik bir lütuftur** cümlesi de İmparator Zerdüştinyen’e aitti. Ve bu cümlenin altına imza atan Yüksek Cahiller Kurulu’nu (YCK) kuran da otuz yaşına gelmiş tüm kadınlara ‘sterilizasyon’ denen işlemin yapılmasını emreden de oydu. Kişilerin üzerindeki tüm zararlı mikroorganizmaların yok edilmesi olarak tanımlanan bu işlem Schehremi-ni Sağlık Merkezi’nde yapılıyordu.

Theodora, Yargıç İgnorance tarafından mükerrer açlık iğnesi vurulmak suçundan yüz gün hapse

mahkûm edildi. Bu ceza, Unkapanı'ndaki İhtiyati Merkezî Çağrı (İMÇ) denen devletin merkezî ho-parlör sisteminden tüm şehre anons edildi. Theodora'nın arkadaşları İsadora ve Helena, görev yerleri olan Myrelaion Rotundası'nda nöbet tutarken kulaklarına çalınan duyuruda Theodora'nın ismini duyunca 'yine mi?' der gibi birbirlerine baktılar.

Theodora muhafızlar eşliğinde Aiwan Serais'i'daki Anemas Zindanları'na gönderildi. Asi kadının son dört yılda aldığı üçüncü cezaydı bu. Gardiyan Mercy genç kadını neşeyle karşıladı.

“Hoş geldin Theodora! Senin için iki hücre seçeneğim var. Biri, ‘Kafamın içinde yüz yıldır aynı şarkı çalıyor, lütfen biri değiştirsin artık şunu’ deyip duran neredeyse yüz yaşındaki yarı deli Abba Faria isimli kadının yanındaki hücre. Diğeriyse iki bin küsur yıl önce bakireyken doğurduğu çocuğun peygamber oluşunu anlatan Meryem'in yanındaki hücre... Hangisine atayım seni?” diyerek bir kakhaha patlattı.

Kırk katır ya da kırk satırı duyan Theodora ilkinin seçti. Yan hücrede kim bilir kaç yıldır yatan, sürekli ileri geri konuştuğu için ada-devlet tarafından hapsedilmiş kadının deli saçması laflarını dinlemek zorunda kaldı.

“Çok uzun yıllar önce hayat daha zordu ama emin ol daha güzeldi. Hayır hayır hapisteyim diye demiyorum. O zamanlar da hapis yataydık. Kafamızın dışında hep aynı kişinin sesi vardı. Sürekli ses ve görüntü veren makineler vardı, isimleri neydi unuttum. Her saat başı haberler adı altında beynimizi yıkarlardı. Her cümle o adamın ismi, her görüntü o adamın cismiyle başlardı. Kafanın dışını silkerlerdi ama kafanın içi senindi. Müzik dinleyebilir, kitap okuyabilirdin. Dünyada bir tek sen ve okuduğun kitap varmış gibi yapabiliydin, tıpkı gözlerini kapattığın zaman tüm dünyadaki ışıkların söndüğünü hayal etmen gibi. Bu açlık iğneleri insan ömrünü uzatırken tüm güzellikleri elinden aldı. Küçük Deniz Kızı gibi sadece yürümek isterken sesinizden oldunuz. Görmek istemeyeceğin şeyler gördüm. Bilmek istemeyeceğin şeyler duydum. Duymak istemeyeceğin şeyler yaptım. Ama artık bu saçma sapan dünyadan gitme zamanım geldi. Seni bekledim bunca zaman. Hazinemi sana devredeceğim. Sana üzerine bulut kullanıcı adım ve şifremi yazdığım bir çaput vereceğim. Bulut ne demek diye sorma. İnternet denen şeye bağlı bir bilgisayar bulunca anlayacaksın. Belki kafamın içinde yüz yıldır çalan şarkıyı da değiştirirsin...”

Gardiyan Mercy, deli kadından aldığı üzerinde yamuk yumuk harflerle *atmacadeeert* ve *ku-verty1972* yazılı çaputu Theodora'ya gizlice verdi. Ertesi gün Theodora'nın yüz günü doldu ve tahliye edildi. Yaşlı kadından duyduklarının bir kelimesine bile inanmadığı için verdiği çaputu odasına gelince yatağının altına fırlattı. Saliverildiğinde, ensesinden bir dakika ayrılmayan Yüzbaşı Javertus için iki kat hırslanmıştı.

Konstantinopolis Depremi, iki büyük iç denizi birbirine bağlayan doğal su yolu Bosporus'a uzanan insan yapımı Kanal-Konstantinopolis inşa edildikten yaklaşık yirmi beş yıl sonra yaşanmıştı. Şehir, kuzeyden Pontus Euxinus yani Karadeniz ve güneyden Propontis yani Marmara Denizi'nin baskınına uğramış ve o tarihlerde 99 milyon insanın yaşadığı tahmin edilen devasa şehrin yüzde yetmişi sular altında kalmıştı. Kanal-Konstantinopolis'in kalıntılarında bulunan tabelada 2, 0 ve 5 rakamları okunabilmiş ama son rakam silindiği için tam olarak hangi yılda yapıldığı belirleneme-

mişti. Kanalin 2051-2059 yılları arasında herhangi bir yılda yapıldığı tahmin ediliyordu.

Bu deprem, dünyanın her yerinde art arda yaşanacak felaketlerin öncüsü gibiydi. Yazıcıların bildirdiklerine göre 2079 ve 2099 yılları arasında yirmi yıl sürdüğü tahmin edilen Büyük Kuraklık süresince dünya nüfusunun yarıdan fazlası hayatını kaybetmişti.

Theodosius Surları içindeki tarihî yarımada bulunan Konstantinopolis namlı şehir, yedi tepesinin altına kurulan çelik manivelalarla yukarı kaldırılarak sel sularından kurtarıldı. Şehir, kuzeyinde Sinus Ceratinus yani Haliç, doğusunda Bosporus, güneyinde Propontis Denizi'yle, Haliç'in karşı kıyısında sulara gömülmeyen tek bölge olan Pera'ya Galata Köprüsü'yle bağlı bir adaydı artık.

Konstantinopolis Depremi ve ardından gelen sel, tüm dünyada yaşanan Büyük Sel'in yanında küçük kıyametti. Yirmi yıl sürdüğü tahmin edilen Büyük Kuraklık'ın peşi sıra yaşanan Büyük Sel'de sular altında kalıp boğulmamış şanslı insanlar, dünyanın dağlık bölgelerine yerleştiler. Hintliler, felaketi öngörüp Himalayalar'a taşıdıkları teknoloji sayesinde artık birbirine çok uzak adalarda bulunan dünya devletlerinden bir değil belki beş

adım önde giderlerken, günde iki enjeksiyonla tüm gıda ihtiyacınızı karşılayan Neelakurinji iğneleri sayesinde açlığa ve kıtlığa çare buldular.

Neelakurinji, on iki yılda bir çiçek açmasıyla bilinen ve Hindistan'ın Batı Gat Dağları'nda yetişen bir bitkiydi. Kuraklık ve sel bitkinin genotipinde değişikliğe yol açtı. Bitki her daim çiçek açmaya başlayınca bitkiyi inceleyen bilim insanları, bitkinin çiçeklerinin insan bedeninin ihtiyacı olan tüm protein, esansiyel aminoasit ve karbonhidratları ihtiva ettiğini keşfettiler.

Neelakurinji çiçeklerinin ekstresini içeren iğneler, dünyanın en yüksek bölgelerinde kurulan yeni şehirlere gemilerle sevk edilecek ve vatandaşlarına bu iğneden günde iki kez vurulma hakkı tanıyacak yöneticiler sayesinde açlıktan ölmek için önüne geçilecekti.

Konstantinopolis ada-devleti, vatandaşlarına günde tek doz hak tanıyan tek bölge idi. Himalayalar'dan gelen iğneler aslında kişi başı günde iki defa uygulanmak üzere üretilip paketleniyordu. Nasıl oluyorsa, iğneleri taşıyan gemi, Elbruz ada-devleti limanına yanaştığında Russo-Mafia denen hilebaz bir çete tarafından halka tek doz,

yöneticilere çift doz olacak şekilde yeniden paketleniyordu. Böylece yöneticiler halka tek doz uygulayıp kalan dozları kendi keyiflerine göre istediklerine yaptırabiliyorlardı. Günlük bir doz iğne sadece ölmeyecek kadar enerji veriyor, eğer koşmak, yüzmek gibi vücudunuzu kuvvetlendirecek herhangi bir sportif faaliyette bulunursanız asla yeterli olmuyordu. O yüzden Konstantinopolis halkı bir deri bir kemik yaşamak zorundaydı.

Theodora, Philoxenos Su Sarnıcı'nda nöbet tutarken yine uyuyakalmıştı. Sabaha karşı saat üçte Topkapı Konut İdaresi'nden (TOPKİ) günlük su haklarını almaya gelen beş ada-devlet memurunun yaygarasıyla uyandı. Henüz yattığı yerden doğrulamadan adamlardan biri gelip kadına fiziksel tacizde bulundu. Oysa kurallar basitti: İşinin başında bulunan herhangi bir kadına, organik veya robotoid fark etmiyordu, erkeklerin cinsel istekte bulunmaları yasaktı.

Theodora, su istasyonundaki diğer nöbetçi arkadaşları İsadora'nın da yardımıyla adamları tekme

tokat istasyondan defetti. İşinin başında tacize uğraması kadını haklı kılsa da erkek egemenliği altındayken haksız çıkarılacağıının farkındaydı. Neye uğradığını anlayamayan adamların küfrederek dağılmalarının ardından bu işin burada bitmeyeceğini anladı.

Ertesi sabah, Kütüphane-i Umumî Muhafız Birliği'nin başı Yüzbaşı Javertus su sarnıcında bitti.

“Dün gece buralarda yine fazla gürültü çıkarıldığıyla ilgili şikayetler geldi Theodora.”

“Siz, erkeklerin suçlarını örtbas etmeye yarayan ama kadınlar haksızlığa uğradığında kimse- nin umursamadığı kanunlarla şehir yönettiğiniz sürece o gürültüler duyulacaktır Yüzbaşı.”

“Sadece beden değil dilin de fazla şarj olmuş senin. Günlük elektrik harcamanı yüzde on kısıtlıyorum. Şimdi konuş bakalım.”

“Neden, hakkımı savundum diye mi?”

“Hayır. Elektriği aydınlatmada kullanma müsrifliğini gösterdiğin için.”

Büyük Sel'den sonra asayişî sağlamak için derhal ada-devletler kurulmuştı. Güvenlik kameraları ve hastane-hapishane giriş sistemleri hariç her şeyin silindiği, uydulardan yön tayini için sinyal alabilecek hiçbir aletin kalmadığı sel sonrası dönemde, adalar halindeki devletler, birbirlerine el yordamıyla ulaştılar. Konstantinopolis, Jungfrau, Elbruz ve Chomo-lungma ada-devletleri birbirleriyle gemi yoluyla ulaşım sağlıyorlardı. Fakat dünyanın diğer bölgelerinden henüz haber alınamamıştı.

Yazıcıların ulaşabildiği en eski bilgilere göre, Büyük Sel öncesi zamanlarda Avrupa denen ama çok alçak olduğu için artık sular altında kalmış bir kıtada, dağlardaki ormanları yakarak yerleşime açmış çok zengin bir ülke vardı. Schwyz ya da Schwiiz gibi bir ismi olduğu tahmin edilen bu ülke, diğer tüm ülkelerle dokunulmazlık imzalamış olmasına rağmen nereden geldiği belli olmayan bombalarla yerle bir edilmişti. Böylece ismine 'para' denilen ve üzerine zamane krallarının resimleri basılarak değer biçilen renkli kâğıtlarla, bu ülkede muazzam kasalarda saklanan ismine 'altın' denilen sarı renkli maden parçacıkları bu bombardımanda yok olmuştu. Mottosu 'Unus pro

omnibus, omnes pro uno' yani birimiz hepimiz, hepimiz birimiz için olan barışçıl ülkeden geriye Alp dağlarının zirvesine yerleşmiş açlık ve sefalet içinde yaşayan Jungfrau ada-devleti kalmıştı.

Büyük Kuraklık'ta dünya nüfusunun yarısından fazlası yani çoğu kadın ve çocuk yaklaşık beş milyar insan hayatını kaybetmişti. Erkek nüfusunun dengesiz bir şekilde kadınlardan fazla olması yüzünden robotoidlerin çoğunun kadın olarak üretilmesi planlanmış, böylece planlı üremeler haricinde erkeklerin çoğalmadan çiftleşme ihtiyacını giderebilmesi öngörülmüştü.

Hayatta kalan insanların endişe etmesi gereken iki unsur kalmıştı: Güvenlik ve seks.

Robotoid üretme istasyonları kuraklığın peşinden gelen Büyük Sel'den sonra hammadde sıkıntısı çekince elde sadece en genci otuz yaşında olan robotoidler kalmıştı. Bu yüzden organik kadınların kıymeti erkekler gözünde daha bir artmış, kötü niyetleri de daha bir ayyuka çıkmıştı. Gemilerle kaçabilen kadınlar Everest'in zirvesi Chomo-lungma'da, adı 'evrenin kutsal annesi' manasına gelen bu yerde, insan nüfusunu yalnızca plan dahilinde çoğaltabilmek için belirli fasılalarla çocuk doğur-

maya sevk ediliyordu. Sırası gelmiş organik kadınlar hamile kalana kadar yapay olarak döllenmeye tabi tutuluyordu. Böylece robotoid kadınlardan bıktıkları için her an bu kadınlara tecavüze yeltenecek gözü dönmüş erkeklerden uzakta güvenli bir yaşam sürüyorlardı. Ada-devletlerden kaçamamış robotoid veya organik kadınların hayatları ise cehennem azabı kadar zordu.

Robotoidlerin her gün düzenli şarj olmalarının beden yaşlanmalarını geciktirdiği keşfedildi. Açlık iğneleri harici hiçbir maddenin sentetik olarak üretilmesine izin verilmediği için ağrı kesici nedir bilmeyen bu yeni insan ırkı, dünyayı kaplayan suların buharlaşması sonucu atmosferde biriken %80 nem yüzünden kronik romatizmal sıkıntılar çekmekteydi. Bu yüzden vücutlarına robotoidler gibi şarj olabilen bir ekipman taktıran organiklerin sayısı giderek çoğalıyordu. Beden yaşını geciktirerek genç görünme olayı robotoidler kadar organikler arasında da moda olmuştu. Dedelerinin dedeleri elektrikle cinayet işleyebilen bu yeni neslin ağrı kesici ve uyuşturucusunun, vücutlarına verdikleri 12 voltluk akım olacağı kimin aklına gelirdi?

Robotoid kadınların günlük mesaipleri 10 saat çalışma, 5 saat erkeklere zorunlu hizmet ve 8 saat de şarj olma süresi olarak belirlenmişti. Organik kadınlar ise 10 saat çalışma ve 4 saat şarj olma süresinden geriye kalan vakti kendilerine harcayabiliyorlardı. Fakat robotoidlerin zorunlu hizmet ve şarj olma saatlerine çoğu erkek riayet etmiyordu. Mahkeme çoğunlukla şarj sırasında tacize veya tecavüze uğrayan robotoidleri kendisinden cinsel istekte bulunan erkeği tam olarak bilgilendirmemekle suçluyor, erkeği haklı çıkarıyordu.

Theodora, İsadora ve Helena boş vakitlerinde Theodora'nın su sarnıcındaki odasında bir araya gelmiş sohbet ediyorlardı.

“Hafızadaki bilgileri genetikle aktarma çalışmaları iyi ki son bulmuş. Yoksa atalarımın bildiği bir sürü saçma sapan şeyi hatırlamak zorunda kalacaktım.”

“Neden ki? Bazen kuvvetli bir ışık patlaması gibi hatıralar gelip geçiyor benim gözümün önünden. Ama ben seviyorum onları. Mesela Javertus...”

“Ne olmuş o soysuza?”

“Çok eski zamanlardan kalma bir hikâyede böyle bir polis varmış gibi hatırlıyorum, emin değilim.”

“O eski hikâyedeki insanların bizim kadar sefilleri oynamadıklarına eminim!”

“Biliyor musun, eskiden dünyada bir sürü millet ve bu milletlerin her birinin ismine benzer isimlerle anılan dilleri varmış. Onları da silmişler. Diller birbiriyle akrabaydılar. Kimileri dilleri koparmakla tehdit etti. Sonra birileri geldi koparıp gitti. Peki ne kaldı geriye?”

“Ne kalacak? Tek heceli emir kipleri kaldı. Otur! Kalk! Yürü! Yat! Savaş! Ya savaş ya da öl! İnsan bir kere boyun eğmeye başladı mı gerisi geliyor.”

“Tarihteki en boktan dönemde yaşıyoruz bunu biliyorsun değil mi?” dedi Theodora. İsadora itiraz etti. “Eminim yüz yıl önce de seninle aynı şeyi düşünen birileri mevcuttu buralarda!”

“Bence de Theodora,” dedi Helena. “Sanki tüm tarihi ezbere bilirmişsin gibi konuştun. Büyük Kuraklık diyoruz, yaklaşık yirmi yıl sürdüğünden başka bir bilgimiz yok. Konstantinopolis Depremi diyoruz, Kanal-Konstantinopolis’in yapımından yaklaşık 25 yıl sonra oldu diyor yazıcılar. Bu

yazıcılar kim? Neyi yazıyorlar, neyi yazmıyorlar, niye yazmıyorlar bilen yok! Sahip olduğumuz tek kitap, tanrı Stan Lee'nin göndermiş oldukları. Renkli vahiy külliyatını hava geçirmez haznelerde saklayan atalarımız olmasa dinler tarihi hakkında hiçbir fikrimiz olmayacak.”

Boynundaki ahşaptan oyulmuş siyah yarasa maskeli adam ikonasını eliyle okşadı Theodora.

“Stan Lee korusun öyle deme. Biliyor musun eskiden uçabiliyorlarmış...”

“Evet pelerin ve maske de giyiyorlarmış ama artık yasak biliyorsun,” dedi Helena. Onun boynunda ise mavi-kırmızı renkli kostümünün üzerinde örümcek olan bir adam ikonası asılıydı.

“Öyle değil. Makineleri varmış uçabilen. Kuzeydeki harabelerde uçan dev makinelerin saklanması için özel bir yer varmış.”

“Hani şu yasak yerde mi? Havalima Harabeleri?”

“Evet. Oraya gidip görmem lazım.”

Theodora kuzeyde var olduğunu açlık iğnelerini getiren gemicilerden duyduğu harabelere gitmeyi

kafaya koydu. Burası yıkıntıları arasında bulunan tabelada 'havalima' yazdığı için halk arasında Havalima Harabeleri diye anılıyordu. Resmiyette ise varlığı reddediliyordu ve o bölgeye tekneyle gitmek ada-devlet tarafından yasaklanmıştı.

Balıkçı olduğu için tekne sahibi olmasına izin verilen Andy Dufresnus isimli organik bir erkekle tanıştığı zaman vakit kaybetmeden onunla harabelere gidip gidemeyeceğini soran Theodora, ağzını sıkı tutarsa daha fazlasını bile yapabilecekleri cevabını aldığı anda keyiften havalara uçtu.

İkisinin beraberken şehrin güney, kuzey ve doğusundaki limanlardan muhafız birliklerine yakalanmadan denize açılmaları imkânsızdı. Bu yüzden Dufresnus, özel balıkçılık iznini kullanarak tekneyle şehrin yasak olan batı bölgesine gitti. Theodora'nın şehri batıdan iç içe iki parantez gibi koruyan ve üzerinde nöbetleşe muhafızların gezdiği Konstantin ve Theodosius Surları'nı günlük açlık iğnesi veya hastane izni olmadan aşması gerekiyordu. Basit bir suç işleyip kendisini Anemas Zindanları'na attırmayı başardığı zaman surlardan muhafızlar tarafından geçirilirken hiç zahmet çekmeden amacına ulaştı. Gardiyan Mercy'ye durumu

anlattığında kendisini Theodosius Surları'nın Aiwan Serai Kapısı'nda bekleyen Dufresnus'la buluşması mümkün oldu. Karşılığında gardiyana, su sarnıcına istihkakını almaya geldiğinde fazladan su vereceğine söz verdi.

Konstantinopolis'ten tekneyle üç saat yol giderek bahsedilen harabelere vardılar. Burada sadece eskiden uçtuğu tahmin edilen kocaman beyaz kuşlara benzeyen makineler yoktu. Harabelerin etrafında -rivayete göre- attan çok daha hızlı gidebilen ve boyası dökülmüş olsa da eskiden siyah oldukları az çok anlaşılan, içine en az dört tane insan sığabilen dört tekerlekli makinelerin kalıntıları vardı. İnsanların eski zamanlarda birbirlerini öldürmek için kullandıkları tuhaf mekanizmalardan fırlatılmış minik gülleler, hepsi aynı hizada arka arkaya dizilmiş halde çürüye kalmış bu siyah makinelerde yüzlerce delik açmıştı.

Hikâye şöyle anlatılırdı: Eskiden insan evladı o kadar aptalmış ki, hiç sel gelmeyecekmiş gibi çukurlara evler yapar, hiç deprem olmayacakmış gibi çok yüksek binalar diker ve hiç kuraklık olmayacakmış gibi suyu yenmeyecek bitkileri yetiştirmeye harcarmış. Ayrıca hayatını güneşe

göre ayarlamayı akıl edemediği için gün doğduğu halde uyur, gün batınca da çok kıymetli olan elektriği aydınlanmak için kullanırmış. Doğaya meydan okuduğunu sanıp sınırsız zevklerini tatmin ederken el kadar kâğıtların üzerine kralların resimlerini ve rakamlar basarak onlara değer biçmiş. Rivayet oymuş ki, yedi kere daha dünyaya gelse yedi sülalesinin bitiremeyeceği kadar o değerli kâğıtlar dolusu çantalarla bu şehirden kaçmak isteyen bir hükümdarın siyah makineleriymiş bunlar. Delik deşik olmalarından kaçamadığı ve o değerli kâğıtlarının birini bile harcayamadan ölüp gittiği on yıllardır anlatılır durulmuş.

“Tabii o zamanlar çok değerli addedilen o kâğıtlardan bir tanesi bile günümüze kalmamış, hepsi selde hamur olmuş gitmiş, ama doğru ama yanlış,” diye anlattı organik erkek Andy Dufrenus. Sonra da Theodora’yı harabelerin arasına gizlenmiş bir yere götürdü.

Yıkıntılar kullanılarak inşa edilmiş bir binaya girdiklerinde hava kararmış olmasına ve hiç gazyağı lambası veya mum yanmamasına rağmen içerinin aydınlık olduğunu gören Theodora çok şaşırıldı.

“Demek elektriği aydınlanmanız için kullanmanıza izin veriyorlar...”

“Hiç kimse hiçbir şey için izin almıyor burada. Şu rüzgârda dönen yüksek beyaz şeyler sayesinde kendi elektriğimizi üretebiliyoruz. Şimdi otur şuraya da bizi izle.”

Theodora harabelerde yaşayanların hangisinin organik hangisinin robotoid olduğunu anlayamamıştı. Kişilerin insan veya robotoid oldukları Konstantin kodları sayesinde anlaşılıyordu. Ada-devleti kanunlarına göre böyle kalabalık topluluklarda kodlarını gösteren rakam-kimliklerinin boyunlarında asılı olması gerekiyordu. Kodlarının sonu 99’la bitenler robotoiddi. Fakat burada kimse boynuna kimlik filan asmamıştı.

“Neden hiç kimse kodlarını boynuna asmamış?”

“Burada kanunları takan yok gördüğün gibi. Ayrıca kan tahlili yaptırmadan kim robotoid kim insan netleştirmiyoruz.”

“O ne demek? Kan tahlili yani?”

“Nasıl diyeyim, vücudundan alınan kırmızı bir sıvının bir makine tarafından analiz edilmesi. Biz robotoidlerle insanları işgücü ve kanun olarak birbirinden ayırmıyoruz. Tek derdimiz insan ırkının sağlıklı ve kontrollü bir şekilde çoğalması. O yüzden kan tahlili yaparak organik yani çocuk doğurabilecek kadınları tespit ediyoruz.”

“Biz derken siz kimsiniz ve nerede yapılıyor bu tahlil dediğin şey?”

“Çok uzakta yapılıyor ama yakında burada da yapacağız. Biz deyince ekrana bak bizleri göreceksin.”

Theodora Andy'nin işaret ettiği ekrana döndü. Yanıp sönen yeşil işaretlerden oluşan devlet bilgisayarlarının aksine renkli bir ekran buldu karşısında. Ekranın altında gümüş renk üzerine ısırlanmış siyah bir elma vardı. Ekranda sanki karşındaymış gibi kanlı canlı görünen insanlar el sallayarak Theodora'ya bakıyorlardı.

“Şu anda Chomo-lungma'daki arkadaşlarımızla görüşmekte. Bu Hinduweb. Hintliler sayesinde dünyada çalışan tek internet. Devlet tarafından kullanılmasına rağmen halktan sır gibi saklanıyor. El salla.”

Theodora bir süre şaşkınlıktan dili tutulduktan sonra, boynundaki yarasa maskeli adam ikonasını avcunun içine alarak, “Yüce Stan Lee adına, nerede bu insanlar?”

Ekrandaki kadınlardan biri cevap verirken Theodora'nın boynundaki kolyeye bakarak gülümsedi.

“Himalaya dağlarındayız. Benim ismim Britannica.”

“Ne kadar uzaktalar?”

“Seni duyabiliyoruz. Tekneyle en az beş ay. Ya da büyük bir gemiyle bir ay.”

“Ama,” diye Britannica’yı tamamladı Dufresnus. “Dışarıda gördüğün şu beyaz kuşlara benzeyen dev makinelerden birini çalışır hale getirdiğimiz zaman önce Elbruz’a sonra da Himalayalar’a gidebileceğiz. Ve gelirken yanımızda bu kan tahlilini burada yapabilmek için gerekli makineyi getireceğiz.”

“Andy, buradan ayrılmadan önce günlerdir içimi kemiren bir şeyi sormak istiyorum. Eğer deli saçması demezen...”

“Neymiş o?”

“Hapishanede yan hücremdeki yaşlı kadın bana bir kullanıcı adı ve şifre verdi. İnternet min-ternet bulut bulut bir şeyler dedi. O zaman ona inanmamıştım ama bütün bunları görünce...”

“Bulut şifresi olabilir mi?” diye ilgiyle sordu Britannica ekrandan.

“O da aynen böyle dedi. Bulut şifresi ne demek ki?”

“Uzun hikâye. Sen kullanıcı adı ve şifresini hatırlıyor musun?”

“Kadının bana verdiği çaputu evde bir yere attım. Ama hatırladığım kadarıyla *atmacadeert* ve *kuverty1972* gibi bir şeylerdi.”

Britannica “Deneyelim bakalım...” dedikten sonra karşı taraftan bir dakika kadar klavye tıklar-tıları duyuldu.

“Olmadı, işe yaramıyor. Theodora emin misin harflerden?”

“Maalesef değilim...”

“Tam doğru harfleri hatırlayamıyor olabilirsin. Bu arada evdeki çaputu bulmaya çalış. Anlaştık mı?”

Britannica, Himalayalar’da yaşıyordu ve genetik anı aktarımıyla en son 112 yıl önce kâğıt denen şeye basılmış 32 ciltlik ansiklopedi denen bir bilgi biriminin toplam 32.460 ekranının hepsini hatırlıyordu. Şu anda da ekrandan gözlerinin içi gülerek Theodora’ya bakıyordu.

Theodora Andy’nin bu açıklamasını duyunca kulaklarına inanamadı.

“Nasıl yani her şeyi hatırlıyor musun?”

“Evet.”

“Peki ne sorarsam bilir misin?”

“Bu 32.460 ekranda olan her şeyi bilirim.”

“Eğer çok oldun demeysen bir şey daha sorabilir miyim?”

“Tabii ki.”

“İmparator Zerdüştinyen’in emriyle bütün kadınlara 30 yaşına geldikleri zaman uygulanan sterilizasyon nasıl bir şey? Onu öğrenebilir miyim?”

Britannica soruyu duyar duymaz cevaplamaya başladı.

“Sterilizasyonun iki anlamı vardır. Temizleme ve kısırlaştırma. Birinci anlamı, bir nesne ya da obje üzerindeki tüm zararlı zararsız mikroorganizmaların yok edilmesi. İkinci anlamı, dişi ya da erkek bir canlının yeniden yavru üretebilmesine engel olmak için yapılan kalıcı operasyon.”

“Hainler. Demek temizlik yalanıyla organik kadınların çocuk doğurmasına engel oluyorlarmış. Konstantinopolis’te bunları kulaktan kulağa duyurmam lazım...”

Harabelerden ayrıldıklarında Theodora hem şaşkın hem kızgındı. Kendisi henüz kısırlaştırma için Schehremini Sağlık Merkezi’ne çağrılmamıştı ama arkadaşları İsadora ve Helena temizleneceklerine inanarak sevine sevine merkeze gitmiş, anlaşılan kısırlaştırılmış olarak çıkmışlardı. Duf-

resnus Theodora'nın düşüncelerini dağıtmak ya da yenilerini eklemek için bomba gibi bir bilgi daha patlattı.

“Biliyor musun, kutsal diye okuyup inandığımız resimli kitaplar, Stan Lee isimli çok eski zamanlarda yaşamış bir adamın tahayyülünden çıkmış renkli romanlarmış. Britannica söyledi bize,” dedi boynundaki sarı-kırmızı demir maskeli adam ikonasını avcunun içine alırken.

Adam kadının tepkisini endişeli gözlerle beledi ama Theodora soğukkanlıydı.

“Hangi kutsal kitap hayal ürünü değil ki? Boş ver. Peki inanmıyorsan neden hâlâ o kolyeyi takıyorsun?”

“Alışkanlık.”

Theodora şehrin batısını çevreleyen Theodosius Surları'nın Soulou Kulé Kapısı'nda tekneden indi. Büyük Sel öncesinden kalma Jeni Kapı-Havalima hattı boyunca akarak Theodosius Limanı'na dökülen Lykos Deresi'nde kaçak olarak sakladığı kayıkla ilerledi. Gecenin ilerleyen saat-

lerinde Cevahir Bedestan'daki illegal şarj istasyonunda devletin müsaade ettiği miktardan çok daha fazla şarj olduktan sonra sataşacak organik kadın hayaliyle kendilerini sokağa atan muhafızlara görünmeden dere ile Kabatas-Bagcilar hattının kesiştiği yerde kayıktan indi. Arkadaşlarının kendisini telaşla beklediği Jeni Kapı'daki Myrelaion Rotundası'na kadar gölgelere sığınarak yürüdü. O kadar yorgundu ki İsadora ve Helena'ya olanları yarın sabah anlatmaya söz verdi. Uyumadan az önce son aklından geçeni söyledi.

“Soulou Kulé Kapısı'nın çok eskilerden kalma adı Hücüm Kapısı'ymış biliyor musunuz?”

Helena cevap vermekte gecikmedi.

“İnsanların işgallerini tebaasına fetih diye yutturdukları zamanlardan kalmadır kesin.”

Sabah olup da kendini rotundaki şarj kutusuna bırakır bırakmaz, “Size anlatacaklarım var,” dedi Theodora. Fakat sözünü tamamlayamadı. Daha önce tekme tokat sarnıçtan kovdukları beş erkek ada-devlet memuru, Theodora'yı şarj olurken

kısıvrak yakaladılar. Arkadaşlarına çaktığı işareti anlayan memurlar, “Güvenlik kameralarına mı güveniyorsun? Hahahahaha?” diye kahkahalarla gülerek bütün kameraları kırıp parçaladılar. Theodora’ya defalarca tecavüz ettikten sonra ertesi gün bütün gün şarj olmasına rağmen yerinden kımlıdayamayacağı kadar kötü şekilde dövdüler.

Kanunların hepsi de erkeklerden yana değildi elbet. Organik kadınlar, erkeklerin şiddetini görüntüyle ispat edebilirlerse haklarını arama şansları vardı. Theodora, İsadora ve Helena birinden birinin başına elbet bir gün böyle berbat şeyler gelebileceğini ama ne zaman ve nerede olacağını tahmin edemedikleri için hem sarnıca hem şarj istasyonuna kimsenin göremeyeceği yerlere gizli kameralar yerleştirmişlerdi.

Theodora ayağa kalkabilecek kadar şarj olur olmaz elinde deliliyle Beyazıd Campus Adalet Sarayı’na gitti. Yargıç İgnorance’nin huzuruna çıkmadan önce tabii ki Kütüphane-i Umumî Muhafız Birliği’nin başı olan Javertus’a başvurması gerekiyordu.

“Theodora! Yine mi sen?”

“Bu sefer sağlam delillerle geldim Javertus. İşte elimdeki kamera görüntüleri.”

Javertus gönülsüzce Theodora'dan aldığı görüntüleri İgnorance'nin bilgisayarına aktardı. “Bakalım Konstantin kodun neymiş. 6688251185. Artık çıkabilirsin yargıcın önüne. Bakalım bu sefer kaç gün yatacaksın?”

Yargıç İgnorance, Yüzbaşı Javertus'un girdiği kod numaraları ekranına düşünce uyukladığı güzellik uykusundan silkindi. Mübaşire dışarıda bekleyen davacıyı çağırmasını söyledi. İçeri giren Theodora'yı mahmur gözlerle süzdü. Kadının temin ettiği delil niteliğindeki görüntüleri korkunç sesler çıkarılıp korkunç bir fiil işleniyormuş gibi değil de sanki bir çiçek bahçesini seyredermiş gibi umursamaz bir edayla seyretti. Sonra kadına döndü.

“Evet şikâyetiniz nedir?”

“Bu adamlar bana tecavüz etti Yargıç İgnorance.”

Yargıcın hâlâ uyuklamak isteyen kafası yana düşmek üzereyken gözü ekrandaki rakamlara takıldı. Kafasını baykuş gibi yüz seksen derece bük-tü. Sonra okuduğu rakamları başka bir ekrana girdi. Bir saniye bekledikten sonra ortalığı yıkar-casına gürültülü bir kahkaha patlattı.

“Senin Konstantin kodun 6688251185 değil ki! 5811528899. Sonu 99'la bitiyor bak. Senin başvuru

yapmaya hakkın yok. Sen zaten erkek sistemine hizmet etmek için yapılmış bir robotoidsin. Aha-hahahahaha!”

Yüzbaşı Javertus kahkahaları duyunca neler olup bittiğini anlamak için mahkeme salonuna daldı. Az önce bayılmış olan Theodora’yı yerden kaldırttı, iki muhafız eşliğinde kaldığı birime yolladı.

Theora’nın bir robotoid olduğunu öğrendiğinden beri ağzını bıçak açmıyordu. İsadora durumu hafifletmeye çalışıyordu ama çabaları nafileydi.

“Biliyorum, annemi hatırlıyorum, çiçekleri, kelebekleri hatırlıyorum, diyorsun. Hatta selden kurtarılmış yaşayan dört ayaklı beyaz tüylü bir hayvanla ilgili anıların var. Benim bile var öyle anılarım. Artık robotoidlere de anı yükleyebiliyorlar Theodora. Üzgünüm...”

Bu arada Chomo-lungma’da, Britannica, Theodora’dan öğrendiği harfleri inatla bulut kullanıcı

adı ve şifre hanesinde denemeye devam ediyordu. Sonunda kullanıcı adını çözmeyi başardı.

“*Atmacadeert* değil *atmaca desert* olduğunu düşündüm önce. Kullanıcı adının bir kelimesi artık kullanılmayan İngiliz dilinde çöl demek. Sonra eskiden dünyada bulunan çölleri taradım. Şu anda yaşayan kimse olup olmadığını bilmediğimiz Amerika denin kıtanın güneyinde Atacama Desert isminde bir çöl vardı. Onu buldum. Bizim dilimizde Atakama Çözü. Şifre ise *kuverty* değildi. Çok eskiden yaygın kullanılan, Q-klavye denen bir yazma aracının üstten ikinci satırındaki 6 harfin yan yana gelmesiyle oluşturulan anlamsız bir kelime varmış: qwerty. Eskiden insanlar aptal olduklarından bu harf dizilimini sık sık şifre olarak kullanmışlar. Sonuna da doğum yıllarını yazarlarmış. Theodora kadının çok yaşlı olduğunu söylese de 1972 rakamı günümüzde herhangi birinin doğum tarihi olamaz tabii ki. 150 yaşında olması lazım. Yine de rakamlar doğruydu. Biraz uğraştırdı ama buldum. Şimdi şunu dinleyin...”

Britannica, kadının bulut hesabının şifresini girdi. Hesapta 5763 şarkı, 452 adet e-kitap, 26 adet sözlük uygulaması, 104552 adet fotoğraf ve

954 adet video vardı. Şarkılardan ilkinde tıkladı. À **l'arrière des taxis - Noir Désir** ismi altında gü-rültülü bir sesle beraber ilginç aksanlı kelimeler döküldü.

*“Vu lez ave connü sö ki
Danz ün élan dö pezi
Mal kontrôlé...”*

“Bu gü-rültü de ne?” dedi Dufresnus Havalima Harabeleri’nde ekranda Britannica’yla görüşürken.

“Çok eskiden buna müzik denirmiş.”

“Müzik mi? Olsa olsa kaya müziği olur bunun adı yahu. Kafama kaya çarpmış gibi oldum duyunca.”

“Bence deprem olurken dağdan aşağı yuvarlanan kayalar gibi. Artık kullanılmayan İngiliz dilinde bir terim var bende. Kaya ve yuvarlanmak kelimeleri. Pek kafiyeli: *rock and roll...* Adı bu olabilir pekâlâ...”

“Bu bulut hesabındaki verileri elimdeki cihaza aktarabilir misin?” diye sordu Dufresnus.

“Elbette hemen. İki dakika sonra hepsi elinde,” dedi Britannica.

Dufresnus aktarma işleminin ardından teknesine atlayıp Konstantinopolis’e geldi. Bu bilgileri Theodora ve arkadaşlarıyla paylaşabileceği yeterlilikte bilgisayarları yoktu. Duyduğu ve gördüğü şey-

leri kadınlarla paylaştı. Buluttaki müzikleri sadece Unkapanı İMÇ'deki bilgisayarlara bağlı hoparlörlerden dinleyebilirlerdi. Hapse girmeden o bilgisayarı hack'lemeleri şimdilik mümkün değildi.

Yaşlı kadının bulut hesabı denilen bilgi deposundan öğrenilen şeyler adada kulaktan kulağa yayılırken huzursuzluk ayyuka çıktı. Sterilizasyon adı altında doğurganlıklarının ellerinden alınması bardağı taşıran son damla oldu. Organik ve robotoid kadınlar kısa süre sonra hep birlikte isyan bayrağı açtılar. Muhafız birlikleri kadınları durduramaz hale geldiler.

Bu karışıklık Theodora'nın işine geldi. Günlerdir taşlarla sivrilttiği metal parçasının tutacak kısmına elbisesinden yırttığı parçayı dolayıp kendisine tecavüz eden beş şerefsizi avlamak için görev yerleri olan Valens Su Kemerine gitti. İlk dördünü nöbet yerlerinde sessizce öldürdükten sonra beşincisini kısıkrak yakaladığında Javertus ve adamları kemerin güneydoğu ucunda bittiler. Javertus'un gözlerinin içine baka baka kurbanına son darbeyi indiren Theodora haykırdı.

“Adaletin güçlüden yana olduğu bir yerde haklının hakkını araması kadar doğal bir şey yok Javertus! Sen, İmparatorun ve adamların kötüsünüz ve tarihe gömüleceksiniz!”

Kemerin kuzeybatı ucuna doğru çılgınlar gibi koşarken karşıdan gelen atlının belinden sarılıp kaldırmasıyla kendini atın terkisinde buldu. Atıyla tam zamanında yetişerek Theodora’yı kurtaran Andy Dufresnus idi.

Javertus ve adamları Theodora ve Dufresnus’u Theodosius Surları’ndaki Soulou Kulé Kapısı’na kadar kovaladılar. Orada İsadora tarafından hazır bekletilen tekneye binen kaçaklara yetişebilmek için muhafızların devlet teknelerinden birini çağırmaları gerekti. Olayları İsadora’dan haber almış ve Theodora’ya yardım etmek için orada bulunan Gardiyan Mercy’nin tekne çağırma işinde beş dakika kadar oyalanması kaçakların hayatını kurtardı. Dufresnus gardiyan kadına teşekkür ederken tekneden bağırdı.

“Elimdeki aleti devlet bilgisayarına bağladın değil mi?”

“Tabii ki Dufresnus! Ne dediysen aynen yaptım!”

Helena’yı önceden Havalima Harabeleri’ne göndermiş olan Theodora, İsadora ve Dufresnus nükleer motorları çalışmakta olan Titanic isimli kocaman bir geminin kendilerini beklediği harabelere vardılar. Himalayalar’daki topluluk, uçabildiği varsayılan dev beyaz makineler çalıştırılmayınca Konstantinopolis’teki işbirlikçilerini almak üzere bu gemiyi göndermişti. Geminin hangar kapısının ağzında heyecanla onları beklemekte olan arkadaşlarını gördüklerinde Javertus beş dakikalık mesafeyle peşlerindeydi. Bu beş dakika gemiye binmelerine yetti. Javertus ve adamları hızla uzaklaşan geminin arkasından bakakaldı.

“Bu gemi batar mı acaba Andy?”

“İsmini tarih öncesi devlerden alan Titanic isimli bir gemi mi Theodora? Sanmam. Bence bilmediğimiz tarihte bile böyle bir şey olmamıştır. İçini ferah tut sen.”

“Biliyor musunuz, eskiden insanlar bulut’tan sürekli o müzik denen sesleri dinlerlermiş.”

“Belki yine dinlemek isterler.”

“Nasıl?”

“Sen onu bana bırak.”

Dufresnus Konstantinopolis'teki isyanları bastırmak için geri dönen Javertus'a ve müzikten nefret ettiği söylenen İmparator Zerdüştinyen'e son bir sürpriz hazırlamıştı. Soulou Kulé Kapısı'nda tekneye bindiklerinde Gardiyan Mercy'ye tembihlediği buydu. Elindeki ısırılmış siyah elma logolu gri metal minik aletin düğmesine bastı.

Gardiyan Mercy'nin ada-devlet bilgisayarına bağladığı aletin çalmaya başladığı müzik, Unkapanı'ndaki İMÇ hoparlörlerinden yankılanarak tüm Konstantinopolis'e yayıldı. Çalan Wolfgang Amadeus Mozart diye birinin “*Le Nozze di Figaro -Duettino Sull'aria*” isimli müziği idi.

Gardiyan hoparlörlerden tüm şehre yayılan ahenkli sesleri duyar duymaz bunda Andy'nin ve de kendisinin parmağı olduğunu anlayıp ağzı kulaklarında tüm hücrelerin kapılarını açtı.

“Hadi bakalım kızlar, esaretinizin bedeli olan özgürlüğünüz için savaşmaya gidiyorsunuz!”

O sırada Mektebi Kebir Hastanesi'nde, Theodora'ya bulut şifresini veren Abba Faria isimli

yarı deli yaşlı kadın hoparlörlerden yayılan sesi duyar duymaz, “Kafamın içinde yüz yıldır aynı şarkı çalıyordu şükür biri bunu değiştirdi,” dedi ve hastanenin kırmızı kulesinden kendini atarak huzur içinde öldü.

Dufresnus elindeki aleti gemiyle de senkronize edince gemi telsiz sisteminden aynı şarkı çalmaya başladı.

“Bu şarkıyı bir filmde hatırlıyor gibiyim. Sanki hapishanedeki bir adam hoparlörlerden çalıyordu senin gibi,” dedi Theodora. Genetik anı aktarımı işe yaramaya devam ediyordu.

“Desene tarih tekerrürden ibarettir.”

“Güzel söz söyledin. Yazalım bunu bir kenara.”

“Ama bir farkla. O adam hapismiş, biz özgürüz.”

“Henüz değil.”

Titanik isimli gemide kan tahlili cihazı vardı. Organik olmamasını bir türlü sindiremeyen Theodora'nın yolculuk esnasında tahlilinin yapılması için kırmızı vücut sıvısından örnek aldılar. Tahlil sonuçları çıkar çıkmaz Dufresnus kadının yanında bitti.

“Biliyor musun kan tahlili sonuçların geldi.”

“Neymişim?”

“Gerçek bir kadınsın, üstelik hamilesin.”

“Biliyordum.”

“Nereden biliyordun?”

“Gerçek bir kadın her zaman bilir.”

“Sanırım bu çocuğun bir babaya ihtiyacı olacak.”

“Bence olmayacak. Hiçbirimizin olmadı, neden onun olsun ki?”

“İsmi ne koyacaksın peki?”

“O kadının bulut’unda bir isim gördüm. Jesus Christ Süperstar diye. Belki bu ismi koyarım ve babasının tecavüzcü şerefsizin teki olduğunu değil de ilahi biri olduğunu söylerim. Böylece var olmayan bir baba ve oğul, kutsal ruhları olduğunu düşünüp mutlu olurlar belki.”

Tarih her zaman tekerrürden ibaret değildi. Titanic gemisi Chomo-lungma şehrine sağ salim vardı. Britannica, Theodora ve diğerlerini limanda karşıladı. Gemiden inen kadın ve erkeklerin kollarındaki açlık iğnesi dövmeleleri silinerek

S.P.Q.R. harflerin oluşan başka bir dövme yapıldı. Theodora merakla sordu.

“Bu ne demek?”

“Aslında bunlar çok eski bir uygarlığı simgeleyen harflermiş ama biz eski İngiliz dilinde *Some People Question Rules* yani ‘bazı insanlar kuralları sorgular’ kelimelerinin baş harfleri olarak kullandık,” diye cevap verdi bilge Britannica.

“Biz kullandığımıza göre artık yeni. Peki şimdi ne yapmamız gerekiyor?” diye sordu Theodora. Andy cevapladı:

“Konstantinopolis ve diğer şehirleri özgürleştirmek için tiranlarla...”

“Savaşmamız...”

SUYUNU KAYBEDEN DEREYE AĞIT

Zozan Çetin

Köy ahalisi eşyalarını sırladığı gibi birer birer ayrılıyordu, asırlar önce ailelerinin yerleştiği kuraklaşmaya yüz tutmuş topraklarından. Bu, yeşili sarıya dönmüş, çatlaklarından gökyüzüne hüznün yükselen bin yıllık kara parçası, yitirdiklerinin farkındaymışçasına daha da ayrılıyordu birbirinden. Köyde sadece her şeye rağmen inadına toprağa tutunmuş, neredeyse tüm dallarını yitirmiş bir ağaç ile yine her şeye rağmen yetmiş yıllık yuvasını terk edemeyen Fatma kalıyordu. Ayrılırken *burada artık hayat yok nene. Su da bitti, ne yapacağız? Haydi sen de gel bizimle*, diyerek onu ikna etmeye çalışan torunları bile gitmişti.

Giderken ona veda etseler de arkasından gençliğinden beri ‘deli bu kadın’ dediklerini bildiği komşularına kapı önündeki bir saattir oturduğu sedirden el salladı sadece. Bu unvanı, *hayvanlar konuşabiliyor, gözlerinin içine bakın* deyip et yemeyin diyerek fikrini yaygınlaştırmak için bastonunu etrafına sardığı aksesuarlarla şingirdata şingirdata köyde dolandığından almıştı. Zaten sakatlığı sebebiyle ondan pek hoşnut olmayan, çocukluğu boyunca onu köşe bucak saklayan anne ve babasının *rezil ettin bizi*, diye başlayan baskı dolu davranışlarını hatırlayınca öfkeyle ayaklandı. *Al işte, et yediniz de ne oldu? Kuruttunuz dünyayı!* Hoş, hayvanların yemek olmadığını düşündüğü yaşlarda iklim, kuraklık, su meselelerini bilmiyordu. Birkaç ay önce suyu sadece köy meydanındaki ortak çeşmeden kullanmalarını ve dünyanın kuruyan, taşan ve eriyen hallerini anlatmaya gelenler sayesinde köylülerle birlikte öğrenmişti o da ama artık rahatça sataşabilirdi onlara, evlerini terk ettikleri şu kriz günlerinde. Herkes dönüp bir kez daha 20 yaşından beri alışık olduğu ‘deli bu kadın’ bakışı atmıştı ona. Omuz silkti, umurunda değildi zira bu unvanı aldığı o

günlerde en sevdiğini de kazanmıştı. Orhan... Nasıl severdi toprağı, suyu, ağacı. İyi ki görmedi bu günleri. İyi ki tanık olmadı şu çoraklaşan toprağı, kuruyan ağaca, suyunu kaybeden dereye.

Beş yıl önce, veda edercesine son kez ellerine öpücük konduran Orhan'ı hatırlayınca içi bastığı toprak gibi un ufak olup parçalara ayrılan Fatma, nemlenen gözlerini silip oturmak yerine boşalan köyünün çatlayan yollarını arşınlamaya başladı. Kuruyan doğasıyla birlikte yaşamın da sona erdiği memleketinin hüznünün ağırlığını taşıyormuşçasına zaten yavaş olan adımlarını iyice ağır çekimde atıyordu. Artık suyunun akmadığı çeşmenin önünde durup az önce öfkeyle baktığı, silüetleri iyice küçülen ahaliye hüznle baktı bu sefer. Bu küçücük köy, şu koca dünyanın yangının tek suçlusu değildi elbet. Onlara kızdığı için kötü hissetti birden, bundan sonra yaşamın, kalan suyun ve yeşilin değerini bilerek yaşamalarını diledi.

Yorulunca ortaladığı kahvehanenin kaldırımına oturdu. Ne acı, dünyanın bu halleri, haberlerin dediğı gibi sadece değışen iklim demek değildi. Boşaltılan evler, yarım kalan hayaller, geride kalan sayısız hatıraydı. Yan dönüp, sahibinin giderken

kapısını dahi söktüğü boşaltılan kahverengi küçük binanın hayatsızlığını incelemeye koyuldu. Hoş burası iyi anıların durağı değildi onun için. Orhan burada kendisinin de şahit olduğu, *sakat karı alıyon ha Orhan?* diye kendisine alaycı bir biçimde sataşanlarla sert bir kavgaya tutuşmuştu. Bu olaydan hemen sonra Orhan'ın ailesi de dahil sevdiğine yöneltilen bu saldırıların, onu öfkeden çürüteceğinden korkarak nişan yüzüğünü ona geri vermişti. Hisleri öyle karmaşıktı ki şimdi de öfke ve hüznün birbirine karıştığı bir duyguyla yorgunluğunu atamasa da bastonuna yaslanıp ayaklandı. Esas güzel anılarının olduğu yere, yatakları kuru-yan derenin yamacına gitmeye karar verdi.

Biri, bir gün derenin susuz kalacağını söylese asla inanmazdı. Öyle taşkın, hayat doğuran bir dereydi ki akli almıyordu şu hali. Nasıl kurumuş olabilirdi gürül gürül akan, yaşamak kadar coşkunu bu dere. İç geçirdi, *keşke uykuda olsam da tüm bunlar bir kâbus olsa*, diye mırıldandı. Gözü bir anda su birikintisindeki balığa takıldı. Belli ki yaşama tutunmak için canhıraş gelmişti buraya. Acı içinde eline aldı, *özür dileriz. Biz yaşamayı da yaşatmayı da bilmedik. Öldürdük seni, dereyi, ağacı, şu koca*

dünyayı. Sözlerinin sonunda ağlamaya başladı. Bu dere onun sırdaşı olmuştu. Hep anlatmıştı düşlerini ona, Orhan ile elleri yeniden birleşmişti burada, onu yitirdiğinde buraya gelmişti. Şimdi gerçekten kimsesizlik hissiyle çarpışmıştı ruhu. Sevdiği gittiğinde bile ağaca, toprağa, dereye sarılmış, bu muazzam doğanın varlığıyla ayakta kalmıştı. Şimdi içi de toprak kadar kurak, yorgun ve kırgındı. Balığı yerine bıraktı. *Ah keşke buradan dönmenin bir yolu olsa. Şu cayır cayır yanan dünyanın içi biraz soğusa.* Bir anda gözleri parladı. Hayır, burada oturup ağlamayacaktı. Üç gün de yaşasa, o kalan üç günü bir şeyler yaparak geçirecekti. Heyecandan her zamankinden daha hızlı kalkmıştı yerinden. Susuz dereye, kuruyan ağaçlara bakıp eve doğru yürümeye başladı. İnsanlara buradan dönmenin mümkün olduğunu, düzeltip değiştirebilme ihtimalini anlatmaya ant içti.

Evden birkaç eşya alıp kapısını kilitledi. Döneceğine olan inancı sonsuzdu. Toprağı okşadı. *Bir gün geleceğim, sen yine yaşamaya başlayacaksın, yeşil otlar fişkiracak kenarlarından. Döneceğim, hayat ile, su ile!*

*Çocuklarımızın ve torunlarımızın
hepimizle gurur duyacakları
bir hikâyesi olacaktır.*

Neşe Karahan
Yeşil Artvin Derneği Başkanı

MAD, ADEN, ENE, E HA, AYI, IR

Erkan Solmaz

Hâkim Beyciğim onlar o ışıltının o hışirtının o rengin ve o sesin kıymetini bilmiyorlar. Canım bi bak bize. Hah gel. Sen şimdi ne yap biliyor musun, donat masayı, haydari, şakşuka, çoban salata, buranın topiki çok iyidir Hâkimciğim, topik bir de humus getir. Peyniri, kavunu halledersin zaten. Hadi canım. Ne diyorduk, evet o yoksa ona ulaşamıyor ona dokunamıyor o sesi duyamıyorsam

ne anlamı var ki yaşamamın. O benim hayatımın aşkı. Son aşkı. Bu arada ona ilk sevdalanan da ben değilim tabii, böyle bir güzel aşksız kalır mı hiç? Ta Kanada'dan gelmiş ilki, çok çabalamış sahip olmak için ama işte bu halk yok mu aşktan sevgiden anlamayanlar yok mu, yar etmemişler. O da gönülsüz aşk olmaz demiş -salak- çekip gitmiş. Gerçi iyi ki de gitmiş, yoksa benim haberim bile olmazdı bu güzelden. Sayın Hâkimciğim, o gitmiş başka bir Kanadalı gelmiş o da ne yapmış ne etmişse alamamış, yine bu halk yüzünden. Sonra işte o bana haber verdi, dedi bak, güzel orada işte git al onu. Ben de geldim dağ tepe aştım ama bu halk yok mu, başımın belaları. Filmin kötü karakteri bunlar, hep engel olmuş, hep ket vurmuşlar vuslata. Aşktan hiç anlamıyor bu şehrin insanları, hiç.

“Günaydın kuzum”

“Gün, aydın mı, karanlık mı bilemedim ki...”

“Niye?”

“Ay anne kâbus gördüm, of ne korkunçtu.”

“Hayırdır inşallah, ne gördün kız? Anlat hele.”

“Hasan amcamın bardaklarını gördüm?”

“Niye korktun ki bardaklardan?”

“Bardaklardan değil anne buralar çok kötüydü.”

“Nasıldı ki?”

“Anne bizim hocalarla burada kazı yapıyoruz.”

“Ne kazısı?”

“Arkeoloji kazısı anne, ne kazısı olacak?”

“Ne bileyim yukarıda Cerattepe’de kazıyorlar ya.”

“Yok biz aşağıda köprü başındayız, heyelan almış indirmiş şehri Çoruh’a, şehir yok, yerle bir, yalın ayak başı kabak kalmış, tepeler de dımdızlak olmuş... Aynı Oğuz dayımın dünkü konferansta anlattığı gibi olmuş her yer. Ben hiç bilmiyorum, tanımıyorum buraları. Buralı değilim sanki. Asırlar geçmiş ama ben hâlâ öğrenciyim, elde malalar, fırçalar toprağı kazıyoruz...”

“Eee?”

“Cam parçaları bulmuşum, karbon testi sonucunu hocaya söylüyorum...”

Hâkim Beyciğim sen yenisin bilmezsin, yurdu-
muzun en sakin, en olaysız denilen bu şehre ilkleri

ben getirdim; kahraman güvenlik güçlerini diktim önlerine, yetmedi yolunu, evini, hastanesini bile gaza boğdurdum, kış günü renkli renkli buz gibi sular püskürttüm üstlerine, plastik mermilerle gözlerini oyduztum, evlerine giden yollarını kestirdim, konu komşuyu birbirine düşürdüm, etmediğimi bırakmadım da hâlâ anlamadılar bendeki aşkı. Buz? Tabii buyurun. Oh be! Nasıl da koktu meret, havası da çok güzeldir buranın ikisi birleşti mi zımba gibi yapar adamı. Canım, roka, nane, maydanoz biraz yeşillik getir bize. Yeşil evet neymiş efendim yeşilleri yok olacakmış, heyelanlar olacakmış, arıları, ayları üzülecek, börtüleri böcekleri kuruyacak, kendileri de göçecekmiş. Neymiş patlamalarda gürültü oluyormuş, canım alışırlar ne olacak, nelere alışmadılar ki... Hem bizim uzmanlar da yazdı, hayvanların gürültüye alışmalarını bekliyoruz diye. Onlar asıl kendilerine baksınlar. Hayvandan beklediğimizi insandan bekleyemiyoruz görüyorsun. Bir hayvan kadar olamıyorlar, alışsınlar canım ne var. Ha bir de suları kirlenecekmiş, zehirleneceklermiş, aylar su içiyormuş da zehirleniyormuş. Val-la bir ayı vurmanın cezası 50 bin lira burada, kaç

ayı varsa ben vereyim hepsini satın alayım, nedir yani aşkım için değmez mi? Hem bizim elemanlar da içti o sudan, kameralara bile gösterdiler hatta. Ormanları varmış da çok yaşlıymış da... İyi ya işte sayın Hâkimciğim, yaşlılar, zaten yakında ölür giderler ne olacak, hayırlı bir işe yaramış olsunlar bari, aşkım için feda olsun. Ferhat dağları delmiş aşkından, Mecnun çölleri aşmış, anlatır dururlar, övgüyle severler, üstüne şarkılar türküler dizerler de şu Mehmet'in aşkına lanet okurlar. Olacak iş midir bu? Uğruna Roma'yı yakanların şarkılarını söylerler de bir küçücük şehircik için şu fakir Mehmet'e demediğini bırakmazlar. Topik çok güzel değil mi? Ben de ne zamandır gelmemiştim. İyidir burası, ne zaman bir misafirin olur lütfen, burası emrindedir Hâkimciğim. Hem kim ne etmiş kim bir şey yapmış ki sanki bu şehir için. Köyünü bırakıp giderken, çayını suyunu verirken, yahu koca Murgul'dan yıllar önce vazgeçmişken, hatta Yusufeli'yi toptan terk edip, taşınırken sorun yok da Mehmet şu küçücük kuş uçmaz kervan geçmez şehirciği isteyince değere mi bindi şimdi torpaklar. Aha işte ben da benzadım onlara görüyor musun sayın Hâkim'im takıntı yaptı bu halk bana. Hiç iyi gelmiyorlar hiç.

“Hocam cam parçalarının tarihi saptanmış.”

“Ne zamanmış?”

“21. yüzyılın ilk çeyreğine tarihleniyor.”

“Şu örgü kumaş parçaları da aynı dönem değil miydi?”

“Evet hocam.”

“Onlarda harfler vardı. Cam parçalarında da var mı?”

“Var, Hocam R, M, H yazıyor, bir parça biraz daha büyük, onda da ‘AYI’ yazıyor hocam.”

“Ayı mı? Bildiğimiz ayı mı? Doğru ya, zooarkeologlar burada ayı popülasyonunun çokluğunu yazar hep? İyi de ne diye ayı yazar ki insan cama?”

“Her buluntuda harfler var hocam.”

“Büyük bir uygarlıkmış demek.”

Kusura bakma sayın Hâkim'im, ara sıra dil gidiyor böyle, bazen de kendi kendime Ceynem ol da get! derken buluyorum kendimi. Dengemi bo-

zuyorlar vallahi. Bu şehrin insanından geçtim, Aslan bile anlamadı, nasıl kurulmuştu o kamyonetin kasasına, görse sanki oracıkta takacaktı boynuzunu böğrüme. Ulan sen Kafkasör’de şampiyon olmuş bir boğasın sen de bu aşktan anlamayacaksın da kim anlayacak, tabii boynuna takmıyorlar, senin ödülün biraz arpayla biraz daha kuru üzüm. Sen bana çalış, kuru kayısıyla, kuru yemişle besleyeyim, ayaklarını üzüm suyuyla yıkatayım. Aslan da anlamadı sayın Hâkim’im ama sağ olsun biliyorsun o çok iyi anlıyor beni. Haberi veren, beni buralara gönderen de o zaten. Nasıl çıkarttı bizim makineleri yukarıya biliyor musun, daha izin bile çıkmamıştı mahkemedden, verdi emri, kesti yolları, yürü Mehmet’im dedi. Büyük emeği var bu işte. O da aynı aşktan mustarip galiba... Ben zaten aşkı-mı sadece onunla paylaşırım. Bir o sever bir ben, bir bana bir ona pay ederim. Sen de ister misin? Rica ederim, ne zaman istersen? Neler yapmadı ki sadece şu şehri değil koca ülkeyi karşısına aldı benim için. Biliyorsun işte, Hâkim mi tutmadı, pardon yani işte mahkeme mi kurmadı, müdürünü, şefini, valisini, vekilini memur etti benim için. Ama bu halk da ne inatçıymış Hâkimciğim, tari-

hin en büyük davasını açtılar Erzurum, Trabzon, Rize mahkeme mahkeme dolaşmışlar, memleketi şehir şehir gezip, buldukları sanatçılara, gazetecilere, siyasilere, televizyonlara anlatmışlar. Onlar da İstanbul, Bursa, İzmir, Ankara hepsi bir olmuş destek için toplanmış yola düşmüşler, buraya gelmek, bu aşka mâni olmak için ama sağ olsun aşka saygı duyan askerimiz, polisimiz var bizim. Her adımda engel oldular bunlara, her yerde arama tarama kimlik kontrolü yaptı, aslan Mehmetçiklerimiz Mehmet'ine sahip çıktı hep.

“Hocam bir cam parçası daha buldum.”

“Getir bakalım.”

“Bunda da ENE harfleri var hocam.”

“Kıvrımından bardak parçasına benziyor. Evet öncekileri getir bakalım, harfler nasıldı?”

“Y, N, E, R, M, H, ‘AYI’ ve ‘ENE’ hocam, yap-boz oyunu gibi oldu.”

“İşimiz bu, bulduklarımızı doğru şekilde bir araya getirmemiz gerekiyor.”

Balık mı söyleyelim çağ mı Hâkimciğim? Buranın balığı iyidir. Çağı sonra Ardanuç'ta yeriz. İki alabalık söylüyorum. Hah gel canım, iki alabalık yap bize tereyağı bol olsun. Bak canım, sayın Hâkim ne zaman buraya gelirse hizmette kusur etmeyeceksiniz tamam mı, faturayı da bana göndereceksiniz hadi canım. Bu halkın inadını ben nasıl anlatayım ki Hâkimciğim, bunlar var ya bunlar, benim aşkıma karşı neler etmediler ki. Kırtasiyeci bize kâğıt satmadı, lokantacı elemanlara yemek vermedi. Bankacılar, emekliler, işçiler, memurlar, köylüler, sülaleler bir olup günün her saati yol nöbeti tuttular. Neymiş, bizim makineleri geçirmeyeceklermiş. Bir gün TOMA'nın önünde Atabarı oynuyorlar, komiser, "Durun TOMA'yı bu tarafa alacağız," diyor da bir kız, "Yok olmaz duramayız, horon oynuyoruz biz burda," diyor. Sen bir küçücük kızsın nasıl dikleniyorsun devletin komiserine... Hangisini anlatayım. Bunlar ev ev, dükkân dükkân gezmişler, iktidar muhalefet bütün partilere, okullara, kuran kurslarına, dil kurslarına, hanımların altın günlerine ah canım

bak yine aşkım geldi dilime neyse işte bu günlere bile gitmişler, hep anlatmışlar, yazmışlar, çizmişler, hep bir olmuşlar. Hep aşkıma kavuşamayayım diye. Kendi gelin damatları, giymişler gelinliklerini damatlıklarını, çıkmışlar yukarıya pankartların önünde fotoğraf çektirmişler, sanki Telli Baba burası, gelin arabalarına, düğün pastalarına yok geçilmezmiş yok yenilmezmiş diye yazılar takmışlar. Yahu devletin yetkilisi aşkıma bana istemeye geliyor da bu halk, yaşlısı genci, çoluğu çocuğu, sağlı sollu kilometrelerce konvoy yapmış el ele tutuşmuş hayırmış, nayırmış diye kaşkol yapmış onları gösteriyorlar. Hele bir nene var Allah seni inandırсын Hâkimciğim, doksan beş yaşında, açmış kollarını kaşkolü gösteriyor. Kış günü hava buz, atkıyı boyunlarına saracaklarına açmış pankarta çevirmişler, ne Artvin’miş yahu vallahi deli bunlar. Kendini düşünmeyen insan, şehrini düşünür mü hiç, şehir de sanki bulunmaz Hint kumaşı, yalan hep yalan bunların işleri. Hep aşkıma engel olmaya çalışıyorlar. Yahu adam çaycı, ha, bi ara sıcak alır mıyız, iyi gelir. Canım iki çay yap sen bize biri açık olsun. Hah ne diyorduk evet işi gücü iki çay satıp üç beş kuruş kazanacak, tutmuş çay

bardaklarına benim aşkım aleyhine yazılar yazmış onunla servis ediyor çaylarını. Benim elemanım giriyor içeri:

“Çay getir Hasan,” diyor.

Hasan çayı o bardakla getiriyor.

“Hasan ben bu bardakla içmem,” diyor bizimki.

“Sen bana başka bardakla, yazısız olanla getir,” diyor.

Hasan ne dese beğenirsin?

“Başka bardak yok içeceksen iç, içmeyeceksen de kalk git,” diyor.

“Hocam birkaç parça cam daha var burada.”

“Hani.”

“Bakın hocam, şunda ‘ADEN’, bunda da ‘MAD’ yazıyor. Şuradaki parçada da ‘E HA’, diğerinde ‘IR’ yazıyor... Hocam niye gülüyorsunuz? Buldunuz galiba.”

“Hadi Nigâr, sen de bul bakalım, birleştir parçaları.”

“Hocam bunlar çay bardağı parçaları galiba. AD’ ler ve EN’ler aynı. Önce AD’ leri al alta koyalım: ADEN, MAD, ENE”

“Güzel devam et.”

“Burada da E HA, AYI, IR ve Y, N, E, R, M, H var”

“Evet, birleştir bakalım.”

“Şöyle olur mu acaba? ADEN, MAD, ENE, AYI, IR, E HA Yok olmadı bir de şöyle yerleştireyim; MAD, ADEN, ENE, E HA, AYI, IR... Buldum hocam.”

“Oku”

“MADENE HAYIR”

Görüyorsun işte Hâkimciğim hep aşka karşı bunlar. Çaycı bile iş etmiş kendisine. Oysa kavuşsaydım aşkıma, koklasaydım, izleseydim ışıltısını, baksaydım uzun uzun şingirdatsaydım şakır şakır ne olurdu. Hah çaylar geliyor.”

“Açık olan sizin miydi Mehmet Bey?”

“Canım bu bardaklar da ne? Sen bunları götür, bize yazısız bardaklarla getir.”

“Başka bardak yok Mehmet Bey.”

YADİGÂR

Selma Sayar

Nadide Nine elindeki ahşap tası avuçlarının içine aldı. Küçük bir çocuğu sever gibi okşayarak yanaklarında gezdirdi. Bütün kıvrımlarına dokunarak evirdi, çevirdi, dünyanın en değerli hazinesine bakarak geçmişe daldı.

Böylesi durumlarda kendi gerçekliğinden uzaklaşır, aklı hep eski yıllara kaçardı. Yaşanmış tarihine bir yolculuğa çıkardı. İçi, tarif edemediği duygular sarmalında sallanır, hüzünlenirdi. Birinci Dünya Savaşı'nda şehit düşmüş dedesinin, fırtınalı günlerde sığındığı tek limanı olan çileli annesinin parmak izlerini görürdü ahşap tasta. İpe boncuk dizer gibi, yaşadığı hayatın yıllarına dizdiği acılı günler geliverirdi gözlerinin önüne. En çok da yöredeki törelerin esiri, acımasız baba-

sının düşlerine düşüşü, boynunu büküşü, günah çıkarır gibi karşısına dikilip yalvarışı gelirdi ak-lına. Annesi öldükten sonra dere boyundaki fındıklıkta, köyün zengin ve ayyaş Celil'in başarısız taciz eylemi, gencecik bedeninin çırpınışları hiç bırakmazdı yüreğinin peşini. Bu durumun duyulması, köyden kaçış hikâyesi, evlendirilişi, altı yıl sonra Celil'in Kartal Kayalar'da bal alırken, ayıların saldırısı sonrası ölümü, yeniden canlanırdı belleğinde. Gizemli uğuru olan ahşap taşı eline alıp da okşamaya başladığında, ağır ve acıyla yoğrulmuş günler, yerini tertemiz günlerin mutlu ve umutlu anılarına bırakıverirdi birden. Çünkü bu ahşap tas, mantığıyla açıklayamadığı bir mutluluk pompalardı yüreğine. Annesi doğduğunda, dedesi, “Çeyizlik olsun. Bana getirdiği şansı kızıma da getirsin,” diyerek, kendi elleriyle günlerce uğraşarak yaptığı bu ahşap taşı kızına miras bırakmıştı. Annesi, anılar yolculuğuna çıktığında anlatırdı hep. Büyük dedesi, taş evlerinin önündeki çardağın yanı başına, yan yana iki andız ağacı dikmiş. Dedesi de babasının diktiği andızları “baba yadigârı” diyerek özenle büyütmüş. Kozalaklarını kaynatarak ve içine bal katarak yapmış olduğu şifalı

suları, köyün öksürükten acı çeken insanlarına ilaç olmuş, kendisine de ondan sonra “Şifacı Kadir” denmiş. Bir gün, “Kestane Karası Fırtınası” ortalığı kasıp-kavurmuş, ahıra dulda olan andızın diri ve en iri yan gövdesini koparıp yere yatırmış. Dedesi bu andızdan kopan gövdeye çakısıyla, kamasiyla, ıskarpelasıyla, taş zımparasıyla can vermiş. Sanki anılarının ellerini kesmiş, gözlerini oymuş, gövdesini yontmuş, kalbini delmiş, yüzünü zımparalamış gibi acı duymuş. Yarattığı muhteşem eserini bitirince de acılar, yerini kıvançlı bir sevince, huzurlu bir mutluluğa bırakmış. Bu ahşap tasla, kendi yaptığı taş çeşmenin yalağından, Fırtına Vadisi’nin karpuz çatlatan sularını çok içmiş. Ölünceye kadar da kendisine şans getirdiğine inandığı için torbasında taşımış. Şans getirdiğine nasıl mı inanmış? Torbasında ahşap tası olmadığı zamanlarda çok tehlikeler atlatmış, taşıdığı tüm zamanlarda ise hiç tehlikeyle karşılaşmamış.

Ahşap tas, Nadide Nine’nin dedesinden annesine, annesinden de kendisine üç kuşaktır, yalnızca yadigâr değil, şans mirası olarak da özenle taşınmış.

Bayramlığını eline almış çocuklar gibi sevinçten yerinde duramıyordu Nadide Nine. Derenin

çağıl çağıl akışı, sabahın serin sessizliğini bozuyordu. Ilgıt ılgıt esen yel, ormanın bin bir çeşit kokusunu yayıyordu ortalığa. Derin bir nefes çektik içinin derinliklerine. Yüz kasları gevşedi. Gözleri gülümsedi. Masmavi gökyüzüne baktı. Gökyüzünün özgürlüğüne sevinç gülümsemeleri fırlattı. Bugün oğlu Nazım, kızı Nefise, gelini, damadı ve torunları gelecekti.

Nadide Nine, Karadeniz'in yayla köyünde doğmuştu. Çocukluğunun ve gençliğinin geçtiği sekiz burçlu kaleye bakan köy, adı gibi yaylaydı. Köyü, Kaçkar dağlarından Karadeniz'e göz kırpan Fırtına Vadisi'nin koruması altındaydı. İnsanın nefesini kesen muhteşem güzelliği dillere destandı. Alt başında her mevsim coşkun akan dere, can verirdi yaylaya. Öykülere, masallara, türkülere ve şiirlere konu olan ve asi ruhuyla yatağınaya sığmayan bu derenin çağılması, kulaklara ninni gibi gelirdi. Denizle buluşup, sarmaş dolaş olup, deryaya kavuşma ve onunla öpüşme özlemi, sarp ve zor doğayı okşayarak akışından belliydi.

Huyu da suyu da doğduğu toprağın ve büyüdüğü coğrafyanın iklimine benziyordu! Tipik Karadenizliydi. Tuttuğunu koparır, her iş elinden gelir-

di. Keyifliyen etrafını neşeye boğar, üzüntüsünü ise kimselere hissettirmeden kendi içinde yaşardı. Yalana dolana sapmaz, doğru bildiğini dümdüz söylemekten çekinmezdi. Gözü karaydı. Yıllarca sırtında taşıdığı odunlar belini birazcık bükse de dimdik duruşundan, onurundan ve gururundan hiç ödün vermezdi. Çabucak parlarsa da hemen sönerdi! Kıpır kıpırdı. Nadide Nine bütün hazırlıklarını akşamdan yaptı. Biraz erkence yattı. Yaz güneşi henüz yaylaya yüzünü göstermeden kalktı.

Hayat, Nefise'yi doğduğu Karadeniz'den üniversite öğrenimi için önce Marmara'ya, oradan da Akdeniz'e savurdu. Fikirtepe'ye çiçeği burnunda bir veteriner hekim olarak atandı. Fikirtepe bir Yörük yurduydı. Mesleği gereği köy köy dolaştı. Yörükleri ve Yörük kültürünü tanıdı. Torosların yüksek tepelerine çıktı. Çayırlara uzandı. Koyunların melemelerini, atların kişnemelerini, develerin hataplarındaki çan seslerini ve çobanların yanık kaval ezgilerini çok dinledi. Yalnız hayvanlara değil, kıvrım kıvrım akan derelere, uçsuz bucaksız vadilere, ovalara, doğanın bütün yeşilini bağrında yaşayan ormanlara bir de Semih'e çok sevdalandı.

Dün gece gördüğü rüyanın da etkisiyle Semih erkenden kalktı. Çiftliğin etrafını birkaç kez dolandı. Özenle bakıp büyüttüğü meyve ağaçlarına, hobi bahçesine ve hayvanlarına baktı. Çiftlik çalışanlarıyla sabah sohbeti yaptı. Köpekleri Herkül ile biraz oynaştı. Bostandan kahvaltılık sebze toplarken, Nefise'nin yumuşacık, nağmeli sesini duydu.

“Canım sepete topladıklarını da getirirsen kahvaltı hazır olacak. Su ve Toprak da uyandı. Seni bekliyoruz. Hızlıca hareket edersen, bir an önce kahvaltımızı yapıp yola koyulalım.”

“Geliyorum geliyorum. Nar gibi kızarmış domates, burcu burcu kokan salatalık, taptaze biber, nane, maydanoz sepette. Sen önce prensini ve prensesini oturt bakalım masaya.”

İlkbaharın kaçış bahanesinin ilk belirtileri olan ılık yaz esintisi eşliğinde kahvaltılarını yaptılar. Elbirliğiyle eşyaları arabaya taşıdılar. Güzel ve keyifli gülüşler eşliğinde, baba ocağından ana kucağına doğru uzun bir yolculuk vardı önlerinde. Nadide Nine özlemiyle kabarmış yürekleri taşıyan otomobil, Toroslardan Fırtına Vadisi'ne doğru akmaya başladı...

Anadolu'nun bir başka coğrafyasında ise iklimin yüzü henüz yaza dönmemişti. Van hâlâ üşü-

yordu. Üşüyen Van'da, özlemleri sınımsız dört yürek, aynı amaç için çarpıyordu. Nazım, her zamanki muzip haliyle Semiramis'e:

“Yüzüğüme güzel benim

Parmağıma dar benim

Van'da dillere destan

Semiramis'im var benim,” dizeleriyle kaçınıcı kez söylediğini anımsamadığı sohbeti başlattı.

Karşılıklı yapılan keyifli imalar, şakalaşmalar, atışmalar eşliğinde Nazım başladı anlatmaya:

“Çeşitli söylenceler olsa da beni Semiramis ilgilendiriyor. Asur Kraliçesi Semiramis'in tarih sahnesine çıkışı çok ilginçtir. Baktria Seferi'nde bir atın çektiği savaş arabasına binerek elindeki kılıçla düşmana dalar. Siperden sipere koşarak zafer kazanır ve şehri teslim alır. Daha sonra antik dünyanın en gözde pırlantası olan, asma bahçeleriyle, görkemli heykelleriyle, şarıl şarıl akan şelaleleriyle ünlü Babil kenti, Kraliçe Semiramis'e armağan olarak yapılır. Yani bana göre annenizin adı, Van'ın tarihinde parlayan, Van'ın Venüs'üdür. Kendisi de adına benzer bir kişiliğe sahiptir. Yirmi bir yıl önceydi. Bir seminerde karşılaşmış, o seminerdeki etkili konuşmasıyla dikkatimi çekmişti. İşte o gün, bu güzel kadın benim yüreğimdeki Babil bahçe-

sinde tahtını kurmuştu. Bir yıl sonra da yaşam arkadaşım oldu. Ben de bildiğiniz gibi bağrında kaç uygarlık ağırlamış Anadolu'nun bu coğrafyasını, insanı gibi güzel bu kentini çok sevdim.”

Nadide Nine'nin asırlık taş evi, Fırtına Vadisi'nin yamacından Kaçkar dağlarına bakıyordu. Düzgün kesme taşlardan yapılmıştı, bodrum üzeri iki katlıydı. Dış cephesinde ahşap süslemeler vardı. Salon, görkemli manzarasıyla vadiye bakıyordu. Eve ulaşmak için orman ve yeşillerle bütünleşmiş dar, dolambaçlı patika yolu adımlamak gerekiyordu. Bu tarihi ev, her yıl bu günlerde seslerle şenlenir, bayram sevincine boğulurdu.

Nazım, ablası Nefise'yi telefonla aradı. Kent merkezindeki mezun oldukları fen lisesinin önünde buluştular. İki kardeşle kuzenler özlemle kucaklaştılar. Gençler karşıdaki kafeye geçerek sohbete başladılar. Nazım'la Nefise, eski okullarına bakarak anılara daldılar. İkisinin de gözleri buğulandı.

Akşam okulun üzerine inmek üzereydi, hava da serinlemişti. Üşümek şöyle dursun, anıların sıcaklığı sarmıştı Nazım'la Nefise'nin her yanını. Karşıdaki kafeden gençlerin seslenişiyle şimdiki zamana döndüler. Daha başkaca çocukluk anı-

larını derinlemesine yaşayacakları köye gitmek üzere, araçlarına bindiler. Öyle ya, Nadide Sultan'ın taş evinin avlusundan, yola serdiği gözlerini fazla bekletmemek gerekirdi.

Nadide Nine için bugün hava bir başka güzeldi. Doğa özlem kokuyordu. Evin önündeki ağaçların yapraklarını sallayan rüzgâr, her zamankinden daha hoş esiyordu. Gökyüzündeki bulutlar bile gülerek ve süzülerek evin üstünde dans ediyordu. Çağıldayarak akan derenin, cıvıldayarak uçan kuşların sesi, en güzel türkünün tınısı gibiydi. Çoğalan eve birdenbire bayram geldi. Taş ev, bayram yerine döndü.

Pamuklu narçiçeği fistanı, işlemeli keten yeleği, bahar çiçekleriyle bezenmiş basma şalvarı, beyaz yün çorabı, ayağında kara lastiğiyle Nadide Nine canlarını avluda bekliyordu. Kıvrıla kıvrıla gelen patika yol, biraz sonra oğlunu, kızını, torunlarını getirecekti kendisine.

Karşılaşma anında çok yoğun duygusal anlar yaşandı. Sevinç gözyaşları aktı. Kucaklanan yalnızca bedenler değildi. Sevgiler, özlemler, duygular da kucaklandı. Nadide Nine'nin ruhu kabına sığmıyor, adeta yerinden fırlayıp çıkmak ve

mutluluktan uçmak istiyordu. Yaş aldıkça her yıl biraz daha çocuklaştığının, epeyce de duygusallaştığının farkındaydı. Seksen bir yaşına gelmesine karşın hâlâ belleği yerinde, bedeni diri idi. Ara sıra köyün yetim Ayşe'si gelip yardım etse de diğer zamanlarda bütün işlerini kendi yapıyor, ihtiyaçlarını tek başına karşılıyordu. Avluda geçen bu ayaküstü hemhal olma halinden sonra eve girdiler. İkinci katın balkonuna geçtiler. Ağaçların yemyeşil dalları balkonun her yanını sarmıştı. Akşamın alaca aydınlığında, dalların arasından gülümsüyordu Fırtına Vadisi. Taş eve mi, yoksa tanıdık konuklara mı gülümsüyordu bilinmez; ama Nazım ve Nefise'nin anılarını, belleğin derinliklerinden çekip çıkaracağı kesindi.

Mutfaktan gelen nefis yemek kokuları, uyuyan mideleri birden uyandırdı! Toprak dayanamadı, Su, Onur ve Naz'a göz işareti yaptı. Birer birer kalktılar, mutfağa daldılar! Aman Allah'ım! Bu ne hazırlık? Islık ve hayret sesleri birbirine karıştı. Naz, "Hey ahali! Duyduk duymadık, gördük görmedik demeyin. Nadide Sultan'ın mutfağında yok yok! Kuş sütü bile var!" diyerek herkesi davet etti. Herkes mutfağa geldi. Henüz üzerinde buğusu tüten

tavada mısır ekmeği, ortada etli lahana sarması, Laz böreği, tomara kızartması, pazılı kaygana ve üstüne Hamsiköy sütlacı, sabırsızlıkla midelere inmeyi bekliyordu. Nadide Nine, “Sabah ezanından ikindiye kadar Ayşe ile hazırladık. Mideleriniz özlemiştir Nadide Sultan’ın yemeklerini; ama burada yedirmem. Hadi uşaklar, balkona hazırlayın masayı.”

Elbirliğiyle önce tabaklar, kaşıklar, çatallar, bardaklar gitti masaya. Ardından, taş çeşmeden cam şişelere doldurulmuş buz gibi su, sonra da yemekler taşındı balkona. Bayram evine dönen tarihi taş evde, mideler bayram etti. Sıra sohbeta geldi.

Nadide Nine:

“Yavrularım, sizler benim cennetimsiniz. Keyfim yerine geliyor. Dünyanın en mutlu insanı kim deseler, siz yanımdayken ben derim.”

Toprak duygulanıp araya girdi.

“Anneanne! Karadeniz’in biricik Nadide Sultanı! Sen bizim yaşayan en büyük atamızsın. Koca çınarımızsın. Bize hala yol gösteren, bir bakışıyla bile bizi hizaya getiren bilgemizsin.”

Nadide Nine:

“Oğullarım, kızlarım, canlarım, ben ömrümün uzatmalarını yaşıyorum. Bir ayağım çukurda di-

ğeri de çukurun kenarında. Her şey zamanında, tadında güzeldir. Hayat da öyle.”

Semih söze karıştı:

“Anne, Allah sana daha uzun ömürler versin. Azrail gelirken yaşa bakmıyor ki!”

Nadide Nine, bu sohbeti daha fazla uzatmak istemedi. Bugün konuşmak istediği asıl konu başkaydı. Tarihi taş ev, tarla, bağ-bahçe umurunda değildi. Hayatının en önemli ata yadigarı ve şans mirası olan ahşap tasın dördüncü kuşak taşıyıcısı kim olacaktı? Onu, gözü gibi en çok kim koruyacak, sahiplenecek, beşinci kuşağa kim aktaracaktı? Bu soruları kafasında günlerce sorun haline dönüştürmüş, sonunda sorunu çözmüş, kararını vermişti. Zihni ruhuna kavuşmuş, iç huzuru bulmuştu. Artık gönül rahatlığıyla annesinin ve dedesinin yanına göçebilirdi.

Ahşap tasın Nadide Nine için gizemini buradaki herkes biliyordu. Bunun bir şans mirası olduğuna inananlar kadar inanmayanlar da vardı. Örneğin Semih, açıkça seslendiremese de bu inancı, aklın erişemediği, dolayısıyla mantığa uygun olmayan bir doğaüstü inanç olarak görüyordu. Ya Toprak? Nadide Nine’ye göre o bambaşkaydı.

Ahşap tasın büyüüne yürekten en çok inanandı. İki yıl sonra çok başarılı bir arkeolog olacaktı. Bir kazıbilimci olarak tarihi değerlere, eski eserlere, yalnızca tarih ve sanat açısından bakmazdı. Arkeolojiyi; biyolojiden genetiğe, sosyolojiden antropolojiye, felsefeden parapsikolojiye kadar geniş alan içinde değerlendirirdi. Bu nedenle ahşap tas Toprak için çok önemli bir ata yadigârı, büyüülü bir şans mirası, önemli bir tarihi değerdi. Eline aldığı anda, bu tarihi değeri bir ahşap tas olarak görmezdi. Acaba bunda kimlerin parmak izi vardı, yapandan sonra ilk kim dokunmuştu, bununla ilk kim su içmişti, kimlere ne şanslar getirmişti gibi sorular, aklının göklerinde uçuşurdu.

Nadide Nine gecenin final kararını açıkladı:

“Hayatımın nadide mirası, bundan böyle Toprak’ta kalacak. Ama bu ev, tarla, bağ, bahçe hepimizin olacak. İtirazı olan şimdi söyleyecek!”

İtiraz eden olmadı. Nadide Nine, ahşap tası getirdi. Toprak eline aldı. Öptü, kokladı. Ninesi gibi okşayarak yanaklarında gezdirdi. Kalbinin üzerine getirdi. Bütün kıvrımlarına dokunarak evirdi, çevirdi, bu hazinenin kendisine verilmesine çok sevindi.

Artık ahşap tas emin ellerdeydi.

YERYÜZÜ SÜRGÜNLERİ

Necla Akdeniz

Akşamüstlerinin baş döndüren vakitleri... Tatlı esriklik anları...

Ağaçların huşu içinde kadim düşlere daldığı, dağların sıcaktan kızaran gözlerini sevecenlikle kırptığı, ovaların gün boyu terleyen gövdelerini sere serpe açtığı, nehirlerin durgunlaşıp hülyalı hülyalı aktığı, yaz aylarının sükûnet dolu saatleri.

Çıt yok ortalıkta. Zaman durmuş, hayranlıkla etrafı saran huzurlu boşluğu izliyor. Sanki ağacın birinden tek yaprak düşse ya da bir hayvan istemsiz öksürse anında bozulacak büyü, altüst olacak her şey.

Derken ilk hareket yukarıdan geliyor. Güneş yavaş yavaş ufka doğru ilerlemeye ve son ışıklarını dökmeye girişiyor. Ardından gökyüzü maviliğini kaybediyor ve gitgide esmerleşiyor. Bulutlar

görünmez olmaya, kuşlar uçmamaya başlıyor. Uzaklarda yepyeni bir ay doğmaya hazırlanıyor. Gecedен kalma sarhoş yıldızlar, koca boşlukta yalpalayarak kayıyor.

Aşağıda, çok aşağıda, çalıların içinde yaşlı bir kertenkele, patlamaya gebe bu devinimden ürktü ve kapaksız gözlerini semaya dikti. O esnada hızla inip kalktı pullu karnı. Geç kalmışlıkla, pişmanlıkla dolu bir ah soludu. Ertelenmiş bir ah! Sonra ince bir sızı gibi sıyırdı toprağı ayak izleriyle, kuyuklara doğru akıp kayb oldu.

Lakin ağaçlar... Onlar kıpırdamaz yerlerinden. Kökleri yer kuşağının derinlerine, başları gökyüzüne değin uzanır ama bir adım dahi atamazlar. Tek yapabildikleri görünmez kılmaktır yapraklarını. Böylece gölgelerinde yetişen envaiçeşit nebatı ve mantarı, gövdelerinde dolaşan binlerce böceğı ve solucanı, dallarında tüneyen yüzlerce kuşu ve primatı koruyup kollamaktır. Bu denli çıplak vadide, hayatta kalabilmek için yapılması gereken iki eylemden biridir görünmez olmak. Diğeri ise güçlü ayaklarla tabana kuvvet kaçmak veya hafif kanatlarla havaya süzölüp uçmaktır.

Gökyüzünde başlayan haberci hareketlilik, çölleşmeye yüz tutmuş ovayı da sarıp sarmalıyor.

Bir anda altı üstüne geliyor toprağın. Az sonra gerçekleşecek olanı bekliyor herkes. Taşa, toza, düşlere karışmış binlerce göz, telaşla açılıyor.

Kıvrıldıkları yerden can havliyle sığıyor yılanlar, ayılar, oklu kirpiler... Kendi elleriyle yaptıkları yuvalardan nefes nefese çıkıyor köstebekler, çıyanlar, karıncalar... Gölgesiz ve meyvesiz kalmış ağaçların cılız gövdelerine tutunuyor ağaçkakanlar. Çıplak dallarda birbirine sığınıyor maymunlar. Hezeyanla daldan dala atlıyor sincaplar. Tepelerinde, efkârlı gözlerle çevreyi kolaçan ediyor alaca baykuşlar.

Beşik gibi sallanmaya başlayan havada pürtelaş uçuşuyor haberci güvercinler. Geniş kanatlarıyla bir sağa bir sola süzülüyor avcı şahinler. Keskin bakışlarıyla oldukları yerde daireler çiziyor bilici kartallar...

Kuru toprağın içinden çekine çekine kafalarını uzatan deve dikenleri, ayrık otları, kazayakları... Pıtır pıtır açan rengârenk çiçekleri ansızın tasalı gözlere dönüşen ak üçgüller, sarı sütleğenler, kırmızı gelincikler, mor karabaşlar, mavi hindibalar...

Yaklaşmakta olan felaketi toprakdaşlarına bildiren, yeryüzünün doğal internet ağı, mantarlar elbette. Daha sınırlarına yaklaşmadan, uzaklardan aldılar kötü haberi. Birazdan topraklarına izinsiz

girecek yabancıyı, bu apaçık tehdit içeren gelişti önlemek için apar topar çıktı yuvalarından ev sahipleri. Dünyanın unuttuğu şu sapa yerde yaşayan ne kadar canlı varsa alelacele toplandı, saldırganın yolunu gözlemeye başladı. Bakışlar karardı, sabırsızlık dalga dalga yayıldı. Ve korku, olanca ağırlığıyla boşluğu kapladı.

Kimseyi beklemeyen viran topraklar burası. Ümitsiz ülke. Geçici sahipleriye yüzyıllardır o yabancılardan kaçanlar. Nereye gitseler, ne kadar önlem alsalar, önünde sonunda düşmanlarına teslim olmak zorunda kalanlar. İçgüdüsel bir kesinlikle biliyor toprakdaşlar: Akşamüstlerinin baş döndüren esrikliği, mutlu dalgalılık anları, kısa süren güzellikler olarak yaşanacak hep.

Onlar ki yeryüzü sürgünleri. Büyük yıkımlardan, toplu katliamlardan geriye kalanlar. Bir zamanlar özgürce dolaştıkları topraklardan atılan, dışlanan, sürülenler. Artık görülmek, bilinmek, tanınmak istenmeyen vahşiler.

Asırlardır boyun eğmeleri için hadım edilen, kulakları kesilen, bedenleri damgalanan, ayaklarına çiviler çakılan, burunlarına halkalar takılan, havasız daracık alanlara hapsedilenler. Kanları

akıtıla akıtıla boğazlanan, bazıları tanrılara kurban edilen, kimileri spor olsun diye öldürülen hayvanlar. Doğrusu onlardan geriye kalanlar. Bıçak ve tüfek artıkları. Şimdi dikilmiş kederli gözlerle yabancıyı bekleyenler, evcil olmayı reddedenler. Sahiplerinin isteklerine göre değil, kendi döngülerine göre uyumak, sevişmek, çoğalmak isteyenler. Takvimlere bakarak değil, mevsimleri takip ederek hareket edenler. Önlerine konan bir avuç mamayı değil, kendi yiyeceğini arayıp bulmak isteyenler. Bu uğurda hem av hem avcı olanlar.

Toprağın asıl sahipleri. Yerin yedi kat dibine uzayan köklerinden sökülen, gövdeleri, kolları testerelerle, hızarlarla ayrılıp dilimlenenler. Çiçek açmadıkları, meyve vermedikleri, pişirilip yenmedikleri için yuvalarından kazınanlar. Küçük bahçelerde, daracık balkonlarda, karanlık evlerde süs bitkisi olmak için dünyaya gelmeyenler. Yeşil vadi-lerde, dere kenarlarında, orman içlerinde kök salıp boy atmak isteyenler. İnsanları değil arıları, böcekleri cezbetmek için polenlerini saça saça evrilenler.

Onlar asıl yuvalarından sürgün edilmiş acı çeken bedenler. Gün geçtikçe daralıp ufalan dünyalarına asılıp tutunmaya çalışanlar. Şu an çıplak

dağların yamacından, cılız ağaçların tepesinden, suyu çekilmiş derelerden, burnu tıklı gökyüzünden, kurumuş toprağın üstünden umutsuzca yabancıyı izleyenler.

Uzun kanatlarıyla havada daireler çizen kâhin kartaldan gelecek haberi bekliyor toprakdaşlar. Kaygılı gözler iyice açılıyor, terlemiş kulaklar yukarıya uzanıyor. Gökyüzünü son kez turladıktan sonra delici bakışlarını aşağıya çeviriyor kartal ve sivri gagasıyla içlerinden en çeviklerini işaret ediyor. Bir hışımla öne atılıyor seçilen hayvan. Hiç çekinmeden, izin almadan topraklarına giren saldırganı püskürtmek için tüm heybetiyle karşısına dikiliyor. Toza bulanmış irili ufaklı taşlarla dolu patikanın tam ortasında durmak zorunda kalıyor yabancı. Etrafı saran tuhaf sessizlik, inlemeye benzer patinajla parçalanıyor.

Gözler sabitleşip kilitleniyor, nefesler sıklaşıp körükleniyor. Hesap sorarcasına birbirini süzen iki güçlü hayvanı izliyor herkes. Yabancıнын yolunu kesmeye cüret edenin görkemli boynuzları var. Bacakları diri ve uzun, gövdesi atletik ve çevik. Vücudunu kaplayan boz tüyler, diken diken olmuş gerilimden. Fakat yabancı hayvan ondan

çok daha iri ve besili. Bacakları kısa ama kalın, tüysüz bedeni hantal ama sağlam, kafası yamuk yumuk ama kocaman. Kara bakışlı, kara bedenli bir canavar! Rakibinin üstüne atlasa, bir seferde yere indirebilecek kuvvette. Lakin korku içinde. Yerinden kıpırdıyamıyor. Aniden önüne çıkıp yolunu keseni beklemek zorunda. Çünkü en ufak harekette olacakları iyi biliyor.

Yavaşça başını uzattı sivri boynuzlu ev sahibi, topraklarına tecavüz eden canavarı koklamaya başladı. Harareten ıslanmış burun deliklerini göstere göstere kokladı, kokladı, kokladı...

Ağzı camları sürte sürte, boynuzları metal kaportayı çize çize, toynakları çelik jantları tırmıklaya tırmıklaya kokladı. Sonra durdu, kısa bir an düşündü ve büyük bir hayal kırıklığıyla çekildi, kokusunu yitirmiş ölü hayvanın önünden.

Ön koltukta oturan öfkeyle bağırdı:

“Neden durdun be adam!”

“Durmayıp hayvancağzı mı öldürseydim?”

“Nerdeyse o bizi öldürüyordu, görmedin mi?”

“Yok canım. Kokladı sadece.”

“Koklamışmış!”

“Kızıl geyik o, zararsızdır.”

Aldığı yanıttan tatmin olmadı ön taraftaki. Akşam akşam maruz kaldıkları ürkünç saldırı karşısında şoförün umursamaz tavrı, iyice sinirini bozdu.

“Hayvandaki cesarete bak!” diye söylenmeye başladı, “Koca cipin karşısına geçmiş kafa tutuyor.”

“Kafa tutmuyor abi, topprağını savunuyor.”

“Saçmalama!”

“Gördüğümü söylüyorum.”

“Ha bir de hayvandan yana oluyorsun?”

“Yok efendim, sadece...”

“Sana dua etsin, ben olsam çoktan üstüne sürmüştüm,” der demez arkaya döndü adam.

“Geyik eti pek lezzetli olur,” diye bilgilendirdi arkadaşlarını. “Yalnız bir gece önceden terbiyelemek lazım, kaslı hayvan.”

Şoförün ukala konuşmaları yetmiyormuş gibi saldırıya yol vermek için beklediğini görünce, adamın öfkesi kat kat arttı. “Ne duruyorsun? Çalıştırsana arabayı,” diyerek uyardı haddini bilmez. Homurdana homurdana hareket etti cip. Ancak yol, gittikçe daha da vahşileşiyordu. Şehirden kaçan ne kadar başıboş hayvan varsa toplanmış, bu çorak vadiye sığınmış, diye düşündü adam.

Keşke yanımda bir tüfek olsaydı, tek tek vururdum hepsini, deyip hayıflandığında, zihnine çocukluk günleri düştü. Sokaklarında yalın ayak, başı kabak koşturduğu köyü. Bacasından dumanı eksik olmayan derme çatma evi. Babasının, tüfeği ilk kez eline verdiğinde, “Köy yerinde hasımla yaban pek olur,” deyişi. Geceleri ocak başında, saçmaları özenle fişeklere dolduruşları. “İz sürerken tüy kadar hafif olacaksın,” derdi rahmetli. “Kıstırdığın yerde korkmadan dikileceksin yabanın karşısına. Gözüne doğru nişan aldın mı, donar kalır hayvan. İşte tam o esnada basacaksın tetiğe.”

Türleri tükeniyormuş! Avcılığı yasakladınız da ne oldu? Dağ başlarında fütursuzca yolumuzu kesmeye başladılar. Al işte, tepemizde koca cipi kaldırmaya hazır alıcı kuşlar uçuşuyor. Adım başı boz aylar çıkıyor önümüze. Ağaçlarda çığlık çığığa ötüşen baykuşlar mı dersin, yol kenarlarında dişlerini göstere göstere sırttan maymunlar mı? Hele o kızıl geyik yok mu? Sakınmadan cipin önüne fırladı, hesap sorarcasına hepimizi kokladı. Bize değil, arabaya yazık oldu. Ah! Şimdi elimde bir tüfek olacaktı...

Camların ötesinde ama gözlerinin hemen önünde cereyan eden akıl almaz görüntü, arka

koltuktakilerin kanlarını donduruyordu. Gerilimden tüyleri diken diken olmuş, inanmaz gözlerle olan bitene bakıyorlardı. Evet, otantik doğayı, yabani hayatı onlar da severdi. Fakat televizyondan, internetten takip etmeyi tercih ederlerdi. Hem biraz önce başlarına gelen, öyle sevilecek türden olay değildi. Allah'ın unuttuğu şu sapa yerde, vahşi bir hayvanın saldırısına uğramışlardı resmen. Ne yapacaklarını bilemez halde yerlerinden sıçramışlardı.

Ne diye böylesine karanlık vadiye gelmişlerdi ki? Işıl ışıl parlayan asfalt otobanlar, kenarları süsleyen yemyeşil ağaçlar dururken neden tek trafik işareti olmayan, onu bırak basit yön tabelası dahi bulunmayan, ıssız bir patikaya sapmıştı şoför? Üstelik güzelim Suzuki Vitara'nın gövdesi yara bere içindeyken neden ısrarla ve inatla, insan eli değmemiş bu harap yoldan gitmeye devam ediyordu? Yoksa, yoksa!..

Bir anda zihinlerine doluşan, yüreklerini gümbür gümbür attıran soruyla birbirlerine baktı arkadaşakiler. Şimdi cipi tekrar durdursa, cebinden silahını çıkarsa, hepsini teker teker vursa, yapacak hiçbir şeyleri yoktu. Tam avlamalık!

Yok canım diye düşündü içlerinden biri. Olur mu öyle şey? Üstümüzde para yok, kıymetli eşya yok. Niye vursun durup dururken? Alt tarafı sıradan bir şoför, bizimle ne alıp veremediği olabilir? Ya eli kanlı psikopat bir caniyse? Sırf iğrenç dürtülerini tatmin etmek için gözümüzün yaşına bakmadan boğazlarsa? Yok yahu, yapamaz. Kolay mı insan öldürmek? Dördümüzü birden hem de. Rahat ol. Yerimiz yurdumuz belli bir kere. Anında enselenip tutuklanır. Taammüden cinayet olur bu. Korkunç bir katliam. Hapislerde çürür pislik. Hayvan mıyız biz canı istediğinde boğazlanacak?

Diğerinin aklına oteli aramak geldi. Cep telefonuna uzandı hemen. Odaları hazır mı değil mi, onu soracaktı. Aylardır eşek gibi çalışmış, karşılığında küçük bir hafta sonu kaçamağı ayarlamıştı. Evinden, eşinden, çocuğundan uzak, kafasına estiği gibi takılacağı -elbette gizlilik ve hijyen içeren- zararsız bir kaçamak sadece. O bile zehir olmuştu. Telefonu eline alır almaz, 'Şebeke yok' yazısını gördü, koyuverdi kendini.

Bu esnada, sonuncunun içine koca bir kurt düştü. Kafasının içi o meşum, o tanıdık sesle yankılandı. Birazdan, gaipten gelecek dehşetengiz

haberle helak olacaklardı. Belki de Şu çıplak tepenin yamacından esip gürleyecekti Tanrı. “Dünya üstünde basılmadık toprak, kurutmadık su, kirlenmedik hava, öldürmedik canlı bırakmadınız. Canınızın çektiği ne varsa arsızca yiyip tükettiniz. Daha ne istiyorsunuz, bre açgözlüler!” diye çınlatacaktı yeri göğü. Bu tekinsiz yola girdiklerinden beri izlendiklerinin farkındaydı zaten. Üstelik izlemekle kalmamışlar, düpedüz yollarını kesip gözdağı vermişlerdi.

Neyse ki ön koltukta oturan arkadaşları çetin ceviz çıkmıştı. Yolcuların kaygılarına aldıriş etmeden, koca cipi hoplata zıplata sürmeye devam eden Őoföre nefretle baktı ve ünledi var gücüyle:

“Döndür arabayı çabuk, ana yola çık!”

“Kestirme efendim burası.”

“Bizden izin aldın mı?”

“.....”

“Ne kadar kaldı otele?”

“Şu çıplak tepenin yamacına vardık mı, önündeyiz hemen.”

KUYRUK İZİ

Abdullah Kara

Günlerdir evden çıkmıyorum. Zorunluluk olarak başlayan bu durum önceleri çok mutlu etmişti ama şimdi bunun içinden nasıl çıkacağımı bilmiyorum. Geçen hafta sadece yiyecek bir şeyler almak için çıktım evden. Beyaz peynir, ekmek, malkarna ve sağlıklı beslenmek için iki parça somon. Tüm hafta boyunca yalnız dört bin adım atmışım. Dışarı çıktığımda nasıl davranmam gerektiğini unutmuşum gibi hissettiğimi hatırlıyorum. Herkesten gözümü kaçırdığımı, yürürken karşımdan gelen insanların yüzüne bakamadığımı. Toplumdan uzaklaşmak böyle mi oluyor?

Oldukça yüksek tavanlı bir stüdyo dairede kalıyorum bir süredir. Çift camlı. Yüz yıl önce inşa edildiğini anlamak imkânsız binanın. İçi de dışı da

oldukça bakımlı. Duvarlar yeni boyanmış, eşyalar yeni. Yüz yüze gelmeyeli bir haftayı geçtiğinden, binanın dışını pek hatırlamıyorum gerçi. Biri anlat bakalım şu binanın dışını dese ne söylerim diye endişeleniyorum. Uydururum bir şeyler, kim nereden bilecek binanın dışını deyip bir solukta geçiştiriyorum bu endişemi. Artık dışarı çıkmam lazım.

İyi geldi vallahi Deniz vakit geçirmek seninle. Evde sıkıntıdan patlamıştım. Film izle, internette gez, kitap okumaya çalış. Kendimden sıkıldım bir süredir.

Salgından sonra hepimiz böyle olduk abi. Ben sabah kalkar kalkmaz hiç işim olmasa da gömleğimi pantolonumu giyiyorum. Şöyle bir dışarı çıkıp yürüyorum, hava alıyorum. Ben de telefonda çok vakit geçirmeye başladım. Geçen gün toplantı, telefon derken toplam on saat durmadan konuşmuşum. Sen hiç kimseyle görüşmüyorsun ki abi? Sıkılırsın yani. Kendini kapattın kavanoza. Bazen ben bile aramızda sorun mu var diye düşünüyorum. Görüştün mü hiç bizim gruptan biriyle yakında?

Valla böyle oldu abi. Özel bir nedeni yok. Salgında kendime daha fazla zaman ayırmam lazım diye düşünmeye başladım işte, ondan beri böyle-

yim. Biz ne yapıyormuşuz, bu insanlık ne yapıyor-
muş dedim kendi kendime. Niye bu kadar çalıştırı-
yorlar bizi. Ne bileyim, denizlerde balıkların tekrar
ortaya çıktığını, havanın temizlendiğini de öğre-
nincededim ki iyi oldu bu salgın. Artık insanlar işe
gitmez evden çalışır. Ne bileyim? Doğa düzeliyor,
kendimize daha fazla zaman ayırıyoruz ama işte
bana yaramadı herhalde bu. Daha çok kitap oku-
dum, film izledim ama çok daha az yol alıyorum
gibi geliyor. İş zaten evden. Gıdım fazla çalışmı-
yorum ama. Sadece isteneni yapıyorum o kadar.
Ofise de gitmediğimden son bir yılda attığım adım
sayısı, iki yıl önceye göre yüzde seksen azalmış.
Bazen böyle hiçbir şey yapmadan oturmaya baş-
ladım. Oturup iki saat camdan bakıyorum. Hiç kı-
pırdamıyorum bile, elimi bile oynatmıyorum.

Ne yapıyorsun abi öyle oturup? Çık dışarı gez.
Ara beni beraber gezelim, konuşalım. Sevmiyor-
sun biliyorum ama bana iyi geldiği için söylüyo-
rum, psikolog beni çok rahatlatıyor. Ben kendimi
bu adamdan sonra valla daha iyi tanımaya baş-
ladım. Ferahladım biraz. İnsan ilişkilerim gelişti.
Boş oturacağına git adamla konuş işte. Vereyim
mi sana numarasını?

Ben çocukluğumdan beri boş boş oturmayı seviyorum abi ya. Psikologluk bir iş değil benimki. Sekiz, on yaşlarımda da bizim ilk evin balkonunda oturup dışarıyı izlerdim. Girişin altında oturuyorduk. Arka cephedeydi işte bizim ev. Böyle boş bir araziye bakıyordu otların kapladığı. Baya büyük bir arazi. Üç tane yan yana bina dikilir diksen ama yolla bir bağlantısı yoktu. Ondan boştu herhalde. Ya planlama hatası ya da her tarafımız yokuş olduğu için mecbur böyle bir boş alan kalmış. Bilmiyorum. Arada aşağı inip şu üflenen çiçekler var ya, onlardan koparıp üflerdim. Balkondan hava durumunu ölçen, arkasında beyaz çizgi bırakan uçakları izlerdim. Her gün benzer saatte geçerlerdi önümden. Gözümü gökyüzüne dikip öyle bakardım işte. Sonra televizyondan hava durumunu izlerken, o uçaklar gelirdi aklıma.

Onlar jet değil mi abi ya? Arkasında beyaz çizgi bırakan uçaklar.

Yok ya. Ben sıcaklığı ölçen uçaklar diye biliyorum. Nereden kalmış bu bilgi bende onu da hatırlamıyorum ama. Son zamanlarda çok da görmüyorum o uçakları aslında. Belki gökyüzüne bakmadığımdan. Bilmiyorum belki başka şekilde ölçmeye başlamışlardır sıcaklığı.

Ne bileyim abi ben nasıl ölçüldüğünü. Araştırmacı olan sensin.

Meteoroloji mühendisi miyim abi ben? Ben de bilmiyorum işte. Hatırlamıyorum.

Yani jetlerden kesin çıkıyor da beyaz çizgi, hava durumunu ölçen uçağı bilmiyorum. Resmi bayramlarda falan şekiller çiziyorlar, yazı yazıyorlar ya havaya jetlerle. Duru'yu arayıp soralım mı? O biliyordur?

Duru nereden bilsin abi ya. Sosyal bilimci değil mi o? Belki küresel ısınmaya neden oluyor diye artık uçakla ölçmüyorlardır. Bilmiyorum. İstiyorsan sor ama. Sen bilirsin?

Mühendis mi olmak lazım abi illa bunu bilmek için?

Sessizlik. Şu kadar zamanda bile ne kadar özlemişim. Bu Deniz iyi çocuk da hemen başkasını katıyor işe. Psikolog insan ilişkilerini geliştirmiş. Nereden bilsin Duru? Anca kendini paylaşıp dursun o gezerken. Ne anlar o bilimden. Aristokrat bir aileden geliyoruz Duru. Kalksam mı acaba iki saate toplantım var deyip? Kimden duymuştum ben bu uçak işini? Hiç hatırlamıyorum. Filmde mi görmüştüm yoksa?

Selam söyledi sana abi. Bir ara beraber de çıkalım dışarı dedi. Kitapçının kafesinde buluştuğumuz günleri özlemiş. Küresel ısınmayla da hiçbir alakası yokmuş abi konunun. Öyle dedi. Hem artık iklim değişikliği deniyormuş.

Niye? Durumu hafifletmek için mi?

Bilmiyorum abi. İşte daha geniş bir kavrammış. Küresel ısınmayı da kapsıyormuş herhalde. Bu arada, hava durumunu her uçak ölçüyormuş. Bizim bildiğimiz normal yolcu uçakları da hava durumunu ölçüyormuş. Hatta bu salgında uçuşlar azaldığından, hava durumu tahminlerinin doğruluğu biraz düşmüş. Sensörler, uydular falan da kullanılıyormuş, şimdi hava durumunu ölçerken.

Valla onu bilmiyorum da tahminlerin doğruluğu nasıl azalmış ya? Bir araştırmanın sonucu muymuş bu? Bu normal uçak meselesi de kafama çok yatmadı da. Tamam, normal uçaklar da hava durumunu ölçüyor da her uçak bunu meteorolojiye mi yolluyormuş?

Orasını bilmiyorum abi. Ben dediğini söylüyorum işte. Sorarım istiyorsan. Okuduğu kaynakları isterim, paylaşır bizimle.

Yok abi yok, boş ver. Gerek yok. Bakarım ben.

Sen de bir şeyi kendin görmeyince inanmıyorsun. İstatistikleri falan verip, araştırmayı önüne koymak lazım. Biraz güven abi insanlara. Niye yalan söylesin ki iklim değişikliğiyle ilgili. Neyse asıl bombayı söylemedim. O beyaz çizgiler her uçaktan çıkıyormuş abi. Özel, yolcu, jet. Kuyruk izi deniyormuş. Motordan çıkan sıcak hava, atmosferdeki soğuk havayla karşılaşınca o beyaz çizgi oluşuyormuş. Cama nefesini üflemek gibi düşün dedi. Hatta uçaktaki motor sayısı kadar çizgi oluşurmuş ama çok uzak olduğu için biz tek çizgi gibi görüyormuşuz.

Dünya yuvarlak mıymış yani? Neyse abi ben bilmiyorum kuyruk izi falan da uçakların hepsi küresel ısınmaya yol açıyor işte. Bu veganlar da diyor ya işte, ineklerin karbon ayak izi çok yüksekmiş. Küresel ısınmanın en büyük etmenlerinden biriymiş büyükbaş hayvanlar. Çok fazla karbondioksit salınımı yaptıklarından. Dünya'nın her yerinde aynı değilmiş küresel ısınma miktarı biliyor musun? Nasıl artıyor az çok biliniyor ama farklı yerlerdeki farklı ısınma miktarlarına neyin neden olduğu bilinmiyor. Bunların iyi araştırılması lazım bence.

Valla uçsuz bucaksız bir konu abi işte. Ne dersin buluşalım mı yarın ya da öbür gün Duru'yla? İki laflarız. Hem sen de dışarı çıkmış olursun. Konuşursunuz işte iklim değişikliği, küresel ısınma. Bugün biraz çocukluk hayallerini baltalamış olduk Duru'yla ama muhabbet ederiz, tartışırız işte. Ne diyorsun?

Yani, olur abi. Sen konuş yarın. Bana haber ver. Öbür gün buluşuruz işte. İnşallah küresel ısınma yalan, komplo teorisi falan deyip beni çıldırtmaz ama.

Ne alakası var abi ya? Anlattı her şeyi tak tak işte. Bilgili biri Duru. Kır önyargılarını ya. Yarın aradığımda aç telefonunu ha. Duymadım, görmedim deme sonradan.

Açarım abi niye açmayayım ki?

Ne bileyim. Yüzün memnuniyetsiz şekline girdi de.

Alla alla. Yok abi. Bekliyorum yarın aramanı. Hem önyargım falan yok benim ya. Zaten senin arkadaşsın o. Ben toplasan üç kere anca görmüşümdür. O zaman şöyle yapalım. Şimdi kalkalım. İki gün sonraya da konuşacak konu kalsın. Hem bir saate kısa bir toplantım var, geç kalmayayım. Olur mu?

Tamam abi, niye olmasın. Çok iyi oldu valla seni görmek. Arayı çok açmayacağız bu sefer hem. Telefonunun sesini açık tut, bu akşam arayabilirim.

Bana bak. Sakın. Kaytarmak yok ha. Hadi görüşürüz iki güne.

Görüşürüz iyi niyet elçisi Deniz ve onun bilgili mi bilgili arkadaşı Duru. Konuşası varmış Duru'yla da bahane bulamıyormuş. Sizi gidi neyi bilip neyi bilmediğinden bir haberler takımı. Kuyruk iziymiş. Bakalım gerçekten öyle miymiş? Tek çizgi görüyormuşuz ama çok çizgiymiş. Kendisinin kaz ayaklarıyla mı karıştırdı acaba. Kesin ne idüğü belirsiz birinin gönderisinden, ikinci sınıf bir gazete haberinden falan öğrenmiştir bunları saygıdeğer aristokrat. Herkes çok iyi biliyor bilimi, psikoloji ya. Eve gidince öğreneyim hemen şu işin doğrusunu. Belki de bir bahane uydururum gitmem ya. Duru'yla görüşmek için bizi bahane etmedi mi Deniz. Etti. Niye kendimi kullandırayım ki? Kuyruk gibi peşlerine mi takılacağım bunların? Neyse bakarız artık ya. Biraz daha yürüyüp öyle gideyim eve bari.

ZİNCİR KIRAN

Habib Umut Kaygısız

Yüzündeki lekeleri bir kenara bırakıp, aynanın karşısına savunmasız olarak geçmenin verdiği cesaretle, kendini kaybederek haykırmaya bayılırdı Yakup. Bir avuç suyun yarattığı kısa süreli serinlik dudaklarını ittirmesine yardımcı olurdu ve hiç ses çıkarmasa bile insanlar onun güldüğünü düşünebilirdi kolayca. Ama Yakup bu, uslu durur mu? Sanki onu arkadan seslendiren birisi varmış gibi, konuşma sesinden çok farklı bir gürlükte, kahvedeki herkesin işitebileceği kadar yükseklere çıkarak atardı kahkahalarını. Birisi de çıkıp sormazdı ona, bu neşenin kaynağı, seni bu kadar mutlu eden şey ne diye. Özetle Yakup, anlaşılması zor biri olmasına rağmen, onu anlamak için insanların inatlaşmadığı birisiydi. Bu şekilde

sevilip kabul görmek, ne onu yorardı ne de başka insanları. O da hayatı boyunca her zaman kolay olanı yaptı ve onlara istediklerini verdi. Güldü, gülümsedi ve en çok da, çevresindekilere neşeli olmayı öğretti.

Belki biraz fazla yaptı bunu. Bu yüzden olur olmadık yerde ve zamanda anlamsızca alay konusu haline geldi. Bazen kurduğu sıradan bir cümleden bile komik bir yön yontar oldular kendilerine, daha fazla gülmek, daha fazla eğlenebilmek için. Aşırıya kaçtıklarında onlara dur diyen olmadıkça şakaların süresi uzadı, dozu arttı. Yakup da çaresiz, üç beş çay fazla satsın diye hiç vazgeçmedi gülümsemekten. Çaresizliği saflıkla harmanlayıp, garip bir adamın öyküsünü yaşatır oldu günden güne. Bir şekilde sabrı taşıp isyan edecek olsa, derhal boğazı düğümlenir; aklına getirdiği çocukları, daha komik görünmesi için çabucak ikna ederdi onu. Yani özetle, hayatın ona uyguladığı baskı altında ezilirken bile hem gülmeyi hem de güldürmeyi başarabilen, kocaman yürekli bir adamdı Yakup.

İçeri yeni giren birisi, yolu oradan geçen bir yabancı değilse şayet, evvela bütün masalara göz atar, sonra direk “Yakup!” diye bağırdı. Ya-

kup'un kafasını ocak başından uzatmasıyla aynı anda olurdu adamın seçtiği masaya yerleşmesi. Sonrasında bir el hareketi veya kestirme bir söz ile verilirdi çay ya da kahve siparişi. Sadece Sarı Yusuf belli etmezdi varlığını. Bir karınca kadar sessiz sedasız biçimde gelir giderdi hep. Kuru- labilecek minimum cümlelerle derdini anlattığı için, Yusuf'un en sevmediği şey ona "Neden?" ile başlayan ve detaylı açıklama beklenen sorular sorulmasıydı. İnadına bunu en çok yapan kişi de Yakup'tan başkası olmazdı. Israrla etrafında dolaşarak konuşurabildiği kadar çok konuşurdu Yusuf'u. Ve onları seyreden insanlar da gülmek için yepyeni bir neden daha bulurlardı bu sayede.

Mesela geçenlerde çok mutsuz, çok endişeli gözüküyordu Sarı Yusuf. Çenesinin altına elini dayayıp dalıp gitmişti. Önüne bırakılan taze demli çayın da masadaki hararetili sohbetin de farkında değildi. Yakup'a tepsiyle çay taşırken yapılan el şakasına bütün kahve gülmüştü de, Yusuf oralı bile olmamıştı. Tek bir bardak bile fire vermeden kazayı atlatan Yakup büyük alkış toplamıştı. İlginçtir, Sarı Yusuf buna da kayıtsız kalmıştı. Dayanamayıp birisi yanına gelene, aniden dirseğine

vurana kadar sessizliğini koruyacaktı Yusuf. Sonrasında gürültü Yakup'u o masaya derhal çekecek ve Yusuf da ensesine bir şaplak yiyecekti. Sarı Yusuf kızdığını belli etmeden, sadece somurtmuştu. “Durun ya, rahat bırakın”dan fazlasını esirgemişti onlardan ama Yakup her zamanki gibi ısrarcıydı. İşi gücü bırakıp masalarına çöreklenmeye hazırdı. “Yeter ki Yusuf konuşsun” diye üstüne üstüne gidiyordu adamcağızın. “Ulan Yusuf! Ne somurtuyorsun lan sabahtan beri? Beni de alkışlamadın bak. Darıldım ha! Yazdım bir kenara bunu.”

İsteksizce Yakup'un yüzüne bakan adam, yarım ağızla cevaplamıştı: “Canım sıkkın. Bana ilişmeyin bugün.” Bu şekilde davranarak daha beter kabartmıştı Yakup'un iştahını. “Ama dün de böyleydin canikom. Ondan önceki gün de” demişti Yakup ve sesini incelterek Yusuf'a sarılmıştı. Masadakiler okey oynamaya ara verip tamamen bu ikiliye odaklanmıştı haliyle. Biliyorlardı az sonra şamanın kopacağını. Yusuf boynunu büküp, kimseye verecek neşesi olmadığını bir kez daha tekrarlamıştı: “Ama dün kuzularım vardı. Bugün neredeyse hiç kalmadı.” İki dudak arasından kurtulan bu olumsuzluk, Yakup'un neşesini kaçırma-

mişti daha. Adamın yanağından ufak bir makas alıp gülümsemeyi sürdürmüştü. “Ne oldu canım kuzularına? Uçmadılar ya bir gecede? Abartma Sarı.” Masadaki okey müptelalarından birisi ciddi davranıp, “Hayrola ya?” diye sormuş, Yakup’un şımarıklığının Yusufu temelli kapatmasına engel olmak istemişti. İşe yaramıştı da. Dertleşecek birilerini pencereden bakıp uzaklarda aramanın hata olduğunu derhal anlamıştı Yusuf. O gün uzun süreden sonra ilk defa istekli konuşuyordu.

“Sormayın. Kurtlar dalmış benim sürüye. Bir gecede silip süpürmüşler ne kadar kuzu varsa. Yalnızca birkaç tane kuzu kaçıp kurtulabilmiş.” Aynı anda masadaki herkes, “Ana bak şu işel! Aman aman! Hay Allah ya” gibisinden nidaları peş peşe sıralamıştı. Gözlerini kocaman açan yaşlı bir adam hayretini kelimelere taşımakta gecikmemişti: “Eee çoban ne yapmış peki? Kimdeydi ki senin sürü? Sülo’da mıydı?” Sevimliliğine ara veren Yakup da elini vurmuştu masaya. “Vay anasını ya! Sülo ödleğin tekidir be ya.” Sarı Yusuf iç çekerek sıkıntısını dillendirmişti: “Evet Sülo’daydı. Kaçmış pezevenk. Sivas kangalı vardı sözde. O da ölmüş. Öyle diyor ya, Allah bilir artık.” Masadaki

adamlar koro halinde “Allah bilir tabii” diye desteklemişlerdi. Sonra “Geçmiş olsun Sarı” diye klişeleri peş peşe bıraktılar masaya fakat Sarı Yusuf olanca suratsızlığıyla olduğu yerde öylece kaldı. Yakup bir çay daha getirdi ona. “Benden bu. Al” diye en ucuz moral ve destek verme metodunu da kullanmıştı böylelikle fakat yine işe yaramamıştı. Çünkü şu dakikadan sonra kuzuların parasını alamayacağı için, işe yarayacak tek şey gerçeği öğrenmekti. Öğrenmekti ki, aynı şey bir daha olmasın, başka kimsenin canı yanmasın.

“Havalar da kötü gitti bu sene. Hiç zeytin yok ağaçlarda. Bir görseniz... Mahvoldum ben.” Yusuf dertlendikçe içi titriyordu etrafındakilerin. Bedri oyunu bıraktı, Yusuf’un hemen yanındaki iskemleye kuruldu. “Mevsimler değişti be birader, hiç sorma. Soğuk yapıyor üzüm gidiyor. Zeytin zaten hak getire. Eskiden yağmurların tadı vardı. Azar azar işlerdi toprağa. Şimdi öyle mi mübarek?” Gömleğinin cebinden çıkarttığı Maltepe sigarasını uzatmıştı Yusuf’a. Biraz nazlanıp “Sarma tütünden başkasını içmiyorum” dese de, sonunda dayanamamış, yakmıştı bir tane. “Yağdı mı sel basıyor. Toprak ememiyor ki. Yağmadı mı

da din iman kurutuyor. Bu sene ekinler hep bitik. Mevsimlerin tadı yok artık. Senin de mi işler bozuk Bedri? Ne olacak halimiz?”

Bedri de bir sigara yakıp eşlik etmişti arkadaşına. “Bozuk ya. Bir sen misin bitik? Ne yazın domates, ne de kışın ıspanak. Mazota gelen zamlar da cabası. Utanmasak yağmur duasına çıkacaktık bu sene. Su mu yetişir bağa bahçeye.” Her nefesinde biraz daha dertleniyordu Yusuf. Bir yudum çay, bir nefes sigara eşliğinde uzaklara dalıp gitmişti. Meraklı Yakup kaşla göz arasında yine yanlarında bitmese, konu çoktan kapanacaktı belki de. “Geçenlerde gazetede okuduydum. Türkiye yarı Muson iklimine dönmüş. Akdeniz iklimi değilmişiz artık. Ya... Ondan bu seller, kuraklıklar.” Lafa karışıp ocağın başına giden adamın arkasından efkârlı gözlerle bakmışlardı. Bedri elini masaya vurdu. “Akdeniz’i Karadeniz’i bilmem. Bet bereket kalmadı. Borç desen aha gırtlakta.” Yusuf sigarayı yer gibi içtikten sonra düşürmüştü omuzlarını, çevirmişti yüzünü. “Bari kuzuları satabilseydim. Ah ah! Yandı ocağım. Bittim, kül oldum.”

Kahveye çöken karabasanı dağıtmaya Yakup’un şebeklikleri yetmezken, akıllarda kuzula-

rın akıbeti için türlü olasılıklar hiç durmadan dönüp duruyordu. Postallarını yere vura vura içeri girmeseydi Mahmut, kimsenin ona toz konduracağı falan yoktu. Aslında herkesin aklından geçen ilk neden oydu ya, yine de korkarlardı arkasından konuşmaya. Karşısına çıkmaya zaten cesaret edemezlerdi. Öyle ya, arkasından konuşamayan birisi nasıl Mahmut'un yüzüne konuşsun ki? Verdiği selamı alır almaz içlerine dökmüşlerdi kelimeleri. En çok da Sarı Yusuf. Karşısında dikilen kabada-yı bozması Mahmut'un o neşeli hali, adeta tokat gibi yüzüne çarpıyordu. Durdu, derin nefes aldı ve tek solukta çay bardağının dibini gördü. Boğazını alev alev yakan çay biraz cesaret vermiş olmalıydı, nasıl yaptıysa artık, Mahmut'un fiyakasının karşısına çıkabilmişti nihayet. "Ya Mahmut bir şey soracağım sana." Bacak bacak üstüne atarak oturan ve çayını içine sindirerek içen Mahmut, dudaklarının ucuyla "Sor bakem" diye cevap vermişti. Şiveli konuşmaya bayılırdı Mahmut, hatta karşısındakilerin de onun gibi konuşmasını isterdi. İstanbul ağzına deli olurdu oldum olası. Yakındaki masalar ortalığın karışacağını hissetmiş, kaş göz yaparak Yusuf'a susması gerektiğini an-

latmaya çalışmıştı. Hatta ocak başından fırlayıp gelen Yakup bile soytarılığa soyunmaya hazır, konunun hiç açılmaması için. Ne kadar zor olsa da bir şekilde şansını zorlayacaktı. Yusuf ile Mahmut'un arasına, komik bir şey olmuş da ona katıla katıla gülüyormuş gibi yalpalayarak girmişti. "Ya duydunuz mu dayılar? Demincek Asarlık'tan müteahhit geldi. Yozburun'daki barajın aynısından yapacaklarmış buraya da. Öyle diyorlar." Yakup'un niyetini bilen birkaç kişi, "Ya? Öyle mi?" gibisinden karşılıklar verseler de, ne Yusuf ne de Mahmut umursamamıştı bu haberi. "Çok domuz vurdunuz mu bu aralar? İşler nasıl?" diye sormuştu Yusuf ve elbette bu soruların hemen arkasından buz gibi bir hava esmişti kahvede.

Yan gözle Yusuf'u uzun uzun süzen Mahmut, bıyıklarını parmaklarının arasına aldı, tatlı tatlı okşadı. "Domuza gittiğimizi mi soruyon şimdi sen? Anlamadım. Ne olacak? Sen de mi gelmek istiyon? Bu yaştan sonra domuzcu mu olacan lan Sarı?" Yusuf'un kafasında sadece eriyip giden sürüsü vardı, gözünü hırs bürümüştü bir kere. Mahmut'un ters cevapları ve ağzının içiyle "Çık çık" etmesinin üstesinden gelebilirdi pekâlâ. "Yu-

nana habire satıp duruyunuz ya domuzları, onu diyom ben. Günaşırı veriyonuz maşallah.” Çayından bir yudum daha alan Mahmut’un bakışları şahin kadar keskin bir hal almıştı. Yakup’a seslendi evvela: “Yako! Orta şekerli yap.” Sonra kafasını öne eğip yüzünü olabildiğince yaklaştırdı Yusuf’a: “Eee? Ne ola ki? Gözün mü galdı? Gece gündüz dağ tepe bayır dolanmayı kolay mı bellediniz? Sizin gibi oturarak para kazanmıyoz biz. Aha bu ayaklar var ya, şişiyor namussuzum. Hem nişancı olmak da öyle kolay iş değel. Sonradan heves etsen de senin gibi, olaman. Nah böyle popo ister. Anladın mı?” Konuşma burada kalsın, hatta fırsatı varken tatsızlık çıkması yerine şakalaşma olsun, gülüp eğlenmek olsun diye, Bedri şansını denemişti araya girerek: “Bunun poposu da sarıdır ya. Nerde vuracak? Oğlum Sarı. Otur oturduğun yerde. Karışma bilmediğin işe.”

İllaki bitirecekti aklındakileri Yusuf. Kırk yılda bir konuşacağı tutmuştu, o da bazı şeyleri içine sindiremediği içindi. Dişlerini de avcunu da sıkmıştı. “Yahu onu mu deyom ben? Bir durun hele. Laf söyletmediniz. Bak Mahmut Ağa. Sen domuz vuruyon, iyi vuruyon, güzel vuruyon da... Sonra da-

ğın kurdu çakalı aç kalıyo, iniyo aşarı. Düneyn benim sürüyü yemişler. Bak bir tane kuzu koduysan bul. Mahvoldum vallaha billaha.” Kimsenin alışık olmadığı biçimde bu kadar uzun konuşan Yusuf’u uzun uzun seyreden Mahmut dişlerini göstererek gülümsemişti. Sonra düşündükçe neşelendi ve gülmeye başladı. Hatta eliyle bacaklarına vura vura güldü, etraftakileri de gülmeye davet etti. “Deme ya Sarı? Üzüldüm yemin olsun. Yazık ulan! Acıdım bak şimdi.” Sonra kafasını salladı ve aniden gülmeyi bıraktı, ciddileşti. Kelimeleri dişlerinin arasında ezerek konuştu: “Ama sana ve kuzularına değil. Kurtlara üzüldüm. Aç kalmış mübarekler.”

Başını eğen Yusuf çabucak geri çekilmişti. Az evvelki cesaretinin sönmesi Mahmut’un kurşun bakışlarını yüzünde hissettiği anda olmuştu. Sinip kahveye geldiğinde yaptığı gibi, derhal pence-reye uzatmıştı bakışlarını. Ama Mahmut hırsını alamadığını belli edip meydan okumasını biraz daha görünür kılmak istemişti: “Eee Sarı? Var mı başka bir deyeceğin? Bu kadan mı? Soruna cevap verebildik mi bakem?” Sarı Yusuf yine alışıla gelen haline döndüğü için, kısa ve net bir cevap vermekten öteye geçmemişti: “Evet.”

Sonra bu “Evet” cevabı birkaç ağızda daha dolaştı. Yakup orta şekerli kahvesini Mahmut’a ikram ederken kullandı bu cevabı. Sonra yine Yakup, “Başka bir arzun var mı abim?” diye sorduğunda, Mahmut bir şeyler daha buyurmaktan hoşlandığı için “Evet”i çıkarttı ağzından. Ve tabii Mahmut ne kadar yiğit, ne kadar güçlü birisi olduğunu kulaklarıyla işitmeden kahveden çıkmak istemediğinden, egosunu doyurmanın en güzel yolunu aradı. “Ben buradayken hiçbir şeyden ve hiç kimseden korkunuz yok değil mi ağalar?” diye sorduğunda, kimse tereddüt etmedi, hep bir ağızdan “Evet” oyu kullanıldı. Kahvede biraz daha kalıp, onay isteyen birkaç soru daha sorsaydı Mahmut, kuşkusuz arzu ettiği kadar “Evet” cevabını işitirdi bu gönüllü yüreksizler korosundan. Ama yeterince vakit kaybetmişti. O yüzden kısa bir süre sonra çekti gitti. Hemen arkasından Yusuf da sessiz sedasız çıktı dışarı. Sonra saat ilerledikçe diğerleri de gitti, kahve boşaldı. Bir gün daha böyle, yani pek bir şey değişmeden, olağanüstü şeyler köye uğramadan geçip gitmişti. Kahveyi kapatan Yakup, dudaklarının arasına aldığı sigarasını yaktı, dumanının gökyüzüne karışma-

sını göremedi fakat yine de görmek için uğraştı, bakındı durdu en azından. Siyaha dönen mavinin de elbette kusurları olacaktı. Yalnız ve yalnızca istediği kadarını gösterecekti ona, onlara ve diğerlerine. Birkaç adım attıktan sonra aklına Yusuf'u getirdi ve o gün kahvede sorulmayan soruyu sordu: "Domuzların yerine kurtları vurup öldürse-lerdi ne olurdu acaba? Kuzular kurtulur muydu? Yusuf mutlu olur muydu?"

Eve doğru yürürken, ayakkabısının lastik tabanının çakıl taşlara sürtmesinden çıkan ses, kafasının içinde yürümüş ve Yakup'tan önce adresini, yani evini bulmuştu. Sorduğu sorunun cevabını biliyordu aslında ama yine de etrafta kimsecikler yokken rahatça söylemişti: "O zaman da domuzlar tarlaları delik deşik eder. Bu sefer de başkaları mutsuz olur." Verdiği cevabı doğru buldu ve çok beğendi. Öyle ki, hemen arkasından bir de çıkarmında bulunup huzurlu biçimde evden içeri girdi. "Bu yüzden tüfek, hiçbir insanın eline yakışmıyor. En güzel tüfek, sessiz sedasız duvarda asılı durandır. Sadece korkutur, asla öldürmez" diyerek düşüncesini kapı eşiğinde bırakması, kuşkusuz onun suçu değildi.

RUS RULETİ

Melisa Parlak

“Hayır,” diyemiyorum. Ne komşularıma ne de dört yaşındaki oğluma. Oğlumda konuşma geriliği olduğu için ona hayır demek aramızdaki iletişimi hepten koparır diye korkuyorum. Bir de onu kaybetmekten.

O yüzden, güneşin yeryüzüne zarar vermediği o iki saatlik, rengi kan portakalı zaman diliminde dışarıda oynamasına izin verdiğim çocuğum, eve elinde komşulardan bir hediyeyle dönmesin diye dua ediyorum her gün.

İyi yürekli olduklarını biliyorum. Nezaketten ve dayanışmadan ötürü yapıyorlar bunu. Zehirsiz meyvenin, sebzenin, tahılın çok zor bulunduğu bu yıllarda ellerine geçen her şeyi paylaşmak onlar için en büyük mutluluk. Bizim zamanımızda

bol olan şeylerden şimdi çocuklarımız mahrum kalmayın, en azından tadını bilsinler diye paylaşıyorlar. Fakat tarım ilaçlarının mahvettiği topraklardan geriye kalanlarla Rus ruleti oynamak benim hiç hoşuma gitmiyor.

Fena bir alerjim olduğunu söylemiş miydim? Ne zaman bir komşumuz ince düşüncelilik ederek bir şekilde kendisine ulaşan o toprak mahsullerini paylaşmak isteyip çocuklarla gönderecek olsa; beni daha önce birkaç kez ölümle burun buruna getiren alerjime rağmen oğlumdan önce tadına bakmak zorunda kalıyorum. Benim jenerasyonumun yarısından fazlası alerjik astım muhatabı olsa da şimdikilerin hâli daha berbat. Bağışıklık sistemi en ufak şeyde çökmeye programlandığı için çocuğumu kaybetme riskini göze alamam. Bu yüzden, tadım görevini bizim evde ben üstleniyorum.

Oğlum, uysal ve akıllı bir çocuk. Konuşma geriliğine rağmen bir şeyleri anlıyor. Konuşarak ifade edemediği her şeye karşılık ifade ve bakışlarını belki de olması gerekenden daha bile çok geliştirmiş durumda.

Ne zaman biri ona tadabilmesi için bir meyve verse, önce benim tatmam için kontrole getiriyor.

Bu kontrol rutinine ikimiz de alıştık. Sözümden asla dışarı çıkmadı, çıkmayacağını biliyorum. İşte tam da bu yüzden birkaç kez hastanelik oldum ya.

Bir keresinde komşulardan gelen bir meyveyi yediğimde fenalaştım. Adını hatırlayamıyorum şimdi, üstü bordo benekli ve leziz bir meyveydi. Evde yaptığımız doğal kürlerle ve kocakarı ilaçlarıyla iyileşmeyi başarabildiysem de bir başka sefer o kadar şanslı olamadım. Dört gün hastanede yatmak zorunda kaldığım öteki gün ise hayatımın en güzel muzunu tatmıştım. Elbette canım oğlum başıma gelenlerden sonra o güzelim meyveleri yiyemediği için çok üzülmüştüm. Dünyanın geldiği hâle de.

Çocuklarımızın da bizim yüzdüğümüz denizlerde kaygısızca yüzeceğini, tırmandığımız ağaçlardan meyveler toplayacağını ve onları belki de yıkamadan yiyebilecek kadar şanslı olacaklarını zannederdim. Eğer üstünde düşünmem gerekseydi. Belli ki hiç kimse bu konularda düşünmediği için artık bu durumdayız ve geri dönüşü yok. Geçmişteki yeşil ve diğer canlı renkleri tekrar göreceğimiz günler belki de hiç gelmeyecek. Mutfak tezgâhının yanındaki dolabın üzerine astığım ağaçlı fotoğrafa takılıyor gözüm. İçime şimdinin betonlarından ve griliğinden de beter bir kasvet çöküyor.

Bulaşıkları yıkamaya başlamadan önce bir sigara içeceğim. Çöreklenen o kötü hissi daha hızlı söküp atabilmek için. Grilerin arasına serpiştirilmiş turuncu bir hayata mahkûmuz ve sigara hâlâ biz yetişkinlerin bir numaralı tesellilerinden biri.

Yeterince su olmadığından, bulaşıkları makinelerde yıkayamıyoruz. Evlerde kullandığımız o tatsız, tekrar tekrar dönüştürülmüş yapay suların artıklarıyla duruluyoruz kuru deterjanlarla sildiğimiz tabakları. Her seferinde içim daha da sıkılıyor. Sıkıldıkça dolabın üzerindeki fotoğraflara dönüyorum.

Ağacın yanındaki fotoğraftayım şimdi. Akmakta olan bir çayın önünde poz vermişim. Çocukluğumda duyduğum bir sözcüktü *kuraklık*. Anlamını büyüdükçe daha net kavradığım. Ve fotoğrafların arasına sıkışmış, eski bir dergi kupürü var. Solmuş, yağ lekeleri sıçramış bu kesikte üstünde kuru kafalar olan başaklar var. Bir zamanlar ciddiye almadığımız tüm detayları toplasaydım eğer, ünlü bir koleksiyoner olabilirdim.

Bunlarla vakit kaybetmek istemiyorum. Daha yapacak çok şey var. Yine de düşünmeden edemiyorum işte. Şu, gençliğimde çalıştığım hediyelikçi dükkânında da çok sattığımız o tahıllı baharatlı

kutular geliyor aklıma. Artık onları ekecek bir yerimiz olmadığını anımsıyorum. Hayvan seslerinin kesildiğini. Yalnızca dijital kuşlar ve hologramlar var. Kendi ellerimizle inşa ettiğimiz o sıkıntılı gelecekte yaşıyorum artık. Yaşamak değil ki bu, düpedüz sıkışmak.

Bulaşığa başlamadan önce mutfaktaki küçük pencereden dışarıda oynayan oğluma bakıyorum. Birkaç komşu çocuğuyla birlikte koşturuyorlar. Kimisi şapkalarını ve güneş gözlüğünü çıkarmış. Benimki ise ne kaba saba şapkasından ne de yüzüne resmen bağladığım güneş gözlüğünden rahatsız, yalnızca kibarca takip ediyor onları. Neşeli sesini duyabiliyorum elimdeki kuru deterjanlı çirkin süngerle tabakları ovarken.

Gökyüzü uzun yıllardır turuncu. Gençliğimden kalma bir mavi var zihnimde. Unutulmaya yüz tutmuş. Yıllar içerisinde nasıl da turunculaşıp maviye dair her şeyini yitirdi, anlayamıyorum. Geçişini göremesem de ona farkındalıktan yoksun bir biçimde tanıklık ettim. Tüm bunların tek bir günde olmadığına kesinlikle eminim. Çocuklara sorarsanız gökyüzü her zaman turuncuydu. Ne kadar masumlar değil mi? Her şeyden bihaber bü-

yüyorlar. Yetişkinliğin kasvetli dozunu azar azar artırıyoruz. Aşırı yüklenme olmasın diye herhâlde.

Çocuk seslerinden oyunlarına devam ettikleri anlaşılrsa da bir süredir oğlumun sesini duyamıyorum. Pencereye doğru ilerliyorum. Onu görmek için parmak uçlarımda yükseliyorum, kafamı uzatıyorum, nafile. Tam dışarıya çıkıp bakınmaya karar verdiğimde gündüzleri her zaman açık olan dış kapıya takılı sinekliğin açılma sesini duyuyorum.

Elinde parlak mor bir erikle benimki karşımda duruyor. Eriği bana uzatırken ağzının kenarından salyası hafifçe akıyor. Gülümsüyor ve söylemek istediği şey için sarf ettiği çaba kendini sıkmasından, ıkmamasından belli oluyor. *E-yik. Mo-ye-yik.* Söyleyebildiği için mi, tadına bakmak için heyecanlandığından mı bu kadar coşkulu anlayamıyorum. İçimdeki kötü hisse rağmen anlaşmamız gereği eriğin tadına bakacağım.

“Moy eyik” demesi beni de heyecanlandırdığından parlak ve dolgun meyveyi elinden alıp daha önce hiç yapmadığım bir şeyi yapıyorum. Yıkamadan bir ısırık alıyorum.

İçimdeki kötü his yavaş yavaş uykudan uyanırken gözümün önüne geçmiş zehirlenmelerim geliyor. O bir zamanlar ağaçlara tüneyip yediğimiz sulu ve şapır şapır eriklerin elimdeki kötü ikizi beni tedirgin ediyor.

DİĞERLERİ

Utku Şahin

Dondurucunun kapağı, köşeye sıkışmış bir yılının tehditkâr tıslamasını andıran bir sesle açılıyor. İçindeki sıvı, acelesi olmayan bir şelale gibi boşalırken ilk önce Panko'nun solgun yüzünü, sonra da kemikleri sayılan çıplak vücudunu ortaya çıkarıyor. Yıllarca hareketsiz kalmış bacakları Panko'nun ağırlığını taşıyamıyor. Yere kapaklanıyor. Kafasını sertçe zemine vuruyor. Şakağından akan kanları eliyle temizliyor. Yarasına bastırarak acıyla çevresine bakınıyor. Kim ve nerede olduğunu hatırlaması biraz zaman alıyor. Yüz elli yıllık ölüme mahkûm edildiği mahkeme ve bu dondurucuya konulduğu anlar zihninde belirliyor. Ciğerlerindeki sıvıyı iyice boşaltana dek öksürüyor. Biraz daha iyi hissediyor şimdi. Ci-

ğerlerine hava çekmek halen canını acıtsa da en azından nefes alması daha kolay artık. Odada acil durum lambaları dışında ışık yok. Onlar da ortamı belli belirsiz aydınlatıyor. Çömeldiği yerde gözlerinin loş ışığa alışmasını bekliyor. Güçlkle ayağa kalkıp etrafı kolaçan ediyor. Diğer dondurucularda halen uyuyan Saritouslulara bakıyor. Bedenlerinde ölüm korkunçluğunu yitirmişler. Cenin pozisyonundalar. Yeniden doğmak için aceleleri yok. Günahkâr yüzleri hiç olmadığı kadar masum. Hemen uzaklaşıyor oradan. Muhafızların soyunma odasına giriyor. Üzerine tam oturan bir kıyafet buluyor.

Burada yatanların çoğu siyasi suçlu. Bazılarının yüzünü arama bültenlerinden hatırlar gibi oluyor. Ama şu an hiçbir şeyden emin olamaz. Kafası allak bullak. Saritous Birleşik Devleti düzenin bozulmasına müsamaha etmez. Tarihte barış ve huzur dolu düzeni kurmak için çok bedeller ödenmiş. Bu merkez, gezegen konseyinin en korktuğu suçlularla dolu, peki o zaman şu an etrafta neden tek bir muhafız bile yok? Ne tür bir terslik yaşanmış olabilir? Bulunduğu bölgede doğal bir felaket olma ihtimali neredeyse sıfır. Ölüm

merkezlerinin konumları olabilecek tüm aksilikler hesaba katılarak özenle belirlenir ve olası tüm felaketlere dayanacak biçimde gizlice yer altına inşa edilir. Savaşlar, ayaklanmalar veya terör eylemleri binlerce yıldır yaşanmadı. O yüzden Birleşmiş Saritous Devleti'nin ordusu bile bulunmaz. Tabii yine de yüz elli yıl, değişim için yeterli bir süre. Çıkar kokusu yakında. Çıkış kapısını aramaya koyuluyor.

Belli ki senelerdir bu merkeze kimse ne girmiş ne çıkmış. Her taraf toz toprak. Bakımsızlıktan etrafa saçılmış duvar kaplamaları yürümesini zorlaştırıyor. Nihayet acil çıkış kapısı levhasını görüyor. Tüm gücüyle kapıya yükleniyor. Kapı sıkışmış. Oynamıyor yerinden. Açabilmesi için sıkı bir tekme atması gerekiyor. Kapı metalik bir çığlıkla ardına kadar açılıyor. Koridorda da kimsecikler yok. Kötü bir şeyler olduğu kesin. Merak içinde yüzeye çıkış merdivenlerini tırmanıyor. Ormana açılan gizli kapağı kaldırıyor. Küçük dilini yutacak kadar şaşıyor. Bıraktığı gezegenden eser kalmamış. Yemyeşil ağaçlar, rengârenk çiçekler, neşeyle öten kuşlar gitmişler. Her yer kapkara. Göz alabildiğince kömürleşmiş ağaçlar-

dan ve hayvanlardan başka bir şey yok. Yönünü bulmak için cüce yıldıza bakıyor. Şehir kuzey yönünde olmalı. Yürümeye başlıyor. Bir saat yürüdükten sonra tahmininde yanılmadığını anlıyor. Artık siyah sütunlardan başka bir şey olmayan ağaç gövdelerinin arasından başkent gökdelenlerinin silüeti belli belirsiz gözükmeye başlıyor. Adımlarını sıklaştırıyor.

Şehrin dış mahallelerine ulaşması üç saatini alıyor. Felaket, şehri de vurmuş. Sokaklarda çıt yok. Herkes sanki yer yarılmış da içine girmiş. Binaların bazıları tamamen yıkılmış, kalanlarsa harabeye dönmüş. Terk edilmiş araçlar sokaklarda öylece duruyor. Biraz ilerledikten sonra yolun ortasında bir Sarit iskeleti görüyor. Yürüdükçe daha da fazlasıyla karşılaşıyor. Bu gezegen artık güvenli değil. Kalbi hem korkudan hem de saatlerce yürümekten deli gibi atıyor. En ufak sese kulak kabartarak dikkatli adımlarla şehrin derinliklerinde ilerlemeye devam ediyor. Eskiden yaşadığı mahalleye doğru yürümeye karar veriyor. Bu sokaktan ilk önce sağa sonra sola dönerse oraya ulaşacak. Ama dönemiyor. Sokağın sonuna birkaç metre kala önündeki binanın kırılmamış bir camına uçan bir cismin görüntüsü yansıyor. Bu tuhaf cisim, bulunduğu

sokağa girmek üzere. Koşarak hemen yanındaki binaya sığınmaktan başka çaresi yok. Kendini hepten gizleyerek dışarıyı izlemeye koyuluyor.

Uçan cisim köşeyi dönerek sokağa giriyor. Etrafı kırmızı lazerleriyle tarayarak ilerlemeye devam ediyor. Panko daha önce hiç buna benzer bir teknolojiyle karşılaşmamış. Bir çeşit drone olmalı. Epey sessiz çalışıyor. Yansımayı görmese burun buruna gelmeleri kaçınılmaz olurmuş. Drone, Panko'nun gizlendiği binanın önüne gelince yavaşlıyor. Bir şeyden şüphelenmiş gibi havada asılı kalıyor bir süre. Sonra da tek tek pencereleri kontrol etmeye başlıyor. Panko'nun penceresine gelince tekrar duruyor. Panko nefesini tutmuş kaderini bekliyor. Bedenini iyice duvara yapıştırıyor. İçeri girerse Panko'nun hiç şansı yok. Birden bir mucize gerçekleşiyor. Dışarıda bir gürültü kopuyor. Drone hızla yönünü değiştirip sesin geldiği yöne doğru uçuyor. Uzaktan gelen patlama seslerini ve çılgınlıkları işitiyor Panko. Tanrı aşkına! Ne olmuş bu gezegene?

Ses çıkarmadan olduğu yerde uzanıyor saatlerce. Tekrar yaşıyor olmanın gereksinimleri var. Karnı guruldamaya başlıyor. Yiyecek bulmalı. Ama cesaretini toplayamıyor. Yıllardır hareket et-

meyen bedeni yürümekten bitap düşmüş. En iyisi uyumalı. Gece de olmak üzere. Yarın ola hayrola. Gözleri kapanıyor. Oracıkta uyuyakalıyor.

Ertesi Gün

Sabah Saritous'un ilk ışıklarıyla uyanıyor. Doğrulmadan önce etrafı dinliyor. Ses yok. Ayağa kalkma zamanı. Tam o esnada güçlü kollar onu kavriyor. Bir el sıkıca ağzını kapıyor. Arka kulağında bir fısıltı duyuyor.

“Sessiz ol. Burası tehlikeli. Bir an önce sıvışmalıyız. Kafanda bir sürü soru vardır. Ama soruların bekleyecek.”

Armlistis kollarını gevşetip Panko'yu serbest bırakıyor ve kendisini takip etmesini işaret ediyor. Binanın bodrum katına inip, artık kullanılmaz durumda olan şehrin su sistemine giriş yapıyorlar.

“Siyasisin değil mi?”

Panko sol omzunu silkerek onaylıyor.

“Belli oluyor. Siz siyasiler kolayca avlanıyorsunuz. Uydulardan seni fark etmiş olmalılar. Devriyeler sıklaştı. Dört kişilik bir grubumuz var. Onların yanına gidiyoruz. Tam olarak neydi suçun?”

Panko cevap vermiyor. Halen suçlu olduğunu düşünmüyor. Bilim için aynı şeyleri hiç tereddüt etmeden yine yapar. Pek de konuşkan olmayan Armlistis üstelemiyor.

Yaklaşık yarım saat sonra ana su deposuna ulaşıyorlar. Grubun kalanlarını ısınmak için ateş yakmış yemek yerken buluyorlar. Panko'nun, sonradan isminin Thralsi olduğunu öğrendiği iri kıyım bir erkek onları görünce tiksintiyle Panko'ya bakarak konuşuyor.

“Bakıyorum yine işe yarar bir şey bulamamışsın Armlistis. Üstüne de bu çelimsizi getirmişsin. Yiyeceğimiz sınırlı. Bu adam bize sadece yük olur.”

“Kes sesini Thralsi. Seni de ben kurtarmıştım. Unuttun galiba. Hep böyle saklanamayız. Daha fazla kişiye ulaşmamız lazım.”

Panko'nun aklına ölümhanede halen uyumakta olan mahkûmlar geliyor.

“Başkalarını mı arıyorsunuz? Nereden bulacağınızı biliyorum. Geldiğim yerde uyutulan yirmi kadar mahkûm var. Süreleri dolmadan uyandırmak biraz tehlikeli ama bu mümkün. Yalnız önce birisi bana bu şehirde neler döndüğünü anlatabilir mi?”

Grubun tek dişi bireyi Srheiln cevaplıyor.

“Aslında biz de tam bilmiyoruz. Senin gibi sonradan uyandık. Uyandıığımızda hemen herkes öldürülmüştü. Tek bir Sarit kalmayana dek durmaya da niyetleri yok. Olrik’le karşılaşmasam benim de pek şansım yoktu.”

Yiyeceklerinden Panko’ya da ikram ediyorlar. Olrik tüm hareketleriyle grubun tartışmasız lideri olduğunu belli ediyor. Aralarına yeni katılan bir misafir yokmuş gibi davranıyor uzunca süre. Sadece dinliyor. Panko ara sıra onun çelik bakışlarını üzerinde hissedip ürperiyor. Herkes yemeğini bitirir bitirmez ilk kez konuşuyor. Sesi kadife gibi yumuşak. Bu yumuşaklığa tezat güçlü de.

“Bu yirmi siyasi... çok uzakta mı?”

Thralsi sinirle itiraz ediyor.

“İnanamıyorum sana Olrik. Gerçekten oraya gidip hayatlarımızı tehlikeye atacağız deme bana.”

Olrik’in sert bakışlarıyla karşılaşan Thralsi yerine oturuyor. Olrik sakince devam ediyor.

“Ölüm merkezlerinin yerlerini bilmiyorlar. Bu yüzden halen hayattayız. Panko şehre fark edilmeden gelebilirdiye oraya gitmek de pekâlâ mümkün. Planladığımız baskında ne kadar kalabalık olursak şansımız o kadar artacak. Riske değer.”

Thralsi dayanamayıp tekrar itiraz ediyor.

“O zaman kendi başına gitsin. Pisi pisine ölmeye niyetim yok. Beni karıştırmayın.”

Uzun bir sessizlik oluyor. Sessizliği Srheiln’in kararlı sesi bozuyor.

“Ben giderim.”

Olrik biraz düşündükten sonra konuşuyor.

“Ölümhanelerin de suya ihtiyacı var. Ormandaki gölden şehre su getiren su yolunu kullanın. Mutlaka merkeze bir bağlantısı vardır. Bir an önce yola koyulun. Bir hafta ancak yetecek yiyeceğimiz var. Hiçbir şey yapmadan böyle oturursak zaten eninde sonunda açlıktan geberip gideceğiz.”

Oyalanmadan yola çıkıyorlar. Panko, Srheiln’i takip ederken bir yandan da belli etmeden onu inceliyor. Çekici bir dişi. Biçimli bir vücudu, ona hem sevimlilik hem de dişilik katan zarif ince dudakları, koyu yeşil gözleri var.

“Senin hikâyen nedir Srheiln?”

“Uzun hikâye. Âşık oldum. Sonra doğal doğum. Bebeğimi kucağıma bile alamadan yirmi yıl ölüme mahkûm ettiler. Beş ay önce uyandım. Henüz ne eşimden ne de çocuğumdan haber alabildim.”

Rastgele doğumu engelleme ve üstün birey oluşturma için genetik seçim bildirisinde Pan-

ko'nun da imzası vardı. Demek ki o zamanlar çok tartışma yaratan doğum yasası sonunda çıkmıştı. Biraz da suçluluk duygusuyla cevap veriyor.

“Çok üzüldüm. Umarım onları bulursun.”

Başka bir şey konuşmadan üç saat yürüdüktan sonra ölümhaneye ulaşıyorlar. Yüz elli yılını geçirdiği dondurucu kabinin kapısı halen açık. Tekrar burada bulunmak Panko'yu huzursuz ediyor. Bir an önce işe koyuluyorlar. Yavaş çalışmak zorundalar. En ufak hata mahkûmun ölümüne sebep olmak demek. Panko daha çok, uyandırma işlemleriyle uğraşiyor. Uyanan mahkûmlara, olan biteni açıklamaksa Srheilm'e düşüyor. Sonunda iki kayıp yaşasalar da on yedi mahkûmu hayata döndürmeyi başarıyorlar.

On yedi birbirinden şaşkın mahkûmla birlikte su deposuna geri dönüyorlar. Olrik gelenlerin istirahat etmelerini istiyor. Akşam toplantıda planı açıklayacak.

İki gün sonra

Drone kontrol merkezinin bir kilometre yakınına kadar su yollarını kullanarak görünmeden ko-

laylıkla yaklaşıyorlar. Planın buraya kadar zaten çocuk oyuncağı. Ama kalan bir kilometreyi açıkta yürümek zorundalar. Su kanalı bu noktada zarar görmüş ve çökmüş. Olrik toplantıda planın bu bölümünü anlattığında ortamı bir ölüm sessizliği kaplamış, herkes derin düşüncelere dalmıştı. Dışarıdan gelen rüzgâr yüzlerine vururken herkes benzer bir sessizlikle nefesini tutmuş talimatları bekliyor. Planın bu noktadan sonrasının resmen intihardan farksız olduğunu hepsi biliyor. Tam da drone'ların güç merkezine doğru giden bir kilometrelik açık alanda bir yürüyüş. Onları fark ettikleri anda yok edecek ölüm makinelerinin kucağına gidecekler. Düşmanları gezegende neredeyse hiç Saritouslu kalmadığını düşünüyor. Bu yüzden drone seferleri arası on dakikaya kadar uzamış. Drone'lar havalandıktan sonra şehrin dört tarafına dağılıyor, aküleri azaldığındaysa merkeze dönüyorlar. İşte tehlikeli olan bu dönen araçlar. Bunlardan birine rast gelip gelmeyecekleri tamamen şansa kalmış. Tek avantajları böyle bir baskının beklenmiyor oluşu.

Açık tünelin ucunda yirmi iki kişi on dakikalık döngünün başlamasını heyecanla bekliyor. Her ihtimale karşı grubu ikiye ayırıyorlar. İlk on ki-

şilik gönüllüler arasında Olrik, Armlistis, Srheiln, Panko ve altı siyasi var. İlk grup başarısız olursa ikinci grup baskını gerçekleştirecek.

Sıradaki drone'nun güç merkezinden havalanıp gözden kaybolmasıyla Olrik elini kaldırıyor. Hep beraber koşmaya başlıyorlar. Onları uzun süredir terk eden Tanrı Raunthos o gün yanlarında. Tek bir drone'la bile karşılaşmadan binaya ulaşıyorlar. Hiçbir güvenlik önlemi olmamasına şaşırıyorlar. Merkezin kapısı bile kilitli değil. Merdivenlerde de herhangi bir engelle karşılaşmıyorlar. Kendilerine çok güveniyor olmalılar. Kontrol odasının kapısına umduklarından bile kolay ulaşıyorlar. Hep birlikte odaya dalıyorlar. İki saniye içinde sırtları kapıya dönük şekilde oturan üç kişiyi silahlarına bile davranmadan etkisiz hale getiriyorlar. İlk kez düşmanlarını görüyorlar. Şimdi her şey açıklığa kavuşuyor. Panko bu varlıkları çok iyi tanıyor. Radyo teleskoplarına ulaşan televizyon sinyallerinden onları çokça izlemiş. Otuz beş ışık yılı uzaklıkta bulunan Dünya adını verdikleri bir gezegenden geliyorlar. Panko ömrünü insan kültürünü incelemeye adanmış, onlara hayranlıkla bağlanmıştı. Uzun süre insan-

larla iletişim kurulup kurulmaması tartışılmıştı bilim kurulunda. Sonuçta sessiz kalmanın daha doğru olduğu sonucuna varılmıştı. Panko bu karara uymamış ve gizlice dünyaya at pat öğrendiği İngilizcesiyle sinyal göndermişti. Yüz elli yıl ölüm cezasına çarptırılma nedeni de buydu.

Gözlerine bakıyor insanlardan birinin.

“Neden?” diyebiliyor sadece.

rkek cevap veriyor ortadaki.

“Dünya artık yaşanılacak durumda değil. Kirllettik. İklim çok dengesizleşti. Bize yeni bir gezegegen lazım. Yola ıktılar. Daha fazlamız geliyor.”